

Univerza
v Ljubljani
Fakulteta
*za gradbeništvo
in geodezijo*

*Janova 2
1000 Ljubljana, Slovenija
telefon (01) 47 68 500
faks (01) 42 50 681
fgg@fgg.uni-lj.si*

Visokošolski program Geodezija,
Smer za prostorsko informatiko

Kandidatka:

Martina Planinšek

Predlog razvoja občine Mislinja

Diplomska naloga št.: 275

Mentor:

doc. dr. Alma Zavodnik Lamovšek

Ljubljana, 18. 9. 2008

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana **MARTINA PLANINŠEC** izjavljam, da sem avtorica diplomske naloge z naslovom: »**PREDLOG RAZVOJA OBČINE MISLINJA**«.

Izjavljam, da se odpovem vsem materialnim pravicam iz dela za potrebe elektronske separatoteke FGG.

Ljubljana, 5.9.2008

(podpis)

BIBLIOGRAFSKO – DOKUMENTACIJSKA STRAN IN IZVLEČEK

UDK: 71+72:(497.4Mislinja):(043.2)
Avtor: Martina Planinšec
Mentor: viš. pred. dr. Alma Zavodnik Lamovšek
Naslov: Predlog razvoja občine Mislinja
Obseg in oprema: 102 str., 3 pregl., 21 sl., 2 grafik., 8 kart
Ključne besede: prostorsko načrtovanje, poselitev, infrastruktura, Mislinja
Izveček:

Diplomska naloga je sestavljena iz dveh delov. V prvem delu je predstavljena veljavna Slovenska zakonodaja na področju prostorskega načrtovanja. Evropska unija ima pomembno vlogo na področju prostorskega načrtovanja, saj večina sprejetih zakonov upošteva cilje, ki jih podaja Evropska unija v svojih dokumentih.

V drugem delu je predstavljena občina Mislinja, njena lega in vloga v širšem prostoru. Ocenjen je dosednji razvoj občine in predstavljeni so problemi glede poselitve, infrastrukture... Najprej so predstavljeni trije cilji, na podlagi katerih so podane rešitve za bodoči prostorski razvoj in večjo prepoznavnost v širšem okolju. Na podlagi tega je izdelana karta optimalnega prostorskega razvoja občine Mislinja. Kot dodatna možnost razvoja je prikazana trasa tretje razvojne osi – hitre ceste skozi Koroško, ki bi pozitivno vplivala na razvoj občine Mislinja.

BIBLIOGRAPHIC – DOCUMENTALISTIC INFORMATION

UDC: 71+72:(497.4Mislinja):(043.2)
Author: Martina Planinšec
Supervision: Sen.Lect.Dc. Alma Zavodnik Lamovšek
Title: Proposal for Spatial Development of Mislinja Municipality
Notes: 102 pa., 3 tab., 21 fig., 2 graphs, 8 maps
Key words: spatial planning, settlements, infrastructure, Mislinja
Abstract:

The following diploma work consists of two parts. In the first part the current Slovenian legislation in the field of spatial planning is introduced. European Union plays an important role concerning spatial planning because most of the laws passed take into consideration the goals which are specified in it is documents.

In the second part Mislinja Municipality, it is position and role in the wider geographical sense is introduced. Recent development of the municipality has been estimated together with the problems dealing with settlements, infrastructure...

According to featuring solutions in which fields the municipality can develop more efficiently to be widely recognized, there goals are introduced at the beginning. On the basis of this the map of optimal spatial development of Mislinja municipality has been made. As additional option of development the line of the third developing axe- the fast road through the Koroška region which would have a positive effect on the Mislinja Municipality development is introduced.

ZAHVALA

Hvala vsem, ki so mi kakorkoli pomagali pri izdelavi diplomske naloge. Še posebej se zahvaljujem moji družini za vso podporo v času študija.

Posebna zahvala gre mentorici viš.pred.dr.Almi Zavodnik Lamovšek za pomoč in usmerjanje pri izdelavi diplomske naloge in Barbari Trobec uni.dipl.inž.geod. za pomoč pri pripravi kartografskega gradiva.

Zahvaljujem se tudi občini Mislinja, še posebej g.Bogdanu Slemeniku za pomoč pri pridobivanju slikovnega in pisnega gradiva.

Hvala!

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
1.1	Namen in cilji naloge	1
1.2	Način izdelave naloge	2
2	NAČELA TRAJNOSTNEGA PROSTORSKEGA RAZVOJA	5
2.1	Prostorsko načrtovanje v Evropski uniji	5
2.1.1	CEMAT	5
2.1.2	Evropske prostorsko razvojne perspektive	6
2.2	Prostorsko načrtovanje v Sloveniji	8
2.2.1	Politika urejanja prostora v Republiki Sloveniji	9
2.2.2	Strategija prostorskega razvoja Slovenije	10
2.2.3	Prostorski red Slovenije	22
2.2.4	Zakon o prostorskem načrtovanju	24
2.2.4.1	Prostorski akti države	27
2.2.4.2	Prostorski akti občine	27
2.2.4.3	Občinski prostorski načrt	28
2.2.4.4	Medobčinski prostorski akt	32
3	PREDLOG RAZVOJA OBČINE MISLINJA	33
3.1	Predstavitev občine Mislinja	36
3.1.1	Geografski opis	36
3.1.2	Vloga in položaj občine in občinskega središča v širšem prostoru	38
3.1.3	Družbenogeografske značilnosti občine in osnovni podatki o njej	40
3.1.4	Demografske značilnosti občine	47
3.1.4.1	Gibanje števila prebivalstva	47
3.1.4.2	Starostna struktura prebivalcev občine Mislinja	47

3.1.4.3 Izobrazbena struktura prebivalstva	48
3.1.4.4 Gospodinjstva, družine in stanovanja	49
3.1.4.5 Delovne migracije	50
3.2 Analiza stanja v občini Mislinja	51
3.2.1 Poselitev	51
3.2.2 Prometna infrastruktura	60
3.2.2.1 Cestno omrežje	61
3.2.2.2 Železniška infrastruktura	67
3.2.2.3 Omrežje javnega avtobusnega potniškega prometa	68
3.2.3 Krajina	68
3.2.3.1 Naravne kakovosti in območja ohranjanja narave	68
3.2.3.2 Raba naravnih virov	70
3.2.3.3 Rastlinstvo in živalstvo	72
3.2.3.4 Kulturne kakovosti	75
3.2.3.5 Turistična območja, turizem in rekreacija	79
3.3 Predlog razvoja občine Mislinja	82
3.3.1 Prvi predlog: optimalni scenarij reševanja problemov v zvezi s prostorskim razvojem	83
3.3.2 Drugi predlog: Tretja razvojna os skozi Koroško	93
4 ZAKLJUČEK	97
VIRI	99

KAZALO SLIK

Slika 1: Prikaz temeljnih ciljev za doseganje trajnostnega prostorskega razvoja	7
Slika 2: Položaj občine Mislinja v zasnovi razvoja mest in drugih naselij Slovenije	14
Slika 3: Položaj občine Mislinja v policentričnem urbanem sistemu Slovenije	22
Slika 4: Delež zaposlenih v kmetijskih dejavnostih v administrativnih naseljih občine Mislinja	34
Slika 5: Reliefna zgradba prostora občine z vrisom vodotokov in ureditvenim območjem naselja	37
Slika 6: Dvanajst občin Koroške statistične regije in položaj občine Mislinja v tej regiji	38
Slika 7: Južni vstop v občino Mislinja ob glavni cesti Velenje - Slovenj Gradec	39
Slika 8: Položaj občine Mislinja ob regionalni obodni prometni povezavi in v bližini obmejne obodne prometne povezave	40
Slika 9: Razdelitev občine Mislinja na administrativna naselja	41
Slika 10: Ocenjeno število in delež dnevnih migrantov glede na smer dnevne migracije	51
Slika 11: Prikaz trenda pozidave v prostoru občine Mislinja	55
Slika 12: Največjemu nezazidanemu kompleksu v naselju Srednji Dolič manjka še vsa komunalna infrastruktura	56
Slika 13: Zazidalni načrt za blokovno gradnjo v središču Mislinje	57
Slika 14: V jugozahodnem kraku sonaselja Mislinja – Šentilj pod Turjakom je ob glavni cesti na obstoječih stavbnih zemljiščih primerna lokacija za poslovno cono	59
Slika 15: Del naselja Mislinja ob glavni cesti Velenje – Slovenj Gradec, ki se sooča z opuščanjem dejavnosti v stavbah	60
Slika 16: Trasa opuščene železniške proge na območju občine Mislinja	67
Slika 17: V peskokopu Batič v Gornjem Doliču nameravajo kopati pesek še naslednjih 20 let	71
Slika 18: Tisnikarjeva domačija v Mislinjskem jarku	76
Slika 19: Turistične, planinske, rekreacijske, učne in kolesarske poti v občini Mislinja	80
Slika 20: Skakalnica v Mislinji	80
Slika 21: Rekreacijski center 'Interbožnik' v Movžah	82

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Osnovni statistični podatki o administrativnih naseljih v občini Mislinja	42
Preglednica 2: Število prebivalcev po administrativnih naseljih v občini Mislinja po letih popisov	47
Preglednica 3: Delež dnevnih migrantov v administrativnih naseljih v občini Mislinja	50

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Starostna piramida občine Mislinja za leto 2002	48
Grafikon2: Izobrazbena struktura prebivalstva v občini Mislinja	49

KAZALO KART

Karta 1: Zgoščenost poselitve	43
Karta 2: Naselja po številu prebivalcev in številu dejavnosti v njih	45
Karta 3: Tipologija poselitve	53
Karta 4: Prometna analiza	63
Karta 5: Naravne vrednote	73
Karta 6: Kulturna dediščina	77
Karta 7: Predlog ureditve	91
Karta 8: Variantni predlogi poteka trase hitre ceste	95

---

1 UVOD

1.1 Namen in cilji naloge

Zakoni, ki se nanašajo na prostorski razvoj Slovenije, kot tudi Evrope imajo vse večji poudarek kako usmerjati razvoj v prostoru, kako določiti zasnovo urejanja prostora, njeno rabo in varstvo. Torej so opredeljena zelo podrobna navodila, kako ravnati s prostorom, podane so zahteve varovanja okolja v taki smeri, da se bo prostor ohranil za današnje in prihodnje rodove. Zakoni oziroma dokumenti, ki so sprejeti na ravni Evropske celine na primer CEMAT in EPRP, nista pravno zavezujoča, vendar je Slovenija na podlagi njihove vsebine, ciljev in ocene stanja v prostoru RS sprejela nekatere zakone, ki so v nadaljevanju podrobneje predstavljeni.

Vzdržen razvoj ni samo stvar okolja. Obstaja soglasje o treh vidikih vzdržnega razvoja. To so gospodarska vzdržnost, okoljska vzdržnost in družbena vzdržnost. Prva vključuje gospodarsko rast in razvoj, druga celovitost ekosistema in pozornost do nosilne zmogljivosti in biotske raznovrstnosti, medtem ko tretja obsega vrednote, kot so pravičnost, možnost odločanja, dostopnost in participacija (Barbič, 2005).

Odnos do okolja in njegovo učinkovito ravnanje je v sodobnem svetu eno od pomembnejših meril razvitosti konkretne družbe, države. Najbolj razvite, kot manj razvite države dajejo prednost varovanju okolja pred gospodarsko rastjo ali ju obravnavajo vsaj kot enakovredna cilja (Barbič, 2005).

Podeželska naselja se z razvojem družbe hitro spreminjajo; spreminja se način življenja, drugačne so zahteve in potrebe ljudi in tudi podeželska naselja dobivajo nov pomen (Prosen, 1993).

Po eni strani podeželje izgublja svoj prvoten videz in lastno identiteto, po drugi strani pa globalizacijski procesi ponujajo podeželju razvojne priložnosti, kot so; razvita prometna infrastruktura, sodobne komunikacijske tehnologije, stiki med podeželskim in mestnim prebivalstvom.

Podeželje je vse bolj prostor bivanja in dela ljudi, ki se ukvarjajo z različnimi, ne le kmetijskimi dejavnostmi. Kmetijstvo je sicer tipična in ne več edina prevladujoča dejavnost na podeželju. Torej podeželje postaja prostor bivanja ljudi, ki so zaposleni zunaj kraja bivanja. V diplomski nalogi sem se odločila, da predstavim občino Mislinja ter se osredotočim na probleme s katerimi se srečuje. Poudarek je predvsem na prostorskem razvoju, poselitvi in infrastrukturi občine.

Namen naloge je oceniti stanje v prostoru občine Mislinja, oceniti trende v dosedanjem razvoju, izpostaviti ključne probleme, ki izhajajo iz dejanskega stanja.

Cilj naloge je predstaviti problematiko občine in predlagati možnosti kako občino urediti, da bo postala privlačnejša tako za domače prebivalstvo kot tudi za obiskovalce. Predstavljeni so cilji, ki podajajo rešitve na katerih področjih naj se prostor razvija da bo prepoznavnejši za širšo okolico in na podlagi tega je izdelana karta optimalne rešitve.

Občina je osnovna lokalna skupnost, ki v okviru zakonodaje samostojno ureja svoje zadeve in izvaja določene zakonske predpise na področjih, ki so ji dodeljena. Občino sestavlja območje enega ali več naselij, povezanih s skupnimi interesi prebivalcev. Predsednik občine je po večinskem volilnem sistemu izvoljeni župan.

Občina lahko v skladu z zakoni poseduje, pridobiva in razpolaga z vsemi vrstami premoženja, ustanavlja in vodi javna podjetja ter v okviru sistema javnih financ določa svoj proračun (Zakon o lokalni samoupravi Ur.l.RS, št. 72/93).

1.2 Način izdelave naloge

Diplomska naloga je sestavljena iz dveh delov. V prvem delu je predstavljena veljavna Slovenska zakonodaja na področju prostorskega načrtovanja. Evropska unija ima pomembno vlogo na področju prostorskega načrtovanja, saj večina sprejetih zakonov upošteva cilje, ki jih podaja Evropska unija v svojih dokumentih.

V drugem delu je predstavljena občina Mislinja, njena lega in vloga v širšem prostoru. Ocenjen je dosednji razvoj občine in predstavljeni so problemi glede poselitve, infrastrukture... Najprej so predstavljeni trije cilji, na podlagi katerih so podane rešitve za bodoči prostorski razvoj in večjo prepoznavnost v širšem okolju. Na podlagi tega je izdelana karta optimalnega prostorskega razvoja občine Mislinja. Kot dodatna možnost razvoja je prikazana trasa tretje razvojne osi – hitre ceste skozi Koroško, ki bi pozitivno vplivala na razvoj občine Mislinja.

---

2 NAČELA TRAJNOSTNEGA PROSTORSKEGA RAZVOJA

2.1 Prostorsko načrtovanje v Evropski uniji

Državni in mednarodni dokumenti dajejo temeljna izhodišča in načela, za katera so se države podpisnice zavezale, da jih bodo upoštevale pri načrtovanju prostorskega razvoja. Z vključitvijo v Evropsko unijo smo v Sloveniji dobili še četrto raven v prostorskem načrtovanju, poleg lokalnega, regionalnega in državnega še meddržavnega oziroma evropskega. V nadaljevanju so predstavljeni nekateri ključni dokumenti, ki so bili sprejeti v zadnjih letih in so posredno ali neposredno vplivali na nastajanje nove prostorske zakonodaje v Sloveniji.

Na področju Evrope sta bila sprejeta dokumenta, s katerima se zagotavlja vzdržen prostorski razvoj evropske celine. Prvi dokument, Vodilna načela za trajnostni razvoj evropske celine (v nadaljevanju Vodilna načela), je nastal v okviru Sveta Evrope. Temelji na Evropski listini za regionalno prostorsko planiranje (Torre-molinska listina), ki je nastal že leta 1983.

Torremolinska listina določa načela, po katerih naj bi izboljšali prostorsko organiziranost članic Sveta Evrope in razrešili vprašanja, ki presegajo območje posamezne države. Danes je cilj Vodilnih načel zagotoviti vsem regijam in občinam dejavno sodelovanje pri evropskem združenju in demokratizaciji (Zavodnik, A. 2003. Vzdržen prostorski razvoj v Sloveniji).

Drugi dokument, Evropska prostorska razvojna perspektiva (EPRP), je sprejela EU za zagotavljanje vzdržnega prostorskega razvoja. S tem dokumentom so države članice EU opredelile skupno vizijo evropskega prostorskega razvoja. Namen EPRP je, da služi kot vodilo za prostorsko razvojno politiko EU. Dokumenta sta si v nekaterih ciljih podobna oziroma ista. V nadaljevanju bom oba kratko predstavila.

2.1.1 CEMAT

Evropska konferenca ministrov odgovornih za regionalno planiranje (CEMAT), deluje pod okriljem Evrope, kjer so združene države. Njihov cilj je zagotoviti trajnostni prostorski razvoj evropske celine. Ta dokument predstavlja prožen in v prihodnost usmerjen okvir za sodelovanje držav članic Sveta Evrope, njihovih regij in občin. Glavni cilj Vodilnih načel je

---

opredeliti ukrepe prostorsko razvojne politike, s katerimi lahko ljudje v vseh državah članicah Sveta Evrope dosežejo sprejemljiv življenjski standard. Zagovarjajo načela subsidiarnosti in recipročnosti kot predpogoja za demokracijo in kot sredstva za ohranitev "enotnosti v raznolikosti", ki sta jo Evropi zapustila njena zgodovina in geografija. Vodilna načela predstavljajo pravno nezavezujoče smernice za delovanje političnih in družbenih struktur na vseh ravneh, ki s svojimi dejavnostmi usmerjajo našo prihodnost.

NAČELA VZDRŽNE PROSTORSKE POLITIKE ZA EVROPO

- spodbujati ozemeljsko kohezijo s pomočjo bolj uravnoveženega družbeno-ekonomskega razvoja regij in povečane konkurenčnosti,
- spodbujati razvoj, ki je posledica urbanih funkcij in izboljšati odnose med mestom in podeželjem,
- spodbujati bolj uravnoveženo dostopnost,
- razvijati dostop do informacij in znanja,
- zmanjšati škodljive vplive na okolje,
- povečati in varovati naravne vire in naravno dediščino,
- povečati fond kulturne dediščine kot razvojnega dejavnika,
- razvijati vire energije, pri tem pa ohraniti varnost,
- spodbujati razvoj trajnostnega razvoja in visoko kakovostnega turizma,
- omejiti vplive naravnih katastrof.

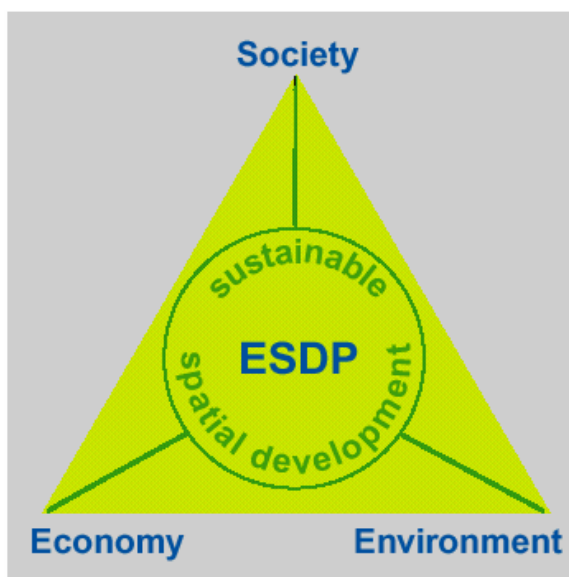
2.1.2 Evropske prostorsko razvojne perspektive

Neformalni svet ministrov, pristojnih za prostorsko planiranje iz takratnih držav članic Evropske unije je v maju 1999 sprejel dokument Evropske prostorsko razvojne perspektive – EPRP (European Spatial Development Perspective). S tem dokumentom so bili sprejeti skupni cilji in koncept prihodnjega prostorskega razvoja na območju EU. EPRP ni pravno zavezujoč dokument, je le politični okvir za boljše sodelovanje med sektorskimi politikami, državami, regijami, mesti. Temeljni namen prostorsko razvojnih politik je delovati v smislu uravnoveženega in vzdržnega razvoja na ozemlju EU. Temeljni cilji evropske prostorske politike, ki naj bodo enakomerno doseženi v vseh regijah EU, so:

- gospodarska in socialna kohezija,
- ohranjanje naravnih virov in kulturne dediščine,
- bolj uravnotežena konkurenčnost evropskega ozemlja.

Simbolično so prikazani v trikotniku ciljev za uravnotežen in trajnosten prostorski razvoj.

Slika 1: Prikaz temeljnih ciljev za doseganje trajnostnega prostorskega razvoja
(vir: EPRP, 2000)

K tem ciljem je potrebno težiti v vseh regijah EU hkrati in upoštevati njihovo interakcijo, tako na državni, regionalni in lokalni ravni. Prostorske razvojne politike pospešujejo trajnostni razvoj preko uravnotežene poselitvene zgradbe. Iz tega izhajajo trije cilji sektorskih politik oziroma usmeritve za prostorski razvoj EU:

- razvoj uravnoteženega in policentričnega sistema mest in krepitev partnerstva med mestnimi in podeželskimi območji, kar vključuje premagovanje zastarelega dualizma med mestom in podeželjem,
  - zagotavljanje enakopravnega dostopa do infrastrukture in znanja (pospeševanje konceptov integralnega transporta in komunikacij, ki podpirajo policentričen razvoj ozemlja; za kar je treba najti regionalno prilagojene rešitve) ter
  - preudarno upravljanje in varovanje narave in kulturne dediščine, kar prispeva k ohranjanju in poglobljanju regionalne identitete ter k vzdrževanju naravne in kulturne raznolikosti v dobi globalizacije.
-

V okviru prvega cilja je zajeto tudi prizadevanje za dinamična, privlačna in konkurenčna mesta in urbane regije, kar je mogoče dosegati z:

- nadzorom nad fizično širitvijo mest,
- mešanjem funkcij in družbenih skupin (še posebej v velikih mestih),
- preudarnim upravljanjem z urbanimi ekosistemi ter varčevanjem z naravnimi viri,
- boljšo dostopnostjo do različnih vrst prometa (učinkovite in okolju prijazne) ter
- ohranjanjem in razvojem narave in kulturne dediščine.

Za doseganje boljšega odnosa med mesti in podeželjem je potrebno zlasti:

- vzdrževati osnovno oskrbo s storitvami in javnim prometom v majhnih in srednje velikih mestih na podeželskih območjih,
- spodbujati sodelovanje med mesti in podeželjem (krepiti funkcionalne regije),
- vključevati podeželje, ki obkroža velika mesta, v prostorsko razvojne strategije urbanih regij, pri čemer naj se posebna pozornost posveti kakovosti življenja v urbanem okolju,
- spodbujati in podpirati sodelovanje med majhnimi in srednje velikimi mesti,
- spodbujati podjetniška omrežja med malimi in srednje velikimi podjetji v mestih in na podeželju.

Ena težjih nalog pri prostorskem razvoju EU je usklajevanje ciljev razvoja, ravnotežja in varstva v tako raznolikem prostoru. Določiti je potrebno, kakšen poudarek naj bi dali zastavljenim ciljem in njihovim medsebojnim odnosom glede na lokalni položaj, kar je edini način za doseg uravnoveženega in trajnostnega razvoja v EU.

2.2 Prostorsko načrtovanje v Sloveniji

Najbolj pereča vprašanja pri urejanju prostora v Sloveniji, ki se nanašajo predvsem na poselitev: (Zavodnik, A. 2002. Ocena stanja in teženj v prostoru Republike Slovenije)

- neenakomeren urbani razvoj, povezan s pomanjkanjem instrumentov zemljiške in stanovanjske politike,
  - pritiski suburbanizacije ob avtocestnem križu,
  - nenadzorovana razpršena gradnja,
  - velik delež nezakonite, črne gradnje,
-

- degradirana urbana in druga območja,
- propadanje starih industrijskih mest,
- pomanjkljiva prenova mestnih jeder,
- slaba infrastrukturna opremljenost naselij,
- prestrukturiranje podeželja zaradi spremenjene vloge kmetijstva,
- slabe prometne povezave,
- premajhen poudarek na železniškem prometu in nezadostna mreža javnih prevoznih sredstev,
- slaba sistemska rešitev varstva kmetijskih zemljišč tudi v urejenih naseljih,
- neupoštevanje predpisov o urejanju prostora.

Večina teh problemov se začne že na občinski ravni in menim da bi se morale reševati hierarhično, od lokalne, regionalne do državne ravni.

Zaradi pomanjkanja celovite predstave o zelenem prostorskem razvoju je bila do sedaj priprava občinskih in državnih prostorskih planskih dokumentov omejena le na iskanje ustreznih lokacijskih rešitev za uresničevanje različnih razvojnih pobud. Neurejenost urejanja prostora je še posebej vidna pri razvoju naselij. V Sloveniji ni ustreznega usklajevana med zemljiško in stanovanjsko politiko ter politiko urejanja prostora, zaradi česar se neracionalno gospodari z zemljišči ter s preskromno pobudo zemljišč za graditev omogoča in podpira špekulacije.

2.2.1 Politika urejanja prostora v Republiki Sloveniji

Politika urejanja prostora Republike Slovenije je dokument, ki ga je 20. decembra 2001 sprejela Vlada Republike Slovenije in je pomemben akt v prostorskem načrtovanju. Temelji na oceni stanja in daje usmeritve za dolgoročno, nenehno in usklajeno urejanje prostora. Z njim bo Slovenija zagotavljala vzdržni razvoj in postopoma odpravljala slabosti spontanega in enostranskega razvoja v prostorskem, gospodarskem, socialnem in okoljskem pogledu. Uvodoma so v dokumentu povzeti stanje in težnje prostorskega razvoja, sledijo pa temeljna načela in cilji ter usmeritve za njihovo uresničitev. Temeljni cilj je zagotavljanje prostorskega razvoja po načelih vzdržnega razvoja na celotnem ozemlju države. Pri tem se prednostno

---

uveljavlja javni interes, zagotavlja vključevanje javnosti ter smotrno gospodari s prostorom, časom, energijo in denarnimi sredstvi.

Usmeritve, ki se nanašajo na urejanje poselitve:

- spodbuja naj se policentrični razvoj mest in drugih naselij,
- krepijo naj se regionalna središča na obmejnih območjih,
- prostorski razvoj naj se obravnava z ustrezno zemljiško in komunalno politiko,
- urbana območja je treba prostorsko povezovati,
- zagotavlja naj se smotrna raba površin in revitalizacija degradiranih urbanih območij,
- teži naj se k skladnemu razvoju podeželja,
- prometno omrežje naj se učinkoviteje organizira, razvijajo naj se prometna vozlišča,
- mesta in naselja naj se načrtujejo skladno s sistemom javnega potniškega prometa.

V zadnjem delu so navedeni še ukrepi za učinkovito izvajanje politike urejanja prostora, ki so zakonska in institucionalna ureditev, finančno-ekonomski ukrepi, razvoj stroke in informacijskega sistema, promocija urejanja prostora ter sodelovanje javnosti.

Politika urejanja prostora je pomemben dokument, ki je ob upoštevanju na eni strani ocene stanja v državi in na drugi stani sprejetih mednarodnih dokumentov osnova, na kateri temeljijo vsi prostorski dokumenti, torej morajo tudi občine slediti temeljnim usmeritvam, ki so dane v tem dokumentu.

2.2.2 Strategija prostorskega razvoja Slovenije

Strategijo prostorskega razvoja Slovenije (v nadaljevanju: SPRS) je sprejel Državni zbor RS dne 18.06.2004 z odlokom (Odlok o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije; Ur.l.RS, št.76/04). SPRS je pričela veljati 20.07.2004.

SPRS je temeljni državni dokument o usmerjanju razvoja v prostoru. Podaja okvir za prostorski razvoj na celotnem ozemlju države in postavlja usmeritve za razvoj v evropskem prostoru. Določa zasnovo urejanja prostora, njegovo rabo in varstvo. Uveljavlja smotrno rabo prostora ter varnost življenja in dobrin. Poudarja prizadevanja za ohranitev prepoznavnosti prostora in krepitev identitete Slovenije in njenih delov kot primerjalnih prednosti v evropskem prostoru.

Dokument je sestavljen iz štirih poglavij:

➤ **Izhodišča in cilje prostorskega razvoja Slovenije.**

Temeljno izhodišče nadaljnjega prostorskega in s tem integralnega družbenega razvoja je vzdržen prostorski razvoj. Pomeni zagotavljanje take rabe prostora in prostorskih ureditev, ki ob varovanju okolja, ohranjanju narave in trajnostni rabi naravnih dobrin, ohranjanju kulturne dediščine in drugih kakovosti naravnega in bivalnega okolja omogoča zadovoljitev potreb sedanje generacije brez ogrožanja potencialov za prihodnje generacije.

Kot sem že predstavila je to glavno načelo CEMAT-a in EPRP. Načelom tega razvoja mora sledi SPRS in tudi vsi ostali državni prostorski akti, vsi občinski prostorski akti ter vsi programi, plani in drugi razvojni dokumenti s prostorsko implikacijo na državni, regionalni in občinski ravni.

Cilji prostorskega razvoja so:

- racionalen in učinkovit prostorski razvoj,
- razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij,

Ta cilj je vezan na spodbujanje razvoja središč nacionalnega in regionalnega pomena kot središč regionalnih območij, na spodbujanje funkcijske in infrastrukturne povezanosti mest in drugih naselij ter na zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom.

- večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru,

Ta cilj podpira razvoj regionalnih razvojnih con za proizvodne in storitvene dejavnosti, učinkovito razmeščanje dejavnosti v naseljih z upoštevanjem lokacijskih možnosti in omejitev ter zagotavljanje zadostnih količin različnih stanovanj v urbanih naseljih.

- kvaliteten razvoj in privlačnost mest ter drugih naselij,

Temu cilju sledijo naslednji pod cilji: varna, socialno pravična, vitalna, zdrava in urejena mesta ter druga naselja; zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z vključevanjem kulturne dediščine v urejanje, prenovo in oživljanje mest in drugih naselij; zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrežno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.

- skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi,

Ta cilj je vezan na skladen razvoj regionalnih območij, povezanost obmejnih urbanih in drugih območij ter na skladen razvoj drugih območij s podobnimi ali skupnimi razvojnimi možnostmi in/ali problemi (obalna in hribovita, zavarovana in za zavarovanje predvidena območja, ogrožena zaradi naravnih procesov, širša mestna območja ipd.).

- medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij,

Gre za izkoriščanje prostorskega potenciala podeželja za razvoj raznolikih gospodarskih dejavnosti na podeželju ter za dopolnjevanje funkcij mesta in podeželja z razvojem dopolnjujočih dejavnosti.

- povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi,
- preudarna raba naravnih virov,
- prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami,
- kulturna raznovrstnost kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti,
- ohranjanje narave,
- varstvo okolja.

➤ **Zasnovo prostorskega razvoja Slovenije s prioritetami in usmeritvami za doseg ciljev prostorskega razvoja Slovenije.**

Slovenski prostor se bo razvijal tako, da obsega razvojna zasnova naslednje premise:

- mesta in druga urbana naselja se smotrno medsebojno povezujejo v okviru regionalnih območij,
  - srednje velika slovenska mesta in druga urbana naselja postajajo slovenska prednost v evropskem prostoru, saj s svojo celovito ponudbo in podobo presegajo konkurente v sosednjih državah,
  - podeželje postaja prostor raznolikih dejavnosti, ki v povezavi z mesti sestavlja mozaik naravnih in kulturnih kakovosti,
  - načrtni razvoj obmejnih območij in njihovih središč ter ustreznih dejavnosti naj omogoči večje povezovanje robnih predelov z osrednje slovenskim prostorom,
  - Slovenija z usmeritvijo svojega razvoja prispeva edinstveno bivalno in delovno okolje v Evropi.
-

Iz tega izhajajo naslednje prioritete v zasnovi:

- enakovredna vključenost Slovenije v evropski prostor;
- policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj;

Za skladen prostorski razvoj Slovenije se spodbuja razvoj policentričnega urbanega sistema, ki ga tvori dvostopenjsko strukturirano omrežje središč nacionalnega in regionalnega pomena, na katerega se, s primerno delitvijo funkcij in medsebojnimi prometnimi povezavami, navezuje omrežje drugih središč, t.j. medobčinskih središč, pomembnejših lokalnih središč in lokalnih središč, in sicer tako, da se primerno delijo funkcije naselij in se medsebojno povezujejo z ustreznim prometnim omrežjem.

Razvoj poselitve se prednostno usmerja v urbana naselja, ki so že središča ali pa se bodo kot taka razvila zaradi značilnosti svojega položaja v omrežju naselij in potreb zaledja. V teh naseljih se skrbi za zadostno ponudbo stanovanj, delovnih mest in raznovrstnih dejavnosti ter za ustrezno infrastrukturno opremo. V okviru policentričnega urbanega sistema se razvija omrežje ustrezno opremljenih središč, ki omogočajo vsem prebivalcem udobno, cenovno ugodno, varno in okoljsko sprejemljivo dostopnost do javnih funkcij, delovnih mest, storitev in znanja.

Omrežje funkcionalno in fizično povezanih središč se načrtuje tako, da je razmestitev storitvenih, oskrbnih in drugih dejavnosti ter prometnih in telekomunikacijskih povezav prostorsko usklajena, se med seboj dopolnjuje in omogoča uravnoteženost življenjskih in gospodarskih pogojev v mestih in na podeželju, ob skrbi za kvaliteto prostora in okolja.

Omrežje družbene javne infrastrukture, kot so šolstvo, zdravstvo, socialno varstvo, kulturne in druge javne službe, se razvija v skladu z omrežjem središč.

- vitalna in urejena mesta;

Razvoj in urejanje mest se načrtuje celovito, s čimer se zagotavlja vitalnost ter kakovost bivalnega prostora.

- usklajen razvoj širših mestnih območij;

Zaradi racionalizacije prometnih tokov, smotrnega razmeščanja delovnih mest, stanovanj, storitvenih in proizvodnih dejavnosti na širšem mestnem območju, ki obsega območja več lokalnih skupnosti, se prostorske potrebe razvoja mest in drugih naselij načrtuje in ureja na osnovi medobčinskega sodelovanja.

Slika 2: Položaj občine Mislinja v zasnovi razvoja mest in drugih naselij Slovenije

(zeleno obarvano območje občine na izseku iz karte 'Razvoj mest in drugih naselij' kot sestavnega dela Strategije prostorskega razvoja Slovenije.

(Vir: Ur. l. RS, št. 76/2004)

- povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture;

Prometno omrežje, ki povezuje vse oblike in vrste prometa, se razvija predvsem z namenom zagotavljanja prometne povezanosti vseh območij, skladnejšega razvoja celotnega državnega ozemlja in z namenom povezovanja s širšim evropskim prostorom. Javni potniški promet se usklajuje z načrtovanim razvojem urbanih območij ter s tem zagotavlja povezavo mest in drugih naselij v teh območjih, predvsem pa povezavo med podeželjem in urbaniimi naselji v posameznem regionalnem območju. Za ustrezen razvoj poselitve in gospodarskih dejavnosti ter njihovo vključevanje v mednarodna infrastrukturna omrežja se sočasno spodbuja izgradnjo gospodarske javne infrastrukture. Z načrtovanjem v prostoru ter z drugimi ustreznimi ukrepi se spodbuja in krepi prepoznavnost kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine ter usmerja celotni razvoj sistema krajine.

Razvoj sistema poselitve v državi je zasnovan tako, da zagotavlja umeščanje dejavnosti, stanovanj in infrastrukture v omrežju naselij in zagotavljanje zadostnih komunalno opremljenih površin za bivanje, proizvodnjo, oskrbo in storitve na primernih lokacijah ter površin za rekreacijo in preživljanje prostega časa.

Poselitveni razvoj se načrtuje v skladu s prostorskimi možnostmi in omejitvami, pri tem pa se upoštevajo zmogljivosti prostora, racionalnost opremljanja zemljišč, značilnosti obstoječega omrežja naselij in obstoječe pozidave ter drugi pogoji, ki zagotavljajo trajnostni prostorski razvoj.

Spodbuja se tako aktivno zemljiško politiko, ki omogoča uveljavljanje usmeritev na področju poselitve. Država in lokalne skupnosti, v skladu s svojimi pristojnostmi, omogočajo pogoje za aktivno sodelovanje lastnikov zemljišč in investitorjev na področju urejanja in opremljanja zemljišč v obliki javno zasebnega partnerstva. Država in lokalne skupnosti skrbijo za pridobivanje zadostne količine zemljišč, zlasti za neprofitno stanovanjsko gradnjo in delovanje javnih služb. Finančna sredstva, ki jih lokalne skupnosti pridobivajo iz naslova gospodarjenja z zemljišči, se prioritarno namenjajo za izvajanje aktivne zemljiške politike, prednostno pa se zagotavlja izdelavo prostorskih izvedbenih aktov in na njihovi osnovi ustrezno opremljanje zemljišč.

Večji obseg zemljišč se nameni razvoju gospodarstva, zlasti na območjih z dobrimi prometnimi povezavami in primernimi prostorskimi možnostmi. Za učinkovito gospodarjenje z zemljišči v okviru aktivne zemljiške politike se v večji meri kot do zdaj uporablja informacijske sisteme.

- vitalnost in privlačnost podeželja;

Kot podeželje je opredeljen prostor zunaj območij večjih koncentracij poselitve, z nizko stopnjo urbanizacije in prevladujočim deležem kmetijske in gozdarske rabe, ohranjenimi naravnimi procesi in naravnimi prvinami. Spodbuja se njegov celovit razvoj v povezavi z urbani območji.

Za potrebe prostorskega urejanja ločimo urbanizirano in manj urbanizirano podeželje. Naselja in krajino na podeželju se razvija kot povezan gospodarski in bivalni prostor, v katerem se ohranja in razvija krajinske in arhitekturne kakovosti ter tako spodbuja ohranjanje

---

prepoznavnosti slovenskega podeželja. V urbanih naseljih na podeželju se spodbuja razvoj delovnih mest in s tem zmanjšuje vsakodnevne delovne migracije.

Razpršeno gradnjo se ustrezno sanira s funkcionalnim dopolnjevanjem, kjer je to prostorsko ustrezno in okoljsko sprejemljivo.

- krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine
- prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi.

➤ **Razvoj prostorskih sistemov z usmeritvami za razvoj na regionalni in lokalni ravni.**

- Za razvoj poselitve so podane usmeritve za razvoj mest in drugih naselij, pri čemer je poudarjen njihov notranji razvoj ter racionalna raba zemljišč in objektov. Podane so usmeritve za prenovo in širitev naselij, posebne usmeritve za podeželska naselja, vasi in zaselke, za turistična naselja in za počitniška naselja. Postavljene so usmeritve za komunalno opremljanje zemljišč ter ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti mest in drugih naselij.
- Za razvoj gospodarske javne infrastrukture so podane usmeritve za vse vrste prometa, za telekomunikacijo infrastrukturo, za energetska infrastrukturo, za oskrbo z vodo, za odvajanje in čiščenje odpadne in padavinske vode ter usmeritve za ravnanje z odpadki.
- Za razvoj krajine so podane usmeritve za ohranjanje prepoznavnosti Slovenije z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine, za ohranjanje naravnih kakovosti krajine, usmeritve za rabo naravnih virov (kmetijska zemljišča, gozd, vode, mineralne surovine, za rekreacijo na prostem) ter usmeritve za področje obrambe. Obravnavane so prostorske omejitve razvoja zaradi potencialnih naravnih in drugih nesreč in vododeficitarnosti ter na drugih ogroženih območjih vseh vrst.

➤ **Ukrepe za izvajanje SPRS. Le-ti obsegajo:**

- programe in aktivnosti različnih vrst na različnih področjih (npr. na področju razvoja poselitve, razvoja podeželja, razvojne programe na področju gospodarske javne infrastrukture, razvojne programe na območjih s posebnimi potenciali in problemi);
  - naloge in aktivnosti nosilcev urejanja prostora ter drugih subjektov, pristojnih za izvajanje SPRS, vključno z nalogami nosilca urejanja prostora na lokalni ravni;
  - zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov s SPRS;
  - spremljanje izvajanja SPRS;
-

Razvoj sistema poselitve temelji na naslednjih odločitvah:

- Na usmeritvah za razvoj mest in drugih naselij, ki obsegajo naslednje opredelitve:
    - Naselja se med seboj razlikujejo po funkciji in vlogi v omrežju naselij ter po velikosti, urbanistični ureditvi in arhitekturi. Za načrtovanje razvoja poselitve se tipe naselij opredeli na podlagi fizionomskih, morfoloških in funkcijskih meril. Na podlagi meril in kazalcev se naselja razvršča v velika, srednja in mala mesta, v druga urbana in podeželska naselja, vasi in zaselke.
    - Nova poselitve se usmerja predvsem v poselitvena območja urbanih naselij.
    - Naselja se načrtuje in ureja v skladu z naravnimi ali drugimi omejitvami tako, da prebivalci in njihovo premoženje niso ogroženi in ni nevarnosti za povzročitev gospodarske škode ter da je zagotovljena smotrna raba energije.
    - Notranji razvoj naselja ima prednost pred širjenjem na nova območja. Le-ta se zagotavlja s prenovo naselij kot prednostno razvojno usmeritvijo, s prenovo kulturne dediščine in druge stavbne dediščine v naseljih, s prenovo degradiranih urbanih območij in s prenovo starih industrijskih (in rudarskih) območij oziroma naselij.
    - Širitve naselij so možne, če v naselju ni več primernih zemljišč. Z njimi se zagotavlja pogoje za razvoj stanovanjskih, gospodarskih in drugih zmogljivosti, za večjo socialno varnost, za večjo konkurenčnost naselja, za delovanje trga nepremičnin in za razvoj različnih proizvodnih in storitvenih dejavnosti. Širitev naselij je dopustna, če je skladna s temeljnimi cilji urejanja prostora, načeli usmerjanja poselitve, s programom opremljanja zemljišč in oceno ogroženosti zaradi naravnih ali drugih nesreč.
    - Gradnjo zunaj poselitvenih območij se maksimalno omejuje oziroma se je sploh ne dovoljuje, različne usmeritve pa veljajo, če gre za razpršeno gradnjo ali razpršeno poselitev.
    - V podeželskih naseljih, vaseh in zaselkih je možna gradnja znotraj obstoječih gradbenih parcel zaradi izboljšanja pogojev za bivanje in opravljanje kmetijskih in dopolnilnih dejavnosti. Razvija se jih predvsem z nadomestno ali dopolnilno gradnjo v sklopu obstoječih gradbenih parcel ali, če ni drugih možnosti, ob njihovem robu. Prednost se daje prenovi in sanaciji, ki sta usmerjeni v modernizacijo kmetijstva in ustvarjanje pogojev za razvoj dopolnilnih dejavnosti.
    - Območja počitniških hiš se načrtuje v ambientalno privlačnih naravnih okoljih kot strnjena, racionalno parcelirana območja, ki so skladna z regionalno in lokalno arhitekturno, naselbinsko in krajinsko tipiko ter z varstvenimi usmeritvami. Podpirajo naj razvoj v
-

odročnih, hribovitih območjih, zlasti razvoj turizma ter drugih pristočasnih dejavnosti. Zaradi svojih značilnosti ne morejo prevzeti funkcije stalnega bivališča.

- Na racionalni rabi zemljišč in objektov v naseljih, ki obsega naslednja določila:
    - Pri prostorskem razporejanju zemljišč po namenski rabi in dejavnosti znotraj naselij se stremi k takšnemu prepletu funkcij, ki so medsebojno združljive ali ne motijo druga druge. Preprečuje se izrazito monofunkcionalnost posameznih delov naselij z uvajanjem raznovrstnosti dejavnosti ter mešanjem funkcij bivanja in dela.
    - Nadaljnjo gradnjo se usmerja v zgoščevanje že poseljenih območij - prvenstveno tistih, ki so dobro dostopna in imajo organiziran javni potniški promet. Določi se zgornjo mejo gostote pozidanosti znotraj posameznih območij v naseljih in primerna razmerja med grajenimi in zelenimi površinami, da se zagotovi kvalitetno bivalno okolje.
    - V urbanih naseljih se na podlagi ustreznih raziskav načrtuje in zagotavlja komunalno opremljene površine za stanovanjsko gradnjo in prenovo obstoječih stanovanjskih območij. V njih se zagotavlja primerno opremljenost z oskrbnimi in storitvenimi dejavnostmi, športnimi objekti ter rekreacijskimi in zelenimi površinami, prav tako pa tudi dobro dostopnost do centralnih in zaposlitvenih območij.
    - SPRS podaja usmeritve tudi za razvoj območij centralnih površin, območij proizvodnih dejavnosti, javnih površin v naseljih, zelenih površin ter prometnih površin v naseljih.
  - Na zahtevah po komunalnem opremljanju zemljišč, ki obsegajo zlasti naslednje:
    - Zemljišča poselitvenih območij se opremlja z minimalno komunalno infrastrukturo, ki zagotavlja oskrbo s pitno vodo in energijo, odvajanje odplak in odstranjevanje odpadkov ter navezavo na javno cestno omrežje. Manjkajočo komunalno infrastrukturo se dogradi, dotrajano pa sanira.
    - Nove objekte v poselitvenih območjih, namenjene trajnemu prebivanju, delu, zdravstvu, rekreaciji, športu in drugim dejavnostim se priključuje na obstoječo komunalno infrastrukturo.
    - Po dogradnji manjkajoče ali izgradnji nove komunalne infrastrukture se nanjo priključi obstoječe objekte, namenjene dejavnostim, navedene zgoraj.
  - Na doseganju in zagotavljanju arhitekturne prepoznavnosti mest in drugih naselij.
-

Med nalogami in aktivnostmi posameznih nosilcev urejanja prostora za izvajanje SPRS je:

- Nosilec urejanja prostora za področje razvoja poselitve eksplicitno zadolžen, da:
    - usmerja razvoj poselitve tako, da se dekoncentrirano zagotavlja prostorske možnosti za razvoj različnih dejavnosti družbene javne infrastrukture, povečuje konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru ter krepi kvaliteten razvoj in privlačnost mest ter drugih naselij, kvaliteto bivanja in prepoznavnost prostora,
    - usmerja razvoj poselitve tako, da se krepi funkcijsko in infrastrukturno povezanost mest in drugih naselij, pri čemer je poseben poudarek na povezanosti urbanih naselij z zaledjem,
    - usmerja poselitev v urbana naselja, ki imajo prostorske in druge potenciale za gospodarski, družbeni in kulturni razvoj,
    - zagotavlja racionalno rabo tal, preprečuje in sanira stihijsko razpršeno gradnjo,
    - svetuje občinam, v katerih živijo Romi pri urejanju romskih naselij,
    - predlaga ukrepe za izboljšanje nepremičninskih evidenc,
    - določi območja funkcijskih regij.
  - Nosilec urejanja prostora za področje aktivne zemljiške politike in stanovanjske gradnje eksplicitno zadolžen, da:
    - oblikuje program ukrepov zemljiške politike za spodbujanje delovanja trga zemljišč in s tem razširja dostopnost do zemljišč, namenjenih za gradnjo,
    - spodbuja uveljavljanje različnih vrst ukrepov urbane zemljiške politike v lokalnih skupnostih tako, da se poveča ponudbo opremljenih zemljišč,
    - oblikuje kriterije za uveljavljanje prostorskih ukrepov: zakonite predkupne pravice občine, preoblikovanje obstoječih ureditev plačil komunalnega prispevka, začasni ukrepi za zavarovanje prostora na območju predvidene prostorske ureditve, razlastitve in omejitve lastninske pravice ter komasacije stavbnih zemljišč,
    - predlaga razvoj finančnih spodbud za nakup in opremljanje stavbnih zemljišč za potrebe neprofitne stanovanjske gradnje in drugih javnih interesov,
    - skrbi za zadostno ponudbo različnih tipov stanovanj glede na tipologijo in lastniško strukturo ter s tem zagotavlja zadosten fond neprofitnih in najemniških stanovanj ter spodbuja večjo izkoriščenost obstoječega stanovanjskega sklada.
-

Policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj

Ključne usmeritve iz SPRS, ki poudarjajo in pravzaprav zahtevajo medsebojno sodelovanje občin pri razreševanju prostorskih problemov in sprejemanju prostorskih odločitev, se nanašajo na zastavljeni urbani sistem. Le-ta je opredeljen kot policentrični urbani sistem, zasnovan tako, da podpira razvoj regij oziroma regionalni prostorski razvoj.

Zaradi svojega pomena in zlasti posledic v razvoju države je ta sistem, kot ga določa SPRS, v nadaljevanju podrobneje predstavljen.

Policentrični urbani sistem tvori dvostopenjsko strukturirano omrežje središč nacionalnega in regionalnega pomena. Na to omrežje se navezuje omrežje drugih središč, in sicer tako, da se primerno delijo funkcije naselij in se medsebojno povezujejo z ustreznim prometnim omrežjem.

Poselitveni razvoj se prednostno usmerja v izbrana naselja, v katerih se skrbi za zadostno ponudbo stanovanj, delovnih mest in raznovrstnih dejavnosti ter za ustrezno infrastrukturno opremo. V okviru policentričnega urbanega sistema se razvija omrežje ustrezno opremljenih središč, ki omogočajo vsem prebivalcem udobno, cenovno ugodno, varno in okoljsko sprejemljivo dostopnost do javnih funkcij, delovnih mest, storitev in znanja.

Omrežje funkcionalno in fizično povezanih središč se načrtuje tako, da je razmestitev storitvenih, oskrbnih in drugih dejavnosti ter prometnih in telekomunikacijskih povezav prostorsko usklajena, se med seboj dopolnjuje in omogoča uravnoteženost življenjskih in gospodarskih pogojev v mestih in na podeželju, ob skrbi za kvaliteto prostora in okolja. Kot osnovni okvir urbanega sistema se razvija dvostopenjsko policentrično strukturirano omrežje središč nacionalnega in regionalnega pomena. Na lokalni ravni se, v skladu z učinkovito in enakomerno dostopnostjo, primerno razmestitvijo funkcij in medsebojnimi prometnimi povezavami, razvija tudi središča medobčinskega pomena, pomembnejša lokalna središča in druga lokalna središča.

Kot središča nacionalnega pomena se razvija tista urbana naselja, ki imajo najmanj 10.000 prebivalcev in potencialne za razvoj storitvenih, oskrbnih in drugih dejavnosti za oskrbo prebivalcev v svojem gravitacijskem območju.

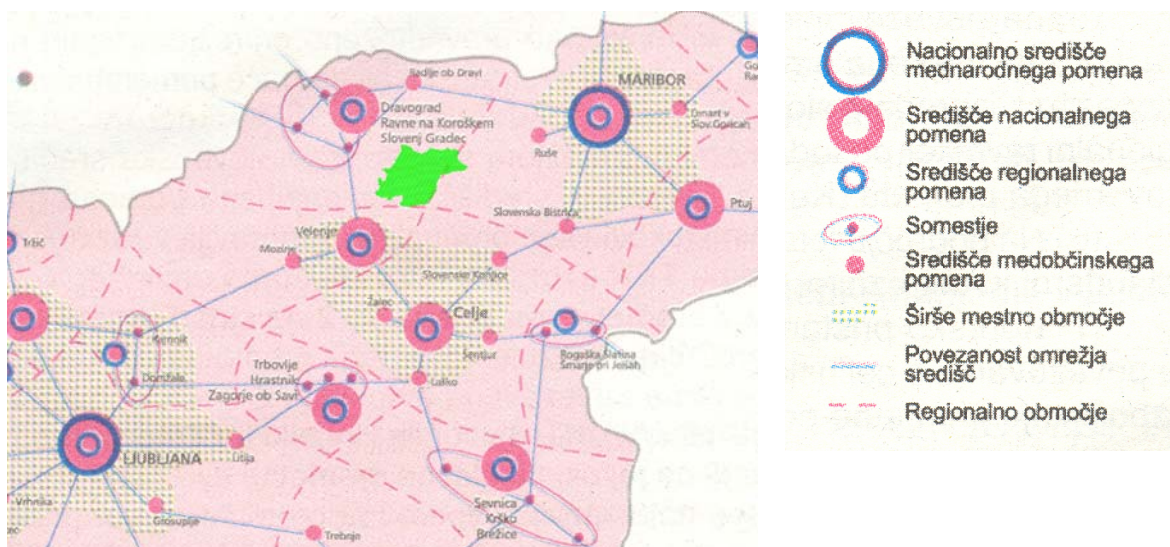
Kot središča regionalnega pomena se razvija tista urbana naselja, ki imajo najmanj 5.000 prebivalcev, njihova gravitacijska območja pa so odmaknjena, hribovita, gorska, obmejna ali oddaljena od glavnih prometnih koridorjev.

Enakomeren dostop do različnih gospodarskih in storitvenih dejavnosti srednje ravni zagotavlja omrežje medobčinskih središč. Njihovo gravitacijsko območje lahko zajema območja več lokalnih skupnosti. V središča medobčinskega pomena se umešča dejavnosti socialnega varstva, nižje in srednješolsko izobraževanje ter sodstvo (centri za socialno delo in za zaposlovanje, varstvo starejših, okrajna sodišča).

V pomembnejših lokalnih središčih se spodbuja razvoj ustrezne storitvene in oskrbne funkcije in razvoj delovnih mest za okoliško prebivalstvo. Minimalno število prebivalcev v gravitacijskem območju pomembnejšega lokalnega središča je 5.000 prebivalcev. V pomembnejša lokalna središča se umešča primarno zdravniško in socialno oskrbo (na primer zdravstveni dom, lekarno, osebno in družinsko pomoč) ter omogoča možnosti za športno in kulturno dejavnost.

Lokalno središče zagotavlja prebivalcem naselja in njegovega zaledja vsaj možnosti za vsakodnevno oskrbo, osnovno izobraževanje, informiranje in druženje. Na območjih z izrazito razpršeno poselitvijo se spodbuja razvoj lokalnega središča, ki zagotavlja ustrezno oskrbo in raven javnih funkcij. V naseljih, ki so zaposlitvena središča območij s posebnimi razvojnimi problemi, ter v obmejnih območjih, kjer se lahko razvije neposredno gospodarsko sodelovanje s sosednjimi državami, se oblikuje manjše gospodarske cone. Če ima središče funkcijo občinskega središča, mora samostojno ali v sodelovanju z drugimi pomembnejšimi lokalnimi središči zagotavljati zadostno in dostopno oskrbo z družbenimi in drugimi storitvenimi dejavnostmi, ne glede na obseg svojega gravitacijskega območja.

Slika 3: Položaj občine Mislinja v policentričnem urbanem sistemu Slovenije

(zeleno obarvano območje občine na izseku iz karte 'Zasnova policentričnega urbanega sistema in razvoj širših mestnih območij' kot sestavnega dela Strategije prostorskega razvoja Slovenije).

(Vir: Ur. l. RS, št. 76/2004)

2.2.3 Prostorski red Slovenije

Prostorski red Slovenije (v nadaljevanju: PRS) je sprejela Vlada RS z uredbo (Uredba o prostorskem redu Slovenije; Ur. l. RS, št. 122/04), veljati pa je pričel 13. 11. 2004. PRS določa pravila za urejanje prostora, ki se uporabljajo pri:

- prostorskem načrtovanju sistemov poselitve, gospodarske infrastrukture in krajine;
- pripravi strateških in izvedbenih prostorskih aktov na regionalni in lokalni ravni;
- pripravi strokovnih podlag za vse vrste in nivoje prostorskih odločitev;
- graditvi objektov.

Pravila za urejanje prostora obsegajo:

- Splošna pravila prostorskega načrtovanja; le-ta izhajajo iz temeljnega načela prostorskega načrtovanja, t.j. vzdržnega prostorskega razvoja in med drugim:
  - določajo zahteve po usklajevanju razvojnih in varstvenih interesov,

- opredeljujejo neobhodnost in nujnost podprtosti prostorskih odločitev s kvalitetnimi in zadostnimi strokovnimi podlagami;
- zahtevajo določitev in prikaz namenske rabe prostora, in sicer je treba za celotno območje občine določiti in prikazati območja osnovne namenske rabe prostora, ki se lahko nadalje delijo na površine podrobnejše namenske rabe prostora;
- Pravila za načrtovanje prostorskih sistemov, ki vključujejo oziroma obsegajo:
  - pravila za načrtovanje poselitve; le-ta obsegajo pravila za načrtovanje poselitvenih območij (določitev poselitvenega območja za različne vrste naselij, notranji razvoj poselitvenih območij, pravila v zvezi s prenovo naselij ali njihovih delov, pravila v zvezi z nezadostno izkoriščenimi zemljišči in pravila v zvezi s širitvami poselitvenih območij) in pravila za načrtovanje namenske rabe v sistemu poselitve (pravila v zvezi z osnovno namensko rabo v sistemu poselitve, ki obsega območja stanovanj, območja proizvodnih dejavnosti, mešana območja, posebna območja, območja družbene infrastrukture ter območja zelenih površin);
  - pravila za načrtovanje gospodarske infrastrukture; le-ta zadevajo območja in vode ter obsegajo pravila za načrtovanje območij osnovne namenske rabe prostora ter druga pravila za načrtovanje prometne infrastrukture vseh vrst, komunikacijske infrastrukture, energetske infrastrukture in okoljske infrastrukture);
  - pravila za načrtovanje v krajini; opredeljena so pravila za ohranjanje oziroma ustvarjanje kakovosti krajine, ki veljajo za načrtovanje prostorskih ureditev in graditev objektov v krajini ob upoštevanju pravil za načrtovanje gospodarske infrastrukture ter pravil za gradnjo objektov zunaj poselitvenih območij.
  - Pravila se nanašajo na določitev oziroma opredelitev posebej vrednih območij kakovosti krajine, to je območij prepoznavnosti krajine in območij naravnih kakovosti krajine.
  - Obsegajo pravila za načrtovanje v območjih z omejitvami za razvoj v prostoru (varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah, potresno ogrožena območja, območja požarne ogroženosti, območja s tveganjem za porušitev visokih pregrad, območja s tveganjem za industrijske nesreče) ter pravila za načrtovanje namenske rabe prostora v krajini (slednja se nanašajo na območja osnovne namenske rabe v sistemu krajine, t.j. na območja kmetijskih zemljišč, območja gozdov, območja vodnih zemljišč, območja mineralnih surovin, območja za potrebe obrambe in območja za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami; posebej so obravnavana območja turizma in rekreacije).

- Pravila za načrtovanje in graditev objektov; v to skupino sodijo merila in pogoji za načrtovanje in graditev objektov v izvedbenih prostorskih aktih, ki morajo določiti najmanj lokacijske pogoje glede vrste objektov in vrste del, glede lege v prostoru, glede oblikovanja objektov, glede velikosti, oblike in ureditve gradbene parcele ter glede komunalne opreme.

Pravila za načrtovanje in graditev objektov obsegajo:

- pravila za načrtovanje grajene strukture;
- pravila za načrtovanje zelenih površin in drugih javnih odprtih prostorov;
- pravila za načrtovanje površin za mirujoči promet;
- pravila za načrtovanje in graditev enostavnih objektov;
- pravila v zvezi z gradnjo objektov zunaj poselitvenih območij; le-ta ni dovoljena. Posebna pravila veljajo za razpršena poselitev, a je zanjo treba določiti prostorsko enoto. Za razpršeno gradnjo velja, da nova ni dovoljena, obstoječo pa je potrebno in dovoljeno sanirati;
- pravila v zvezi z opremljanjem zemljišč za gradnjo; osnovno pravilo terja, da je smotrnost načrtovane prostorske ureditve treba presoditi tudi z vidika opremljanja zemljišč za gradnjo.

2.2.4 Zakon o prostorskem načrtovanju

Državni zbor Republike Slovenije je 30. marca 2007 sprejel Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur. l. RS, št. 33/07), ki razveljavi precejšen del Zakona o urejanju prostora (ZureP).

Zakon o urejanju prostora je sicer stopil v veljavo šele v začetku leta 2003, vendar se je že kmalu po začetku njegovega izvajanja v praksi pokazalo, da nekatere ureditve v tem zakonu niso dobre. Predlagatelj zakona je menil, da je Zakon o urejanju prostora (ZUreP) pomanjkljiv v treh vsebinskih sklopih, in sicer: razmerje med različnimi prostorskimi akti in njihovo vsebino, postopek njihovega sprejemanja ter vprašanje presoje njihove okoljske ustreznosti v okviru celotne presoje vplivov na okolje. Zato je sprejeta nova zakonska ureditev prostorskega načrtovanja, s katero se zagotovi takšne sistemske rešitve, ki zagotavljajo hitrejšo pripravo novih prostorskih aktov.

ZPNačrt ureja:

- prostorsko načrtovanje kot del urejanja prostora;
- določa vrste prostorskih aktov (PA);
- določa njihovo vsebino;
- določa njihova medsebojna razmerja;
- določa postopke za pripravo in sprejem PA;
- ureja področje opremljanja stavbnih zemljišč;
- opredeljuje prostorski informacijski sistem.

ZPNačrt uvaja več novih pojmov, med drugimi tudi naslednje:

enota urejanja prostora je območje z enotnimi značilnostmi prostora, na katerem se določijo:

- namenska raba in dopustna izraba prostora;
- omejitve povezane z varstvom okolja, ohranjanjem narave in varstvom kulturne dediščine;
- določijo enotni prostorski izvedbeni pogoji;
- usmeritve ter pogoji in omejitve za izdelavo občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN), če je ta predviden;
- *naselje* je s PA določeno območje strnjeno grajenih stavb s pripadajočimi površinami in območje površin, predvidenih za širitev;
- *razpršena poselitve* je tip poselitve z nizko gostoto poselitve, ki predstavlja avtohtoni vzorec poselitve in se kot taka ohranja;
- *območje razpršene gradnje* je območje z nizko gostoto poselitve, ki ne predstavlja avtohtonega tipa poselitve in katerega je treba zaradi smotrne rabe prostora sanirati;
- *stavbno zemljišče* je zemljiška parcela oziroma več parcel ali njihovih delov, na katerih je zgrajen objekt, oziroma zemljiška parcela, ki je z državnim prostorskim načrtom (DPN) ali občinskim prostorskim načrtom (OPN) namenjena za graditev objektov.

ZPNačrt uvaja nova poimenovanja in novo vsebino občinskih prostorskih aktov:

- občinski prostorski načrt - OPN (nadomešča dosedanja akta SPRO in PRO);
  - občinski podrobni prostorski načrt – OPPN (nadomešča dosedanji občinski lokacijski načrt OLN)
-

TEMELJNA NAČELA ZPNačrt:

- načelo trajnostnega prostorskega razvoja (S prostorskim načrtovanjem mora biti omogočeno kakovostno življenjsko okolje s takšno rabo prostora, ki omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije ter ne ogroža zadovoljevanja potreb prihodnjih generacij. Zagotavlja se z usklajevanjem razvojnih potreb z varstvenimi zahtevami tako, da se dosega racionalna raba prostora za posamezne dejavnosti).
- načelo javnosti (Pristojni državni in občinski organi morajo omogočiti izražanje interesov in udeležbo vseh zainteresiranih oseb v postopkih pripravljanja in sprejemanja prostorskih aktov. Vsakdo mora imeti možnost, da vpogleda v akte, povezane s prostorskim načrtovanjem. Javnost mora biti o zadevah prostorskega načrtovanja obveščena).
- načelo usmerjanja prostorskega razvoja naselij (Prenova ima prednost pred novogradnjo, z razvojem naselij se ne smejo slabšati kakovost življenjskega okolja in se mora v čim večji meri ohranjati zelene površine naselja. Širitev naselja je dopustna le, če znotraj obstoječega naselja nadaljnji prostorski razvoj ni možen, usmerjati pa jo je treba na zemljišča, ki so z vidika ohranjanja narave in varstva kulturne dediščine manj pomembna in so funkcionalno povezana z obstoječim naseljem).
- načelo prevlade javnega interesa (Pristojni državni in občinski organi morajo upoštevati tako javni kot zasebni interes, vendar zasebni interes ne sme škodovati javnemu).
- načelo ohranjanja prepoznavnih značilnosti prostora (Upoštevane morajo biti vrednote in prepoznavnost obstoječih naravnih, grajenih in drugače ustvarjenih struktur, ki sooblikujejo identiteto prostora in določajo njegove značilnosti).
- načelo vključevanja varstva kulturne dediščine (Načrtovanje mora biti tako, da se ohranjajo in prenavljajo območja in objekti obstoječe kulturne dediščine, še posebej naselbinske dediščine).
- načelo strokovnosti (Prostorski akti morajo temeljiti na strokovnih dognanjih o lastnostih in zmogljivostih prostora ter biti pripravljeni skladno s strokovnimi metodami prostorskega načrtovanja).

PRISTOJNOSTI DRŽAVE IN OBČIN

Država je pristojna za:

- določanje ciljev prostorskega razvoja države,
  - določanje izhodišč in usmeritev za načrtovanje prostorskih ureditev na vseh ravneh,
-

- načrtovanje prostorskih ureditev državnega pomena in
- izvajanje nadzora nad zakonitostjo prostorskega načrtovanja na ravni občin.

Občina je pristojna za:

- določanje ciljev in izhodišč prostorskega razvoja občine,
- določanje rabe prostora in pogojev za umeščanje posegov v prostor in
- načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena.

PROSTORSKI AKTI

Prostorske ureditve se načrtuje s prostorskimi akti.

Prostorske akte razvrščamo v državne, občinske in medobčinske prostorske akte.

Po namenu pa jih delimo na strateške in izvedbene akte.

2.2.4.1 Prostorski akti države

Državni strateški prostorski načrt je prostorski akt, s katerim se določijo cilji prostorskega razvoja države, ki se nanašajo na prostorske ureditve državnega in regionalnega pomena ter določijo usmeritve za načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena. Državni prostorski strateški načrt sprejema Državni zbor Republike Slovenije. Državni prostorski načrt se pripravlja za posamezne prostorske ureditve državnega pomena na določenem območju tako natančno, da je mogoče na njegovi osnovi pripraviti projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja.

2.2.4.2 Prostorski akti občine

Občinski prostorski načrt se pripravlja za načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena. Občinski prostorski načrt, ki se pripravlja in sprejema kot enovit dokument je hkrati strateški in izvedbeni prostorski akt. Na območjih, ki jih ta prostorski akt določa na parcelno mejo natančno, je podlaga za pripravo projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Ko gre za prostorske ureditve lokalnega pomena so usmeritve za pripravo občinskega podrobnega prostorskega načrta določene že v občinskem prostorskem načrtu. Po predlaganem zakonu se bo občinski podrobni prostorski načrt izdelal zlasti za prostorske ureditve, ki so potrebne za izvajanje lokalnih javnih služb, za prostorske ureditve na območjih, ki se kompleksno urejajo in na katerih se načrtuje več med seboj povezanih posegov v prostor

---

(industrijske cone, stanovanjske soseske, območja za šport in rekreacijo, ipd.), za prostorske ureditve, s katerimi se širi naselje, za prostorske ureditve, ki so potrebne za prenovo degradiranega urbanega območja in za prostorske ureditve, ki so potrebne za sanacijo degradiranih urbanih in naravnih območij. Občinski podrobni prostorski načrt je podlaga za izdajo gradbenega dovoljenja.

Občinski strateški prostorski akt je občinski strateški prostorski načrt, ki se lahko pripravlja in sprejme kot samostojen ali pa kot obvezna sestavina prostorskega načrta občine. V vsakem primeru pa določa izhodišča in cilje prostorskega razvoja občine, usmeritve za razvoj poselitve in razvoj v krajini ter zasnove gospodarske javne infrastrukture.

2.2.4.3 Občinski prostorski načrt

Občinski prostorski načrt je teritorialno najmanjši prostorski dokument, ki je še vedno splošnega, javnega značaja in ki ščiti interese vseh uporabnikov prostora. Enakovredno zajem celoten prostor. Skrbi za usklajeno rabo prostora najmanjše prostorske družbene organizacijske tvorbe lokalne skupnosti oziroma občine (Pogačnik, 1999).

Na podlagi petega odstavka 39. člena Zakona o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07) minister za okolje in prostor izdaja Pravilnik o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij.

Občinski prostorski načrt vsebuje strateški in izvedbeni del.

Vsebina občinskega prostorskega načrta (OPN) po ZPNačrt je naslednja:

- določa izhodišča in cilje ter zasnovo prostorskega razvoja občine;
  - določa stavbna zemljišča v okviru območij naselij, območij razpršene poselitve ter območij posegov v prostor izven naselij;
  - določa območja kmetijskih, gozdnih in drugih zemljišč ter prikaz vodnih zemljišč;
  - določa prostorske izvedbene pogoje (PIP);
  - določa območja, za katera se pripravi OPPN.
-

Obvezne sestavine OPN so:

- strateški del, če ga občina ne sprejme kot samostojni akt;
- urbanistični načrt;
- enote urejanja prostora z območji namenske rabe prostora;
- prostorski izvedbeni pogoji oziroma usmeritve za pripravo OPPN.

A) STRATEŠKI DEL:

V strateškem delu občinskega prostorskega načrta se za celotno območje občine določijo:

a) Izhodišča in cilji prostorskega razvoja občine obsegajo:

- osnovne ugotovitve, ki izhajajo iz analiz stanja, teženj in možnosti prostorskega razvoja,
- razvojne potrebe v občini ter razvojne potrebe države in regije,
- medsebojne vplive in povezave z območji sosednjih občin.

b) V zasnovi prostorskega razvoja občine se določijo:

- prednostna območja za razvoj poselitve in razvoj dejavnosti,
- omrežje naselij, z vlogo in funkcijo posameznih naselij,
- temeljne smeri prometnega povezovanja naselij v občini in regiji,
- druga za občino pomembna območja, kot so: območja prepoznavnih naravnih in ustvarjenih kvalitet prostora, površinske vode, območja mineralnih surovin, odlagališča odpadkov.

V zasnovi prostorskega razvoja se določijo tudi urbana središča, za katera je treba izdelati urbanistični načrt.

c) Zasnova gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena in grajenega javnega dobra:

v zasnovi gospodarske javne infrastrukture se upoštevajoč usmeritve prostorskega razvoja občine, prikažejo obstoječa omrežja in objekti državnega in regionalnega pomena ter prikažejo pomembnejša obstoječa in načrtovana omrežja in objekti lokalnega pomena s področij:

- prometne infrastrukture,
- elektronskih komunikacij, kjer se opredeli način zagotavljanja komunikacijskih storitev,
- energetike, skladno z lokalnim energetskega konceptom,
- komunalnega in vodnega gospodarstva ter varstva okolja,
- drugih področij gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena.

V zasnovi gospodarske javne infrastrukture se opredelijo načini navezovanja gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena na gospodarsko javno infrastrukturo državnega oziroma

---

regionalnega pomena ter prikažejo tudi tista območja v občini, kjer je potrebna dopolnitev ali obnova omrežij in objektov gospodarske javne infrastrukture v večjem obsegu.

d) Okvirna območja naselij, vključno z območji razpršene gradnje, ki so z njimi prostorsko povezana

Določijo se okvirna območja:

- naselij,
- naselij, ki vključujejo tudi območja razpršene gradnje,
- novih naselij razpršene gradnje,
- posebna območja razpršene gradnje.

e) Določitev okvirnih območij razpršene poselitve; na podlagi naslednjih kriterijev prepoznavnosti prostora:

- poselitve nizke gostote kot avtohtonega poselitvenega vzorca v krajini,
- pojava samotnih kmetij, zaselkov, razdrobljenih, razpršenih, raztresenih, razpostavljenih in razloženih naselij ter drugih oblik strnjenih manjših naselij, ki jih pretežno tvorijo objekti, zgrajeni pred letom 1967,
- demografske ogroženosti.

f) Usmeritve za razvoj poselitve in celovita prenova; v strateškem delu občinskega prostorskega načrta se določijo usmeritve za razvoj poselitve predvsem glede:

- razvoja naselij,
- razvoja dejavnosti po naseljih,
- sanacije in prenove razpršene gradnje,
- ohranjanja poselitve,
- urbanističnega oblikovanja naselij.

strateškega prostorskega načrta.

g) Usmeritve za razvoj v krajini; določijo se:

- razvojna območja za posamezne dejavnosti, ki so vezane na naravne vire (npr.: kmetijstvo, gozdarstvo, vode, turizem in rekreacija, mineralne surovine),
  - posebna območja, kjer se ohranjajo in razvijajo prepoznavne kvalitete in vrednote prostora, pomembne z vidika krajinskih ter urbanističnih in arhitekturnih značilnosti,
  - območja za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, območja zaščite in reševanja,
  - območja in objekti za potrebe obrambe.
-

h) Na podlagi usmeritev glede razvoja poselitve, razvoja v krajini ter zasnove gospodarske javne infrastrukture se določijo usmeritve za določitev namenske rabe zemljišč za:

- stavbna zemljišča,
- kmetijska zemljišča,
- gozdna zemljišča,
- vodna zemljišča,
- druga zemljišča.

i) Na podlagi zasnove prostorskega razvoja in zasnove gospodarske javne infrastrukture ter v povezavi z usmeritvami za razvoj poselitve, za celovito prenovo, za razvoj v krajini in za določitev namenske rabe zemljišč opredelijo usmeritve za določitev prostorskih izvedbenih pogojev, kjer je to smiselno.

B) IZVEDBENI DEL:

V izvedbenem delu občinskega prostorskega načrta se za celotno območje občine po posameznih enotah urejanja prostora določijo:

- območja namenske rabe prostora,
- prostorski izvedbeni pogoji,
- območja, za katera se pripravi občinski podrobni prostorski načrt.

Izvedbeni del občinskega prostorskega načrta je podlaga za pripravo projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja po predpisih o graditvi objektov.

URBANISTIČNI NAČRT:

- je podlaga za celovito načrtovanje razvoja naselja in njegovega delovanja;
  - izdelava se za tista naselja, za katera je predviden razvoj in celovita prenova ali za katera je tako opredeljeno v strateškem delu OPN;
  - obseg in vsebina sta odvisna od velikosti in tipa naselja;
  - določi se območje naselja in z naseljem funkcionalno povezan odprti prostor.
-

2.2.4.4 Medobčinski prostorski akt

Regionalni prostorski načrt

- načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena, ki segajo na območje več občin ali imajo vpliv na območje več občin, morajo občine, ki so skupaj pripravile regionalni razvojni program, pripraviti regionalni prostorski načrt.

Zaradi lažjega dostopanja do sredstev, ki jih EU namenja skladnemu regionalnemu razvoju, predlagani zakon določa, kateri so tisti posegi, za katere se sprejme regionalni prostorski načrt. Gre seveda za tiste posege, za katere EU namenja sredstva iz svojih virov in ki izhajajo iz regionalnega razvojnega programa. Ti posegi so na primer posegi v prostor, ki so neposredno namenjeni opravljanju občinskih gospodarskih javnih služb (naprave za čiščenje komunalnih odpadnih voda, odlagališča komunalnih odpadkov, idr.).

ZPNačrt ureja tudi razmerja med državnimi in občinskimi ter regionalnimi prostorskimi akti. Eno temeljnih izhodišč zakona je, da država in občina, vsaka v okviru svojih pristojnosti, samostojno načrtujeta prostorske ureditve z omenjenimi prostorskimi akti. Vendar pa zakon deloma odstopa od tega načela, saj določa, da občinski prostorski akti ne smejo biti v nasprotju z državnimi prostorskimi akti.

Skladno z omenjeno vlogo regionalnega prostorskega načrta, zakon določa, da mora ta slediti državnim in občinskim prostorskim aktom.

3 PREDLOG RAZVOJA OBČINE MISLINJA

KMETIJSKA ZEMLJIŠČA

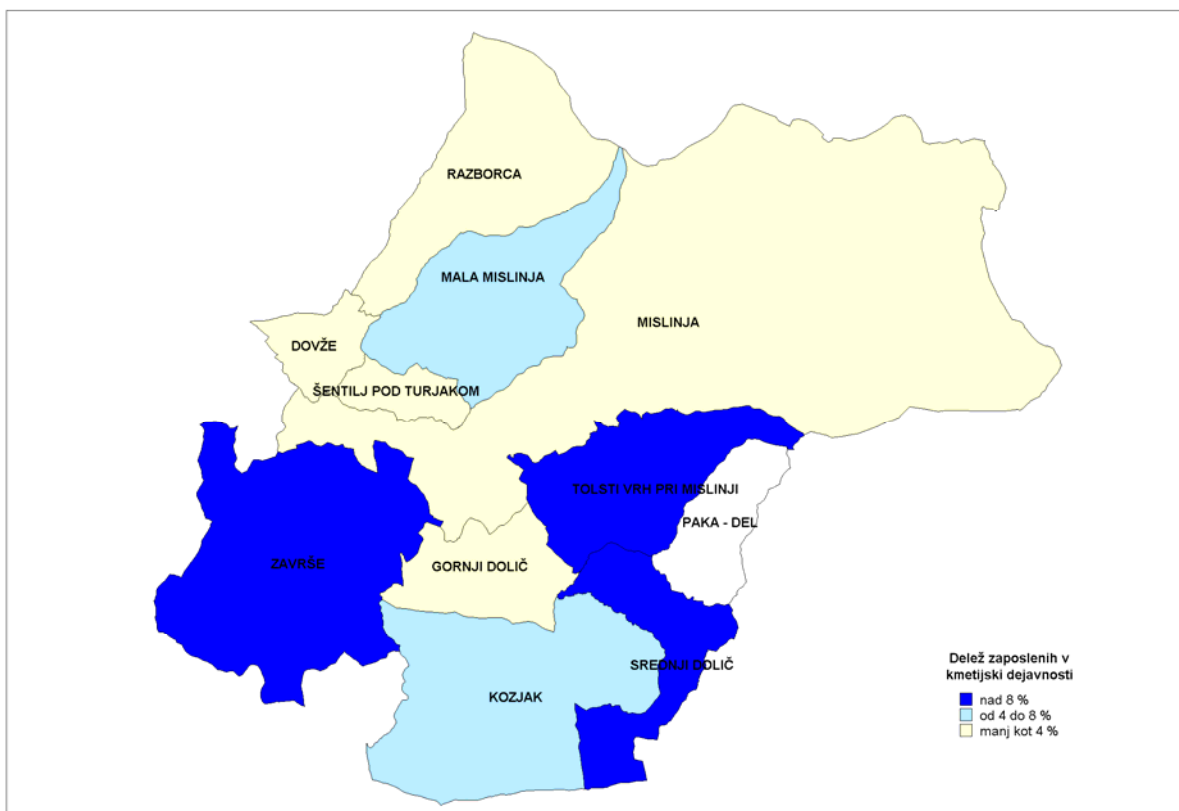
Najboljših kmetijskih zemljišč na območju občine je 1222,6 ha. Drugih kmetijskih zemljišč pa 1707,4 ha. Ta zemljišča so privenstveno namenjena kmetijski proizvodnji, raba teh zemljišč pa se lahko zaradi drugih namenov po potrebi spremeni, če bo to v skladu z zakonskimi določili. Ta kmetijska zemljišča niso le v prid pridelovalnim dejavnostim, temveč služijo tudi drugim dejavnikom npr.: gozdarstvo, rekreacija, turizem... Večina najboljših kmetijskih zemljišč na območju občine se nahaja v nižjem delu Mislinjske doline in v Doliškem podolju. Zaradi urbanega razvoja naselij Mislinja, Šentilj pod Turjakom in Spodnje Dovže je 1,03 ha najboljših kmetijskih zemljišč spremenilo namembnost v stavbna zemljišča (Ur.l.RS, št.82/01).

KMETIJSTVO

V kmetijskih dejavnostih je bilo v občini Mislinja leta 2002 zaposlenih 8% prebivalstva, kar je za 4% več, kot je povprečje v Sloveniji, povprečje v Koroški regiji pa je 4,8%. Največ (52,7%) pa jih je bilo zaposlenih v nekmetijskih dejavnostih, kar je podobno kot je povprečje za Koroško regijo (51%) in precej več kot je povprečje v Sloveniji (38%). Precej nižji od slovenskega povprečja (52,7%) je delež zaposlenih v storitvenih dejavnostih, le 36,7%, v Koroški regiji je ta delež nekoliko višji, in sicer 40%. V neznanih dejavnostih je zaposlenih 2,8% prebivalcev.

Največji delež zaposlenih v kmetijskih dejavnostih je v administrativnih naseljih Tolsti Vrh pri Mislinji (22,6%) in Završe (15,5%), nad 10% je še v administrativnem naselju Srednji Dolič, v ostalih administrativnih naseljih pa jih je manj kot 7% (SURS, 2002).

Slika 4: Delež zaposlenih v kmetijskih dejavnostih v administrativnih naseljih občine Mislinja (Vir: SURS, 2002)

GOZDARSTVO

Občina Mislinja je tesno povezana z gozdovi in gozdarstvom. Gozdovi prekrivajo skoraj tri četrtine območja občine in številnim občanom pomenijo važen vir dohodka. Gozdnata krajina in les sta pomembna tudi za turizem, rekreacijo v naravnem okolju, lesno industrijo in poseljenost podeželja. Po gozdnogospodarskih načrtih je na območju občine 8079 ha gozdov, od katerih je 66% zasebnih, ostali pa so v upravljanju države. V gozdovih prevladujejo iglavci in med njimi zlasti smreka. V gozdovih je 202 km gozdnih cest in 431 km vlak. V gozdovih se pojavljajo škode zaradi snegolomov in vetrolomov. Večji del gozdov, še zlasti na grebenih in slabših rastiščih, je močneje prizadet zaradi onesnaženosti zraka. Škodo povzročajo tudi gradnje prometnic, spravilo lesa, hudourniki, nelegalno odlaganje odpadkov in divjad. Zaraščanje pohorskih planj ogroža kulturno krajino, naravno in kulturno dediščino ter negativno vpliva na turistično dejavnost. Gozdovi na območju občine imajo velik ekološki in socialni pomen. Ob deževju akumulirajo velike količine vode in s tem zadržujejo odtok visokih

voda. Preprečujejo nastanek plazov in zadržujejo erozijske procese. Na območju občine je z odlokom razglašanih 322,9 ha trajno varovalnih gozdov na zgornji gozdni meji in v predelih, ki jih močno ogroža erozija. Zaradi pojava zaraščanja pohorskih planj in prekvalifikacije v gozd s posebnim namenom je predlagano zmanjšanje obsega trajno varovalnih gozdov. V trajno varovalnih gozdovih so dovoljeni le ukrepi, ki ohranjajo ali povečujejo njihovo varovalno vlogo. Precejšen del gozdov v občini (1707 ha) ima poudarjeno varovalno funkcijo. Gre za gozdove na strmih in skalnatih pobočjih ali zelo plitvih tleh. Veliki strnjeni kompleksi gozdov in iz naravovarstvenih razlogov pomembni območji Lovrenških jezer in Hude luknje so rastišča redke flore in habitati živalskih vrst. Zaradi svojega biotskega pomena so ali bodo ti gozdovi deležni posebne zaščite kot gozdovi s posebnim namenom ali kot deli predvidenega naravnega parka Pohorje ter krajinskega parka Huda luknja – Paški Kozjak (Pečovnik -Tisnik). Gozdovi s posebnim namenom imajo poudarjeno raziskovalno funkcijo ali funkcijo varovanja naravne in kulturne dediščine. V Občini Mislinja sta z odlokom zaščitena gozdna rezervata Lovrenška jezera in Ovčarjevo v skupnem obsegu 265,2 ha. Za zakonsko zavarovanje je predlagan nov gozd s posebnim namenom Tisnik, ki obsega pobočja Tisnika in Pečovnika v obsegu 30,7 ha. V gozdovih s posebnim namenom niso dovoljeni nobeni ukrepi, ki bi spreminjali stanje v teh gozdovih. Za gozd s posebnim namenom (mestni gozd) je predlagan gozd nad osnovno šolo v Šentilju pod Turjakom v obsegu 4,1 ha. Del gozdov v občini je pomembnih tudi z vidika oskrbe z vodo: gozdovi namreč skrbijo za enakomeren odtok vode, jo bogatijo z razstopinami in jo čistijo. Zato je pomembno ohraniti čim bolj neonesnažene velike komplekse gozdov na Pohorju in povsod drugod, kjer varstveni pasovi vodnih virov zaobsegajo z gozdom porasla zemljišča (Paški Kozjak, območje Metulovega vrha...). Te gozdove je potrebno varovati zlasti pred onesnaženjem s kemičnimi sredstvi in odplakami.

Na območju predlaganega regijskega parka Pohorje in predlaganega krajinskega parka Huda luknja – Paški Kozjak (Pečovnik - Tisnik) bo gospodarjenje z gozdovi prilagojeno pogojem, ki bodo opredeljeni za potrebe varovanja teh dveh parkov (Ur.l.RS, št.82/01).

OBMOČJA ZA REKREACIJO IN TURIZEM

V občini Mislinja je možnost vsakodnevne rekreacije občanov (sprehajanje, (smučarski) tek, nabiranje gozdnih sadežev in zelišč, kolesarjenje, športne igre (na igriščih). Naravne in ustvarjene danosti v občini nudijo ugodne pogoje za zimsko in deloma tudi letno rekreacijsko

---

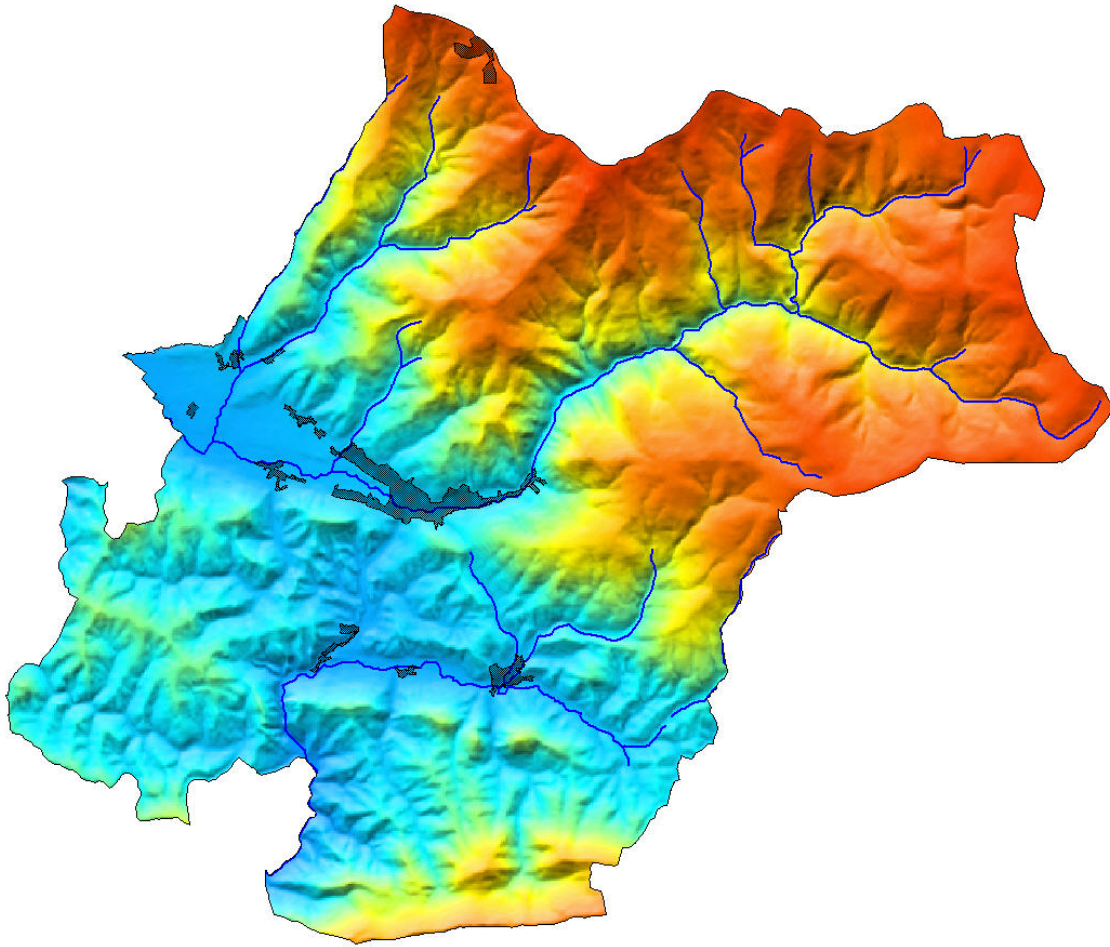
ter turistično izrabo prostora. Ta bo sonaravna in ne zasnovana na industrijskem tipu množične rekreacije in turizma, hkrati pa ponujena enotno ne le za celotno območje občine temveč tudi z navezavami na širše regionalno območje. V okviru tega je in bo še naprej pomembno Pohorje in območja okoli že uveljavljenih rekreacijsko turističnih središč ter planinskih postojank na severnem in vzhodnem obrobju občine (Kope, Rogla v sosednji občini Zreče, Ribniška koča v sosednji občini Ribnica na Pohorju). Pohorski del občine opredeljujemo kot prednostno območje za razvoj turizma in rekreacije v naravnem okolju (Ur.l.RS, št.82/01).

3.1 Predstavitev občine Mislinja

3.1.1 Geografski opis

V območje občine Mislinja segajo *tri pokrajinske enote*: Pohorje v severnem delu občine, Velenjsko-Konjiško hribovje v južnem in vzhodne Karavanke kot jezik z zahodne strani. Prostor določata dva vodotoka: Mislinja, ki kot pritok Drave teče proti severu, in Paka, ki kot pritok Save teče proti jugu. Območje občine je večinsko hribovito in gozdnato. Ravninski svet je prisoten predvsem v vzhodnem zaključku Mislinjske doline, v manjši meri pa tudi ob Paki. V soteski Pake v južnem delu občine je prisoten osameli kras. Poselitev je skoncentrirana v nižje ležečih delih občine.

Podnebje je celinsko z mrzlimi zimami, običajno z obilico snega ter s svežimi poletji. Obilne padavine in njihova razporeditev v letu je ugodna za rast gozdne vegetacije. Poprečna letna vrednost padavin se giblje od 1200 mm/m² v dolini, do 1600 mm na vrhu Pohorja. Poprečne letne temperature v dolini so 7,4 °C in 3,6 °C v višjih predelih.

Slika 5: Reliefna zgradba prostora občine z vrisom vodotokov in ureditvenim območjem naselja (Vir: Občina Mislinja)

Pohorje spada v sestav Centralnih Alp s silikatno matično podlago. Spodnje predele Pohorja sestavljajo pretežno gnajsi in blestniki, v višjih predelih pa prevladujejo filiti ter tonaliti in daciti. Tla nastala na tej matični podlagi so zaradi drobljenja in preperevanja kamnin večinoma globoka do srednje globoka. Zaradi kislega pH so procesi humifikacije in mineralizacije počasni. Ostali del območja sestavljata masiva Kozjak in Šentviško hribovje, ki pripadata po geološki sestavi jugovzhodnemu delu Karavank. Geološka podlaga je apnenec, dolomit, precejšen del pa pokrivajo sotoške plasti. Tla na karbonatni matični podlagi so bazična in različne globine. Na samo tvorbo tal je močno vplival relief, ki je ključnega pomena za rabo tal za kmetijske ali gozdarske namene.

Od vodotokov sta v občini pomembna reka Mislinja in reka Paka, od katerih prva teče proti Dravi, druga proti Savi. Razvodnica med porečjema je južno od občinskega središča.

3.1.2 Vloga in položaj občine in občinskega središča v širšem prostoru

Občina Mislinja je uvrščena v statistično regijo Koroška, ki bi se naj izoblikovala tudi kot lokalna samoupravna enota na drugi, regionalni ravni. Že leta 1999 je bil pripravljen in v proceduro vložen predlog zakona o ustanovitvi Koroške pokrajine.

Slika 6: Dvanajst občin Koroške statistične regije in položaj občine Mislinja v tej regiji

(Vir: občina Mislinja 14.12.2007)

Občina Mislinja leži v jugovzhodnem delu Koroške statistične regije, spričo njene regionalno robne lege pa je tesneje povezana tudi z občinami na svojem jugu (zlasti z Velenjem), delno pa tudi na jugovzhodu (Vitanje). Regijo sestavlja dvanajst občin: Črna na Koroškem, Draavograd, Mežica, Mislinja, Muta, Podvelka, Prevalje, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Ribnica na Pohorju, Slovenj Gradec in Vuzenica. Te občine sestavljajo tri funkcijsko zaokrožena območja

(subregije), in sicer Mežiška, Mislinjska in (Zgornje) Dravska dolina. V nadaljevanju je kratka predstavitev regije, ki je povzeta po strokovni študiji A. Černeta iz leta 2005 (testno poročilo o stanju prostora v Sloveniji). V regionalnem razvoju Mislinjske doline ima Slovenj Gradec kot zaposlitveno središče izrazito dominantno vlogo in je tudi po večjem delu indikatorjev regionalnega razvoja uvrščen med nadpovprečno razvite občine v Sloveniji. Večina območja, ki ga pokriva regija, se uvršča med območja s posebnimi razvojnimi problemi, ki so v skladu z Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja prednostno upravičena do sredstev za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja. Klasifikacija območij s posebnimi razvojnimi problemi le-te deli predvsem na območja s strukturnimi problemi z visoko stopnjo registrirane brezposelnosti in območja z visokim deležem kmečkega prebivalstva. Na tako kategoriziranem območju živita dve tretjini prebivalstva regije in zajema skoraj tri četrtine površine regije.

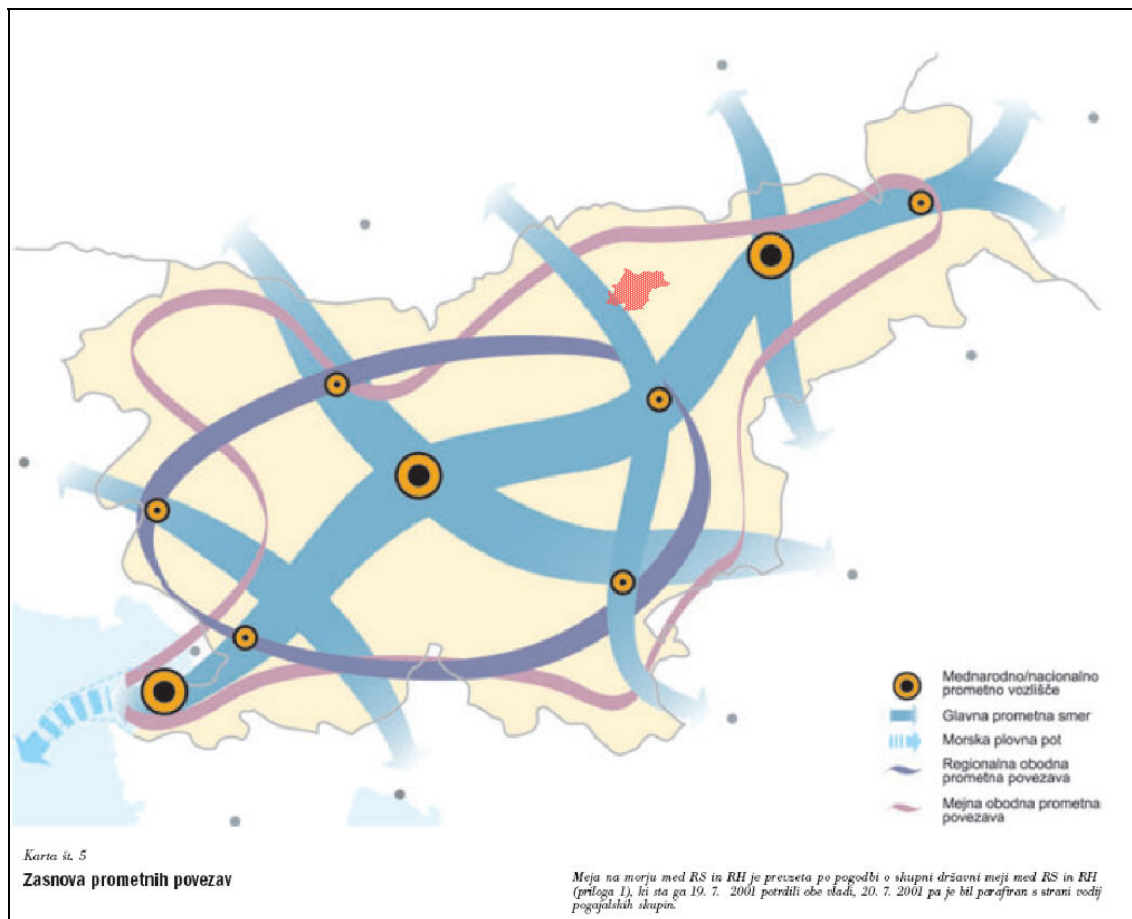

Slika 7: Južni vstop v občino Mislinja ob glavni cesti Velenje - Slovenj Gradec (v ozadju območje okoli Hude luknje) (Vir: občina Mislinja)

Legra Občine Mislinja v slovenskem merilu je razen uvrščenosti v Koroško pokrajino obeležena zlasti z lego ob prometni povezavi Velenje (Šaleška dolina, Celjska kotlina, osrednja Slovenija) – Slovenj Gradec (Dravska dolina, Avstrija). Tu poteka glavna cesta, do druge polovice 60. let

---

XX. stoletja pa je tod vodila tudi železniška proga. Prometno strateška lega občine je znana že iz zgodovine (v rimski dobi cesta Celeia – Virunom na Gosposvetskem polju), prav v zadnjih letih pa je aktualizirana v okviru načrtov, navezujočih se na tako imenovano tretjo razvojno os v državi.

Slika 8: Položaj občine Mislinja ob regionalni obodni prometni povezavi in v bližini obmejne obodne prometne povezave (rdeče obarvano območje občine na karti 'Zasnova prometnih povezav'. (Vir: Strategija prostorskega razvoja Slovenije, Ur. l. RS, št. 76/2004)

3.1.3 Družbenogeografske značilnosti občine in osnovni podatki o njej

Občina Mislinja je ena večjih v Sloveniji, saj meri 112, 2 km², ima 11 tako imenovanih administrativnih ali statističnih naselij in okoli 1370 hišnih številčk ter nekaj manj kot 4700 prebivalcev. Ima značaj podeželsko-vaške občine, njeno ozemlje se razteza od nadmorske višine 520 metrov v Spodnjih Dovžah vse do najvišjega vrha Pohorja, to je Črnega vrha z višino 1543 metrov.

V Občini Mislinja je torej 11 administrativnih naselij, in sicer: Dovže, Gornji Dolič, Kozjak, Mala Mislinja, Mislinja, Paka – del, Razborca, Srednji Dolič, Šentilj pod Turjakom, Tolsti Vrh pri Mislinji in Završe. Njihove meje so razvidne iz spodnje karte.

Slika 9: Razdelitev občine Mislinja na administrativna naselja (Vir: občina Mislinja 14.12.2007)

Večina administrativnih naselij v občini je neenakomerno poseljena, zgoščenost poselitve je predstavljena na spodnji karti. Skozi zgodovino in poselitveno politiko so se v občini Mislinja ob glavnih prometnicah izoblikovala urbanizirana poselitvena območja. Najintenzivneje sta poseljeni dolini rek Mislinje in Pake, skozi kateri potekajo glavne cestne povezave.

Preglednica 1: Osnovni statistični podatki o administrativnih naseljih v občini Mislinja.

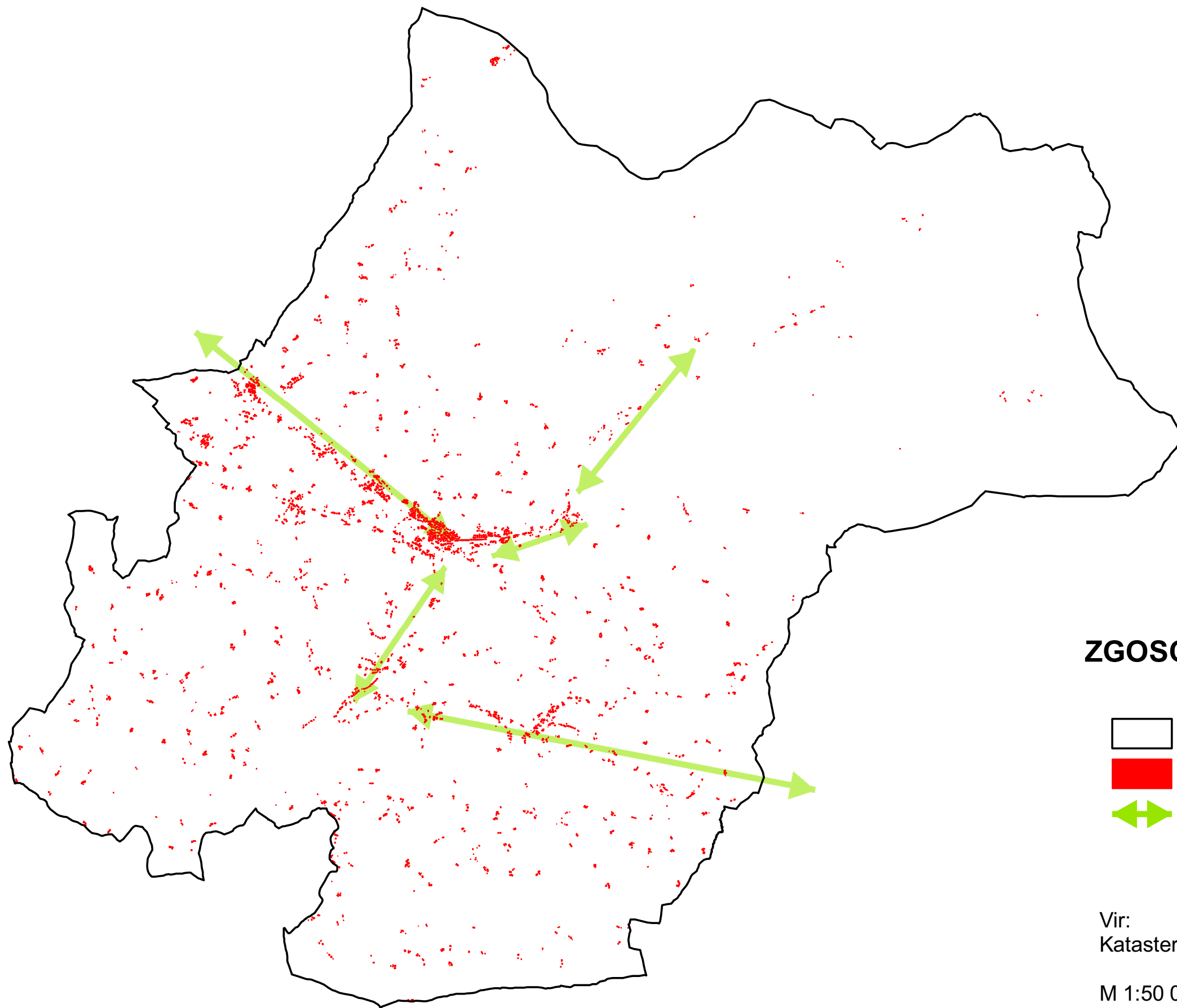
(vir: SURS, popis 2002; GURS, 2006)

	ime administrativnega naselja	površina (v km²)	št. prebivalcev	gostota (preb/km²)
1	Dovže	2,1	349	163,8
2	Gornji Dolič	4,4	520	119,3
3	Kozjak	12,8	438	34,4
4	Mala Mislinja	8,5	190	22,4
5	Mislinja	43,0	1883	43,8
6	Paka – del	3,5	49	14,1
7	Razborca	9,2	118	12,9
8	Srednji Dolič	5,0	249	49,8
9	Šentilj pod Turjakom	1,7	286	165,3
10	Tolsti Vrh pri Mislinji	7,2	168	23,3
11	Završe	14,8	416	28,0
	Občina skupaj	112,2	4666	41,6

Primarne dejavnosti v odprtem prostoru (kmetijstvo, gozdarstvo) se prepletajo z ostalimi, ki so zgoščene v naseljih. Dejavnosti so na posameznih lokacijah nastale iz gospodarskih razlogov (gostilna, žaga, skladišče lesa...), administrativnih razlogov (uprava, šola...) ali kulturno-socialnih razlogov (cerkev, kulturni dom). Občina zavzema gornji del Mislinjske doline, in sicer od izvira reke Mislinje pod Roglo do Dovž, nadalje Doliško podolje od izvira reke Pake do Hude luknje in hribovita področja med Kozjakom, Pohorjem in Graško goro. Ob reki Paki sta nastali večji naselji Srednji in Gornji Dolič, ob reki Mislinji pa Mislinja in Šentilj pod Turjakom, ki sta povezani v (urbanistično) sonaselje. Občinsko središče je naselje Mislinja.

Občina Mislinja je v kontekstu danes veljavnega sistema lokalne samouprave v Republiki Sloveniji (ponovno) nastala leta 1994, in sicer kot nova samostojna lokalno samoupravna enota na delu ozemlja dotedanje občine Slovenj Gradec. Njen prostorski razvoj je bil v dotedanjih desetletjih v tesni povezavi z aktivnostmi, ki jih je na tem področju vodila občina Slovenj Gradec. Občina Mislinja je obstajala sicer že prej, začenši z avstrijskim cesarstvom in nato v Kraljevini Jugoslaviji ter v obdobju Federativne republike Jugoslavije, in sicer do leta 1955. Tedaj so bile oblikovane velike občine in mislinjska je bila vključena v občino Slovenj Gradec.

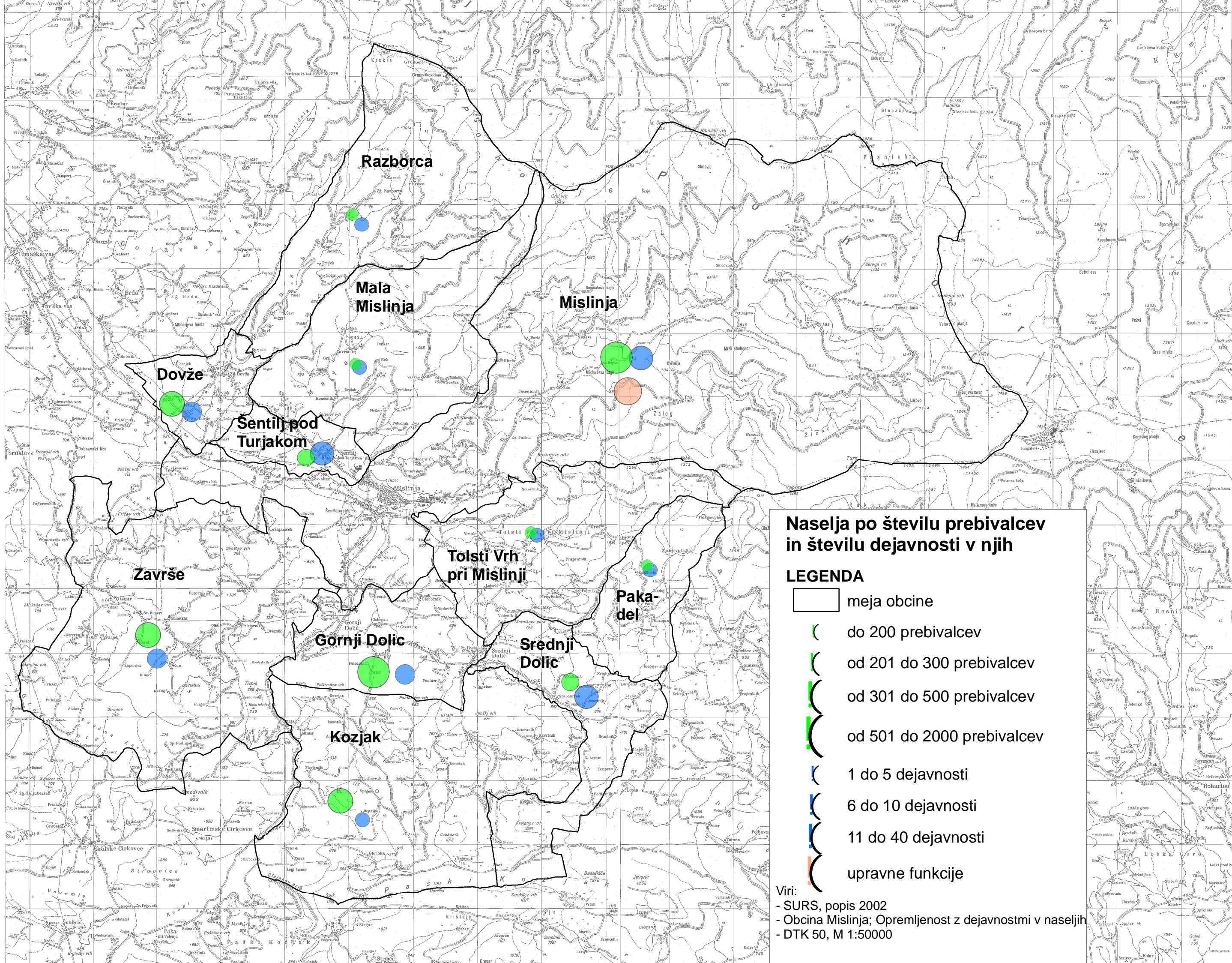
ZGOSCENOST POSELITVE

- Meja občine
- Stavbe
- Smer zgoscenosti poselitve

Vir:
Kataster stavb

M 1:50 000

Naselja po številu prebivalcev in številu dejavnosti v njih

LEGENDA

- meja občine
- do 200 prebivalcev
- od 201 do 300 prebivalcev
- od 301 do 500 prebivalcev
- od 501 do 2000 prebivalcev
- 1 do 5 dejavnosti
- 6 do 10 dejavnosti
- 11 do 40 dejavnosti
- upravne funkcije

Viri:
 - SURS, popis 2002
 - Občina Mislinja; Opremljenost z dejavnostmi v naseljih
 - DTK 50, M 1:50000

3.1.4 Demografske značilnosti občine

3.1.4.1 Gibanje števila prebivalstva

V občini Mislinja je ob popisu leta 2002 prebivalo 4666 prebivalcev, od tega 14 moških (2340) več od žensk (2326). Največ prebivalcev, kar 40 % (1883) jih živi v administrativnem naselju Mislinja (v občinskem središču), 11 % oziroma 520 jih živi v naselju Gornji Dolič, v nobenem od ostalih administrativnih naselij pa ne živi več kot 10 % prebivalstva občine (vir: SURS, 2002).

Preglednica 2: Število prebivalcev po administrativnih naseljih v občini Mislinja po letih popisov (vir: DZS, Krajevni leksikon Slovenije, 1980 in 1995, SURS, 2002)

ADMINIST. NASELJE	1869	1900	1931	1961	1991	2002
Dovže	182	264	237	290	350	349
Gornji Dolič	250	373	388	406	543	520
Kozjak	503	500	510	525	452	438
Mala Mislinja	249	289	263	203	165	190
Mislinja	643	1017	1021	1422	1661	1883
Paka - del	136	127	129	101	55	49
Razborca	261	253	202	179	131	118
Srednji Dolič	296	295	288	239	268	249
Šentilj pod Turjakom	233	207	216	257	265	286
Tolsti Vrh pri Mislinji	433	400	343	240	189	168
Završe	589	654	613	555	410	416
OBČINA MISLINJA	3775	4379	4210	4417	4489	4666
KOROŠKA REGIJA	46081	48081	48927	62507	72507	73296
SLOVENIJA	1127742	1267888	1388772	1591523	1913355	1964036

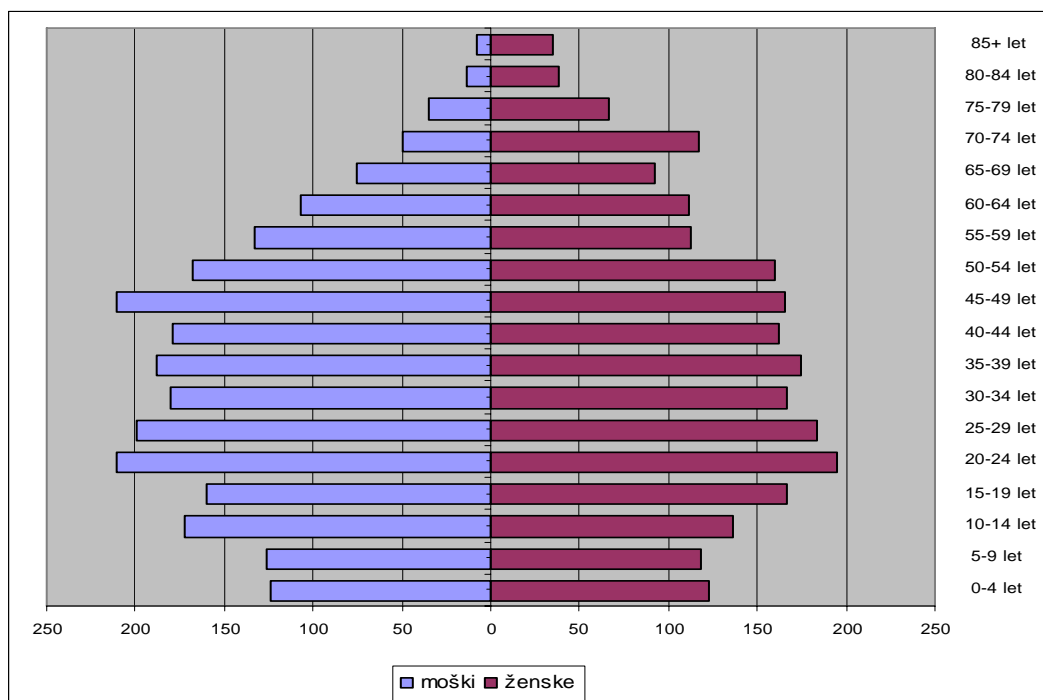
Prebivalstvo je zgoščeno v južnem delu naselja Mislinja in v naseljih Šentilj pod Turjakom ter Dovže. Prebivalstvo gosteje poseljuje še pas vzdolž glavne in regionalne ceste v administrativnih naseljih Srednji in Gornji Dolič. V ostalih naseljih je poselitev redkejša.

3.1.4.2 Starostna struktura prebivalcev občine Mislinja

Starostna piramida občine Mislinja kaže na zrel demografski režim. Delež mladega prebivalstva do 14 let je višji od starega prebivalstva (nad 65 let). Največji delež prebivalstva je

starega med 20 in 50 let, pri čemer je v tem starostnem razponu najvišji delež prebivalstva starega med 20 in 24 let, ter med 25 in 29 let. Indeks staranja (razmerje med številom prebivalcev nad 64 let in pod 15 let) v občini je 66,5, kar je manj v primerjavi s Koroško statistično regijo, kjer je indeks staranja 82,3 in precej manj od indeksa staranja za Slovenijo, ki je 96,3. V občini Mislinja je nižja tudi povprečna starost, ki je 37,1 let, medtem ko je v Koroški statistični regiji povprečna starost 38,4, v Sloveniji pa 39,5. Ugodnejša demografska struktura je predvsem zaradi večjega deleža populacije med 20 in 30 let, ter večjega deleža mladega v primerjavi s starim prebivalstvom. Visok porast števila starejšega prebivalstva lahko pričakujemo čez 10 do 20 let, ki se bo še stopnjeval naslednjih 40 let. Pričakujemo lahko tudi, da se bo danes zrel demografski režim spremenil v star demografski režim.

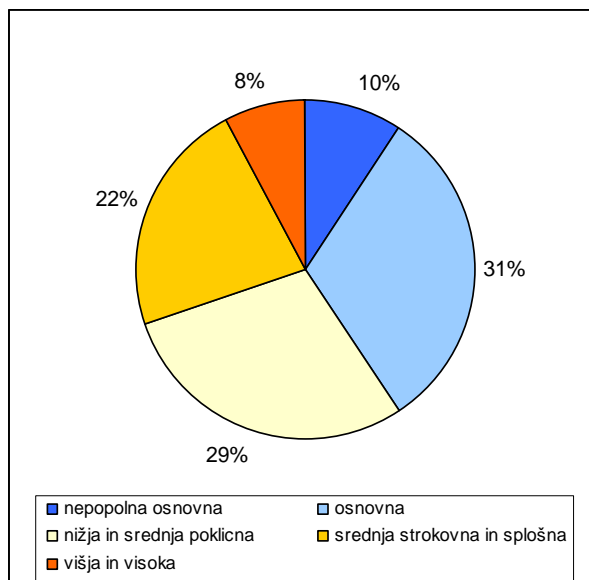

Grafikon 1: Starostna piramida občine Mislinje za leto 2002. (vir: SURS, popis 2002)

3.1.4.3 Izobrazbena struktura prebivalstva

Izobrazbena struktura v občini Mislinja je v primerjavi s povprečjem v Koroški regiji in Sloveniji slaba. Največji delež prebivalstva ima zgolj osnovno izobrazbo 31 %, kar je več kot v Koroški regiji in v Sloveniji, kjer je ta delež 26 %. Kar 10 % prebivalstva je brez dokončane osnovne šole, povprečje za Slovenijo je 7 %. Nižjo, srednjo poklicno, srednjo strokovno in

splošno srednjo izobrazbo ima skupaj kar 51 % prebivalstva, ostalih 8 % pa ima višjo ali visoko izobrazbo, medtem ko je za slednje povprečje Koroške regije 10 % in Slovenije 13 %.

Grafikon 2: Izobrazbena struktura prebivalstva v občini Mislinja. (vir: SURS, 2002)

3.1.4.4 Gospodinjstva, družine in stanovanja

V občini Mislinja je bilo ob popisu leta 2002 skupno 1492 gospodinjstev, povprečna velikost gospodinjstva pa je bila 3,1 člana na gospodinjstvo. Največje število gospodinjstev je v naselju Mislinja (635), kjer je tudi največje število prebivalcev (1883), naselja Dovže, Gornji Dolič, Kozjak in Završe imajo do 166 gospodinjstev, ostala naselja pa imajo manj kot 100 gospodinjstev, najmanj v naselju Paka. Vsa naselja imajo v povprečju več kot tri člane na gospodinjstvo, največ v naseljih Paka in Završe, najnižje pa je povprečna velikost gospodinjstva v naseljih Mala Mislinja, Mislinja in Tolsti Vrh pri Mislinji.

V občini Mislinja je bilo ob popisu leta 2002, 1286 družin, kar je manj od števila gospodinjstev. Največ družin je bilo v naselju Mislinja (542), nad 100 družin je v naseljih Gornji Dolič, Kozjak in Završe. V ostalih naseljih je manj kot 100 družin, v naseljih Paka - del, Razborca in Tolsti Vrh pri Mislinji pa je število družin zelo majhno, manj kot 50. Ob popisu leta 2002 je bilo v občini 1261 stavb s stanovanji, stanovanj pa je bilo 1658, kar je v povprečju 1,3 stanovanja na stavbo. Blizu slovenskega povprečja je naselje Mislinja, kjer je povprečno število stanovanj na stavbo 1,6, kar pomeni, da je v tem naselju večje število večstanovanjskih

stavb. V drugih naseljih prevladujejo enostanovanjske stavbe, manjši delež pa predstavljajo dvo ali večstanovanjske stavbe.

3.1.4.5 Delovne migracije

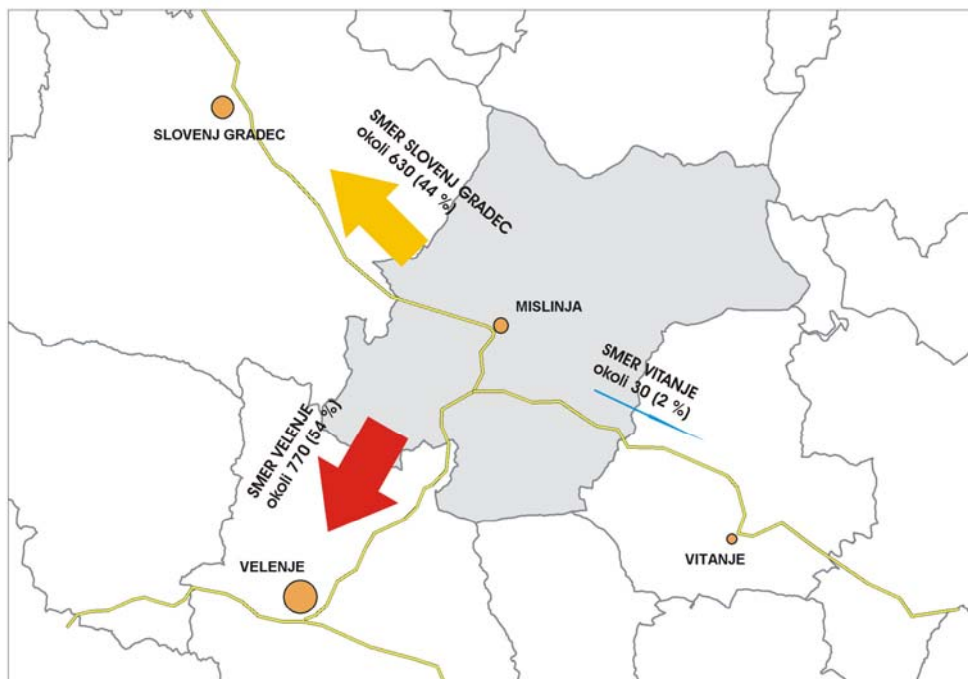
Kar 75 % delovno aktivnega prebivalstva dela izven občine Mislinja (od tega 32 % v drugi občini iste statistične regije, kar 43 % pa v drugi statistični regiji). V administrativnem naselju prebivališča dela 19 % prebivalcev, v drugem administrativnem naselju občine pa dela le 6 % prebivalstva. Delež vseh dnevnih migrantov (migrirajo med administrativnimi naselji v občini kot tudi izven občine) je v občini Mislinja zelo visok (78,5 %), kar je nad povprečjem Koroške regije in tudi Slovenije.

Preglednica 3: Delež dnevnih migrantov v administrativnih naseljih v občini Mislinja.

(Vir: SURS, 2002 (z – podatki so zaupni))

administrativno naselje	delež dnevnih migrantov
Dovže	81,8
Gornji Dolič	87,0
Kozjak	82,3
Mala Mislinja	69,9
Mislinja	76,2
Razborca	z
Srednji Dolič	79,6
Šentilj pod Turjakom	83,5
Tolsti Vrh pri Mislinji	72,1
Završe	80,7
ostala adm. naselja razen Mislinje	81,5
OBČINA MISLINJA	78,5
KOROŠKA REGIJA	63,1
SLOVENIJA	54,6

Dnevno migrira okoli 1547 oseb, največ v smeri Velenja, kar okoli 770 (54 %), druga najpomembnejša migracijska smer je v smeri Slovenj Gradca, kamor dnevno migrira okoli 630 delovnih migrantov (44 %), v smeri Vitanja pa dnevno migrira zelo malo oseb, le okoli 30 (2%). Glavne smeri dnevne delovne migracije se ujemajo z glavno prometnico, ki poteka skozi občino Mislinja, ter z večjimi zaposlitvenimi središči, ki so v sosednjih občinah (Slovenj Gradec in Velenje, ki je tudi v drugi statistični regiji).

Slika 10: Ocenjeno število in delež dnevnih migrantov glede na smer dnevne migracije
(vir: SURS, 2002)

V občini je največ možnosti za zaposlitev v administrativnem naselju Mislinja, ostala administrativna naselja pa nimajo opaznejših zaposlitvenih kapacitet - posledica je visok delež dnevnih migrantov izven občine, kar nam pove, da primanjkuje delovnih mest za zaposlitev prebivalstva znotraj občine.

3.2 Analiza stanja v občini Mislinja

3.2.1 Poselitev

Območje občine Mislinja je povečini zelo hribovito. Intenzivnejša poselitev je izkoristila za gradnjo ugodnejše terenske pogoje v dolinah rek Mislinje in Pake, kjer potekajo tudi osrednje cestne povezave med naselji v občini. Poselitev je razširjena po celotnem občinskem prostoru, vendar zaradi geografskih razmer neenakomerno. Zaradi potreb po zaščiti kulturne krajine in racionalne izrabe gospodarske javne infrastrukture je smiselno nekatere posege omejiti ali dopustiti tiste, ki s svojo socialno in ekonomsko komponento omogočajo obstoj in razvoj poselitve na podeželju.

Demografsko težišče občine je locirano ob reki Mislinji v ravninskem delu občine, kjer je koncentracija prebivalstva največja. Prebivalstvo občine se v zadnjih letih povečuje, in sicer predvsem zaradi prišlekov iz okoliških občin, ki jih priteguje kakovostno okolje in podeželski prostor v občini. Občinsko središče ob tem razpolaga s primerno ponudbo oskrbnih in storitvenih dejavnosti, ki zagotavljajo občanom kvaliteten bivalni standard. Težavo pa predstavlja razlika v poseljenosti občinskega prostora, saj je tudi vidno nazadovanje števila prebivalcev v goratih predelih občine (demografsko ogroženi predeli).

V prostoru občine Mislinja so razvidni trije poselitveni vzorci. Ureditvena območja naselij to so poselitvena območja so locirana na obrobju dolin rek Mislinje in Pake. Stavbna zemljišča razpršene gradnje to je gradnja izven poselitvenih območij pa so locirana tako v dolinskem kot goratem območju. (občina Mislinja).

V občini pa lahko definiramo tri različna poselitvena območja:

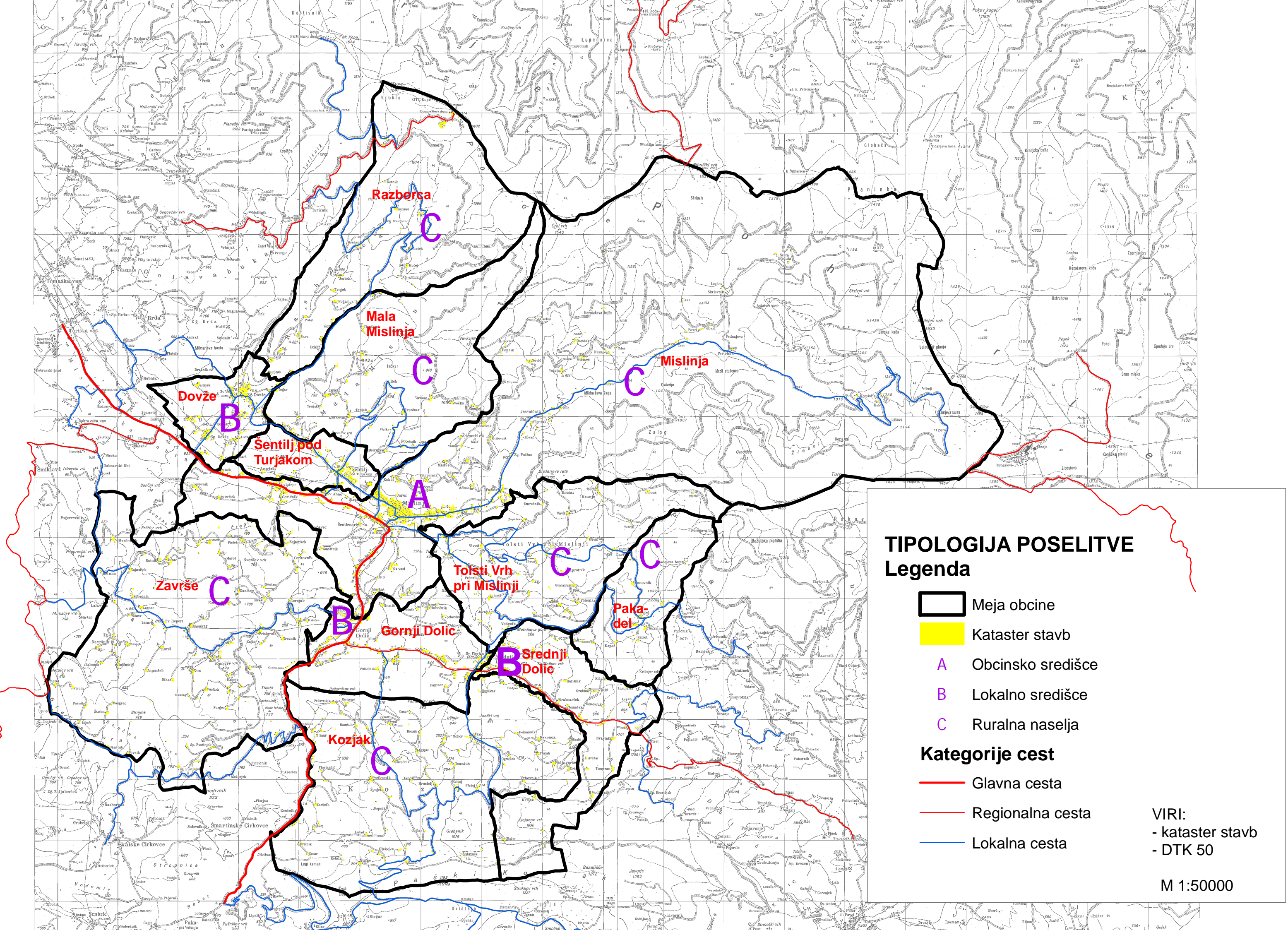
- (1) urbano območje z urbaniziranimi naselji (nekatera od teh so lokalna središča);
- (2) urbanizirano podeželje; nekoč značilna avtohtona razpršena poselitev se je v teh predelih občine dopolnila z bolj ali manj gosto načrtovano in nenačrtovano novo gradnjo, ki jo po veljavni zakonodaji opredeljujemo kot razpršeno gradnjo;
- (3) območje ohranjene avtohtone razpršene poselitve; sestavljeno je pretežno iz razpršenih stavbnih zemljišč oziroma gradnje izven poselitvenih območij ter nekaj zaselkov.

Značilna poselitev v prostoru občine Mislinja - dolinsko dno je izkoriščeno za kmetijstvo, strnjena naselja ležijo ob robu ravnine, na pogorju so locirane razpršene domačije.

Po demografski plati v merilu celotne občine generalno stanje ni problematično oziroma ni bistveno drugačno kot v drugih občinah tega regionalnega prostora. Za občino je značilno z regijo in Slovenijo primerljivo demografsko gibanje, pri čemer velja izpostaviti nekaj ugodnih okoliščin (ugoden indeks staranja; trend zmerne rasti prebivalstva v občini...) in nekaj manj ugodnih (depopulacija ali demografska stagnacija v hribovitih oziroma odročnejših predelih občine).

Razberca

C

Mala Mislinja

C

Mislinja

C

Dovže

B

Sentilj pod Turjakom

A

Tolsti Vrh pri Mislinji

C

C

Pakadel

Gornji Dolci

B

Srednji Dolci

B

Završe

C

Kozjak

C

TIPOLOGIJA POSELITVE Legenda

Meja občine

Kataster stavb

A Obcinsko središče

B Lokalno središče

C Ruralna naselja

Kategorije cest

Glavna cesta

Regionalna cesta

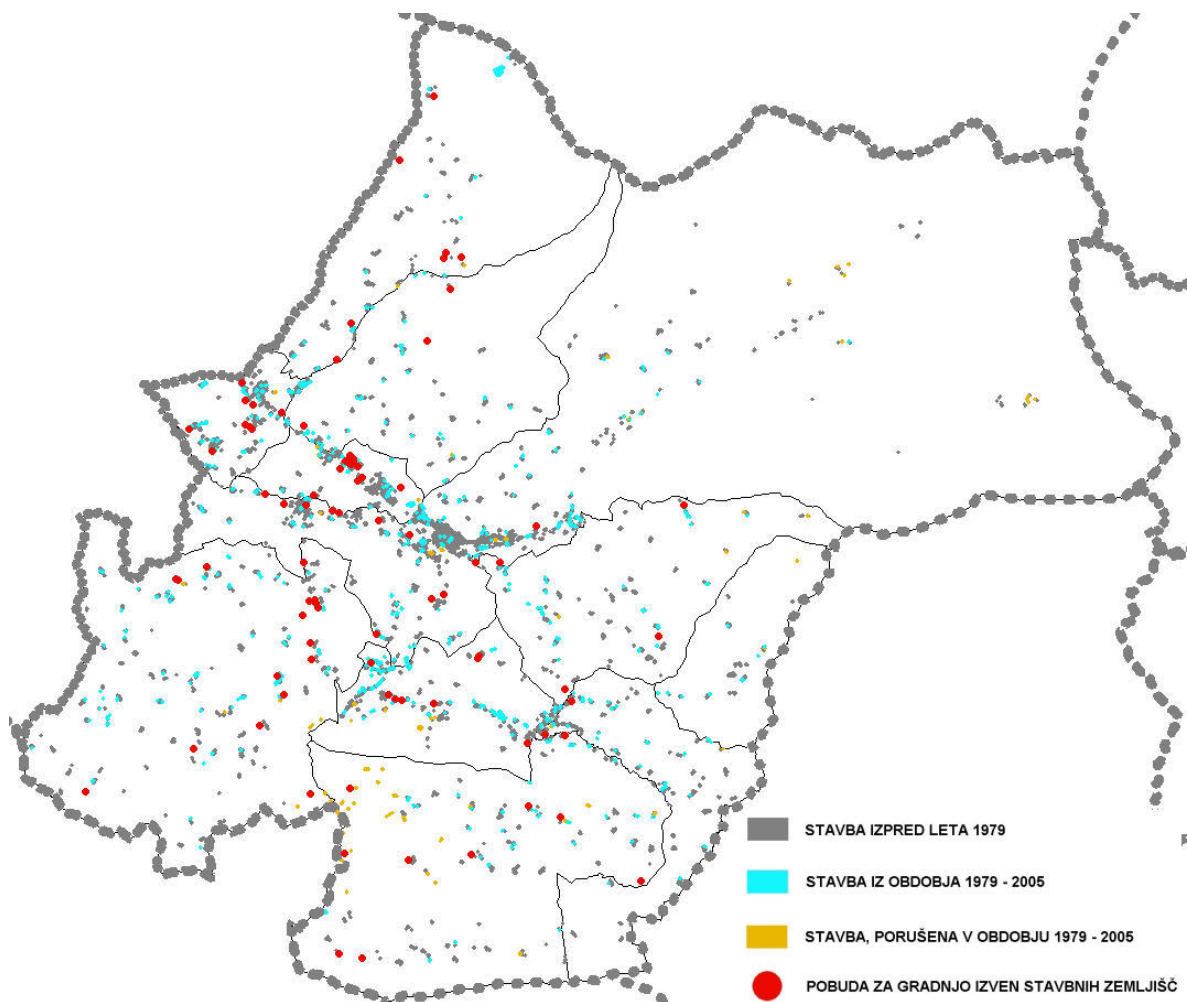
Lokalna cesta

VIRI:
- kataster stavb
- DTK 50

M 1:50000

Z vidika *socialno-ekonomske sestave* prebivalstva velja opozoriti na ugodno okoliščino primerjalno nižje stopnje brezposelnosti v občini glede na povprečje v regiji in državi, žal pa tudi na manj ugodno *izobrazbeno strukturo*. Ta je lahko precejšnja ovira za dolgoročno pozitiven razvoj občine. V občini tudi ni kaj dosti delovnih mest za zaposlitev visoko izobraženega kadra, kar dodatno poslabšuje izobrazbeno strukturo – pričakujemo lahko namreč, da se mlado izobraženo prebivalstvo ne bo vračalo v občino. V bližini sta dve večji zaposlitveni središči, Velenje in Slovenj Gradec, ki v večji meri omogočata zaposlovanje višje izobraženega kadra.

Slika 11: Prikaz trenda pozidave v prostoru občine Mislinja (Vir: občina Mislinja 14.12.2007)

Največje dolinsko poselitveno področje predstavlja dolina reke Mislinja. Iz časa industrializacije teh krajev v Mislinjskem jarku in prve gostejše poselitve prav tam se je val rasti polagoma nadaljeval proti zahodu in se iztekel v današnje koncentracije in razpršenost poselitve po celotni dolini. Večji del stavbne grajene strukture sicer leži v naselju Mislinja na začetku doline, potem pa se nadaljuje predvsem po robu doline s strnjenimi naselji Straže, Šentilj pod Turjakom - zahod in Dovže. Vmes je lociranih nekaj gruč pozidanih zemljišč. Številne posamezne hiše so nastale posamezno ali v omenjenih gručah. Ker je tu izkazan najmočnejši trend novogradenj (upoštevaje zadnjih 30 let), je to treba ustrezno upoštevati pri razvoju poselitve in za novo poselitev poiskali možnosti v okviru obstoječih meja naselij. Prav tako je treba predlagati nove površine v zaokroževanju teh naselij, sicer se bo razpršena poselitev še razširila in razrasla v eno samo ekstenzivno dolinsko 'sonaselje'.

Gornja Mislinjska dolina je v primerjavi z ostalimi deli občine soočena z večjimi poselitvenimi in graditeljskimi interesi in pritiski. Tu spričo tega prihaja do potrebe po bolj pretehtanem uravnavanju razmerij med poselitvijo, kmetijsko rabo prostora, urejanjem in varstvom voda, varstvom kulturne dediščine itd.

Velik problem pri gradnji nastaja tam, kjer je izven naselja zraslo več stanovanjskih objektov, ki pa je zaradi parcialnega reševanja (parceliranje brez prostorskega akta) ostala brez odgovarjajoče infrastrukture (neurejen oziroma neprimeren dostop, kanalizacija). To se vidi ob naseljih Srednji in Gornji Dolič.

Slika 12: Največjemu nezazidanemu kompleksu v naselju Srednji Dolič manjka še vsa komunalna infrastruktura (Vir: občina Mislinja)

Kozjak je tipičen primer demografsko ogroženega območja. Območje sicer ima vzorec razpršene poselitve, vendar je razviden precejšen odliv prebivalstva. Ponekod je tod več zapuščenih in porušениh stavb kot pa novih. K sreči je nova poselitev upoštevala obstoječi poselitveni vzorec, ki ga ne načenjajo niti nove pobude za gradnjo oziroma spremembo namenske rabe zemljišč. Tako v administrativnih naseljih Završe, Kozjak in v hribovitem delu

---

administrativnega naselja Srednji Dolič ne beležimo okrnitve ali spremembe vzorca. Zavedati se je tudi treba, da nove gradnje (ob upoštevanju obstoječih struktur) rešujejo poselitev tega sicer vse bolj demografsko problematičnega območja. Največji del občinskega ozemlja leži na planotah jugozahodnega Pohorja. Tipično poselitev tega območja predstavljajo osamljene kmetije, ki kljubujejo zobu časa že stoletja. Vzorec poselitve se tu kljub zapuščanju objektov in novogradnjam ne spreminja, poselitev predvsem ohranjajo novogradnje v sklopu celkov (male gruče stavb, medsebojno odmaknjene več sto metrov). Poselitev je gostejša v nižjih predelih Pohorja, gorska območja Razborce, Male Mislinje, Mislinje in tudi Tolstega Vrha ter dela Pake pa beležijo le malo zanimanja za stanovanjsko gradnjo.

Omeniti gre še predlog širitve območja za blokovno gradnjo. Zazidalni načrt za blokovno gradnjo je realiziran samo na zahodni polovici, kdaj bo realiziran ostali del je vprašanje časa. Na karti spodaj je prikazana predvidena lokacija širitve.

Slika 13: Zazidalni načrt za blokovno gradnjo v središču Mislinje na vzhodni polovici njegovega ureditvenega območja še ni realiziran (Vir: občina Mislinja, aeroposnetek je iz leta 2005)

Občina si prizadeva poiskati lokacijo za *dom starejših občanov*. Zaradi bližine centra naselja in obenem neposrednega stika z naravo je za njegovo lokacijo predlagana površina zahodno od osnovne šole. Ta lokacija doma, bi omogočala socializacijo varovancev. Ob tem na sosednji lokalni cesti ne pričakujemo povečanja prometa, tako bi bil lahko tudi sprehod do samega centra naselja prijeten.

V občinskem središču Mislinja se razvijajo oskrbne in storitvene dejavnosti, ki bi jih naj naselje tega ranga imelo (upravne, trgovske, finančne, kulturne... dejavnosti), zraven tega pa še spremljajoče stanovanjske, rekreativne, proizvodne, turistične in druge dejavnosti. Te so: - nakupovalni center (Tuš, Mercator), osnovna šola, vrtec, tenis igrišče, igrišče, zdravstveni dom, lekarna, skakalnica, turistična pot, banka, pošta, gasilski dom.

Lokalna središča: - Dovže (cerkev, igrišče, gasilski dom, trgovina)
- Dolič (osnovna šola, igrišče, cerkev, trgovina)

Po klasifikaciji glede na proizvodne dejavnosti je naselje Mislinja uvrščeno med naselja z dvema do tremi proizvodnimi obrati, naselje Gornji Dolič pa med naselja z monostrukturno dejavnostjo (to je med naselja z večjo obrtno proizvodnjo ali enim industrijskim obratom).

Z oddaljenostjo od večjih strnjениh naselij se nekatere nestanovanjske dejavnosti (pretežno predelovalne, poslovne, gostinske in druge storitvene dejavnosti) v prostoru pojavijo predvsem kot posledica potrebe po zagotovitvi delovnih oziroma eksistenčnih razmer (samo zaposlovanje na domu oziroma ustanovitev podjetja na lokacijah, ki so ugodnejše iz finančnih in drugih razlogov). Pretežno primarno gospodarsko usmerjenost goratih območij (v gozdarstvo in kmetijstvo) je potrebno pri usmerjanju tukajšnjega razvoja poselitve upoštevati in na predmetnem območju omogočiti takšne pogoje, na podlagi katerih bo razvoj možen in vzpodbujen. To bo pripomoglo k preprečevanju razvojnega zaostajanja in odseljevanja ljudi.

Proizvodne oziroma predelovalne dejavnosti v občini imajo naslednje značilnosti:

- po obsegu gre za povečini majhne proizvodne enote, ni večjih in velikih obratov,
  - prevladujejo obrati za predelavo lesa in promet z njim,
-

- ni podjetij, ki bi poglobitno lokalno in regionalno surovino (les) obdelovale na višji zahtevnostni ravni (prevladuje žaganje, razrez, trgovina z lesom ipd.),
- razpršena prostorska lociranost tovrstnih obratov – ni večjih oziroma izrazitih con z lesnimi obrati (izjema je eno tovrstno večje območje v Mislinji),
- v občini ni nobene jasno izoblikovane gospodarske oziroma poslovne cone,
- razvoj predelovalnih dejavnosti stagnira ali mestoma celo nazaduje (Prevent Mislinja d.o.o.).

Poslovne dejavnosti v naselju (mirne proizvodne, skladiščne ipd.) velja usmerjati v jugozahodni krak sonaselja. Zaradi neposredne navezanosti na glavno cesto in tukajšnjih relativno velikih nezazidanih zazidljivih površin (preko 3,8 ha) je za celoten kompleks poslovne cone to najprimernejša lokacija. Prometno logistiko cone oziroma predvidenih dejavnosti v njej je ob glavni prometnici lažje reševati, pa tudi morebitna širitev cone proti zahodu vzdolž ceste je na mestu – dolina je namreč za to dovolj široka.

Slika 14: V jugozahodnem kraku sonaselja Mislinja – Šentilj pod Turjakom je ob glavni cesti na obstoječih stavbnih zemljiščih primerna lokacija za poslovno cono (Vir: Občina Mislinja, aeroposnetek je iz leta 2005)

Ob gosti pozidavi v naselju ni veliko degradiranih območij. Predvsem so opazne površine v proizvodno skladiščnem delu ob Mislinjskem jarku, kjer so med proizvodnimi in skladiščnimi

tudi zapuščeni objekti (nekdanja papirnica). Vizuelno sicer niso izpostavljeni, ker ležijo v ozki dolini. Predlagamo pa, da se po morebitnem zaprtju posameznega obrata tu ne nadaljuje z isto oziroma podobno dejavnostjo, temveč se zemljišča tu namenijo individualni stanovanjski gradnji. Delno degradiran je tudi prostor ob južnem uvozu v naselje (iz smeri mislinjskega klanca), saj prometna obremenitev glavne ceste znižuje kvaliteto poslovno stanovanjskega niza ob cesti. Predlagamo gradnjo objektov dejavnostno mešanega značaja med predmetnimi objekti

in cerkvijo, na severni strani ceste proti vrtcu. Sklenjen niz objektov ob cesti bi lahko deloval kot zapora notranjega, od ceste odmaknjenega dela naselja pred neprijetnimi prometnimi vplivi.

Slika 15: Del naselja Mislinja ob glavni cesti Velenje – Slovenj Gradec, ki se sooča z opuščanjem dejavnosti v stavbah (Vir: občina Mislinja)

V občini je razviden selektiven razvoj trgovskih dejavnosti v smislu pojava izgradnje večjih trgovskih centrov oziroma trgovin in obenem propada delovanje manjših trgovin v starih jedrih naselij (npr. v starem jedru Mislinje in Srednjega Doliča). Ob tem procesu se zastavlja vprašanje, kako sanirati opuščene objekte, katere nove dejavnosti vanje locirati?

3.2.2 Prometna infrastruktura

Prometna povezanost občinskega prostora navzven in navznoter je determinirana z njegovimi reliefnimi značilnostmi. Večina občinskega ozemlja je namreč hribovskega oziroma gorskega, prometne poti pa so v osnovi prilagojene toku rek Mislinje in Pake. Tako je dolinski oziroma ravninski del občine preko glavne in regionalne ceste notranje dovolj dobro povezan (stanje obeh cest sicer ni zadovoljivo), drugače pa je z dostopnostjo skoraj vseh višje ležečih predelov občine. Časovna oddaljenost le-teh od osrednjih urbaniziranih delov občine je precejšnja, kar

botruje težavam pri njihovem družbenem in gospodarskem razvoju ter pri vsakodnevni oskrbi tu živečih ljudi. Cestnoprometno je prostor občine relativno zaprt povsod razen proti zahodu, to je Slovenj Gradcu. Razen cestnega prometa v občini ni drugih pomembnih vrst prometa (prometnih sistemov oziroma infrastrukture).

3.2.2.1 Cestno omrežje

Na območju občine so kategorizirane državne in občinske ceste. Hierarhija cest:

- državne ceste
- glavna cesta (promet na teh cestah se povečuje)
- regionalna cesta (obremenitev se je v zadnjem letu zmanjšala)
- občinske ceste (lokalne ceste, javne poti in nekategorizirane ceste ; to so malo prometne ceste).

Cestno omrežje dopolnjujejo gozdne ceste, v osnovi namenjene gospodarjenju z gozdom, praktično pa imajo pomembno vlogo pri povezavi posameznih kmetij z dolino in pri njihovi medsebojni povezavi.

Geografske značilnosti območja se odražajo na strukturi cestnega omrežja. V dolini sta državni cesti, ki na območju občine z južne strani oklepata območje pohorskega masiva. Glavna cesta je edina cesta, ki navezuje Koroško regijo na avtocestno omrežje (priključek Arja vas), regionalna cesta pa navezuje občino na občine vzhodno od nje in posredno prav tako na avtocesto (priključek Slovenske Konjice). Na obe državni cesti se priključujejo občinske ceste, ki navezujejo zaselke v pretežno hribovitem delu z dolino. Javne poti so dovozne ceste do posameznih parcel ter stanovanjske ulice, ki se navezujejo na lokalne ceste, ki kot zbirne ceste navezujejo promet na državno omrežje.

Zaradi redke poseljenosti pohorskega dela občine in zaradi pretežno hribovskega oziroma gorskega terena občine ni bilo potreb in tudi ne možnosti za izgradnjo razvejane prometne infrastrukture. Stanje cestne infrastrukture v občini v splošnem ni ustrezno. Prometno tehnični elementi cest ne odgovarja prometnemu povpraševanju, ceste so preozke (pogojno prevozne), so pa ustrezno vzdrževane v danih pogojih oziroma v okviru danih možnosti. Slednje velja zlasti za gozdne ceste in za zimski čas, ko so z vzdrževanjem večji problemi kot običajno. Od

---

državnih cest je vzdrževanje pomanjkljivo na regionalni cesti. Vozišča cest izven naselij, pa tudi še nekaterih v naseljih, so makadamska in bi jih bilo treba utrditi.

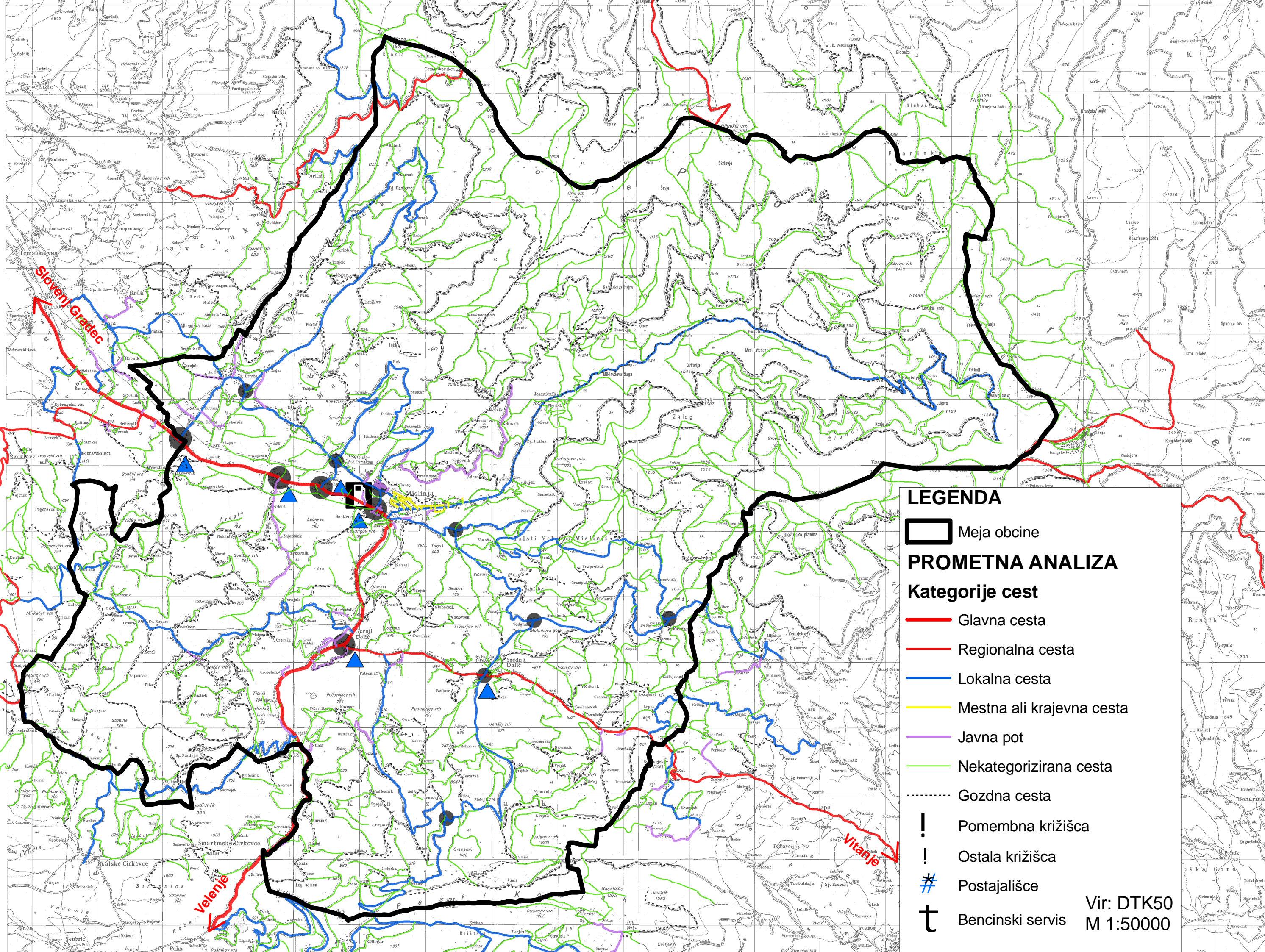
Posledica velike prometne obremenitve glavne ceste, vplivi prometa na okolje s hrupom in prašnimi delci ter neustrezni elementi ceste so imeli za posledico opuščanje dejavnosti ob glavni cesti na območju občinskega središča (blizu cerkve na vrhu Mislinjskega klanca). V vseh naseljih so na občinskih cestah urejeni ukrepi za umirjanje prometa (talne hitrostne ovire). Območja so opredeljena kot območja omejene hitrosti. Nekatere stanovanjske ulice so še vedno neurejene, makadamske, brez ulične razsvetljave. Veliko je število neprimernih dovozov do posameznih stavbnih zemljišč (makadamski, strmi, ozki, nepregledno priključevanje), in sicer tako na območjih razpršene gradnje kot tudi v naseljih.

Koroška regija je prometno najbolj izolirana regija Slovenije, Slovenj Gradec pa edino regionalno središče, ki ni s kvalitetno prometnico v smislu hitre in varne dostopnosti, priključeno na avtocesto. Prometna vloga tega dela Slovenije je bila povsem podcenjena, kljub temu, da prometne obremenitve z leta v leto kažejo na primerljivost z nekaterimi deli Slovenije oziroma na upravičenost izgradnje zmogljivejše prometne infrastrukture.

V preteklosti je bila za Koroško regijo najpomembnejša dravska prometna smer (proti Mariboru), je danes pomembnejša mislinjska smer, ki regijo povezuje z osrednjo Slovenijo, na drugi strani pa z avstrijsko Koroško. Slednja je tudi bolj obremenjena kot dravska prometna smer.

LEGENDA

 Meja občine

PROMETNA ANALIZA

Kategorije cest

- Glavna cesta
- Regionalna cesta
- Lokalna cesta
- Mestna ali krajevna cesta
- Javna pot
- Nekategorizirana cesta
- Gozdna cesta
- Pomembna križišča
- Ostala križišča
- Postajališče
- Bencinski servis

Vir: DTK50
M 1:50000

Problemi na področju razvoja in stanja prometne infrastrukture se najbolj izražajo v naslednjem:

- hitro naraščanje prometnih obremenitev na glavni cesti predvsem tranzitnega prometa, prometno tehnični elementi glavne ceste so neustrezni, prometna povezava občine z regijskim središčem in avtocestnim križem je povsem nekvalitetna oziroma indeks dostopnosti občine je neustrezen,
- slabe razmere za razvoj dejavnosti ob glavni cesti (hrup, prašni delci, neurejena glavna cesta, previsoke vozne hitrosti),
- preozke občinske ceste v hribovitem delu občine, makadamske, slabo vzdrževane, nevarne za vse udeležence v prometu,
- neurejeni, ozki, strmi dovozi do stavbnih zemljišč, ki se nepregledno priključujejo na javno cestno omrežje,
- nekvalitetna povezava s turističnim središčem Kope in ni povezave z Roglo,
- nično vlaganje za razvoj javnega potniškega prometa, s čimer bi se lahko izboljšala dostopnost obravnavanega območja,
- neurejene kolesarske povezave in vsa infrastruktura namenjena odvijanju kolesarskega prometa.

Prednostni cilji urejanja prometa so odpravljanje prometnih konfliktov, zagotavljanje gospodarnosti prometa in trajnostne mobilnosti, varovanje okolja in zmanjševanje obremenitev okolja in prebivalstva, zagotavljanje varne in dobre dostopnosti, zagotavljanje prometne varnosti vseh udeležencev v prometu s poudarkom varovanja pešcev in kolesarjev. Vedeti je treba, da izboljšanje prometne dostopnosti pomeni tudi povečanje zaledja gospodarsko močnejših območij. Gospodarstvo v perifernih regijah, ki so bila relativno izolirana, se bodo srečevala z večjo konkurenco. Izboljšanje dostopnosti mora tako spremljati izboljšanje in/ali specializacija proizvodnega okolja, da bi se lahko izkoristile pozitivne pridobitve boljše dostopnosti. Izboljšanje samo enega lokacijskega dejavnika še ne vpliva na pozitiven gospodarski razvoj, razen kadar gre za turistično privlačna območja, kot je to tudi območje Mislinje na področju Pohorja.

Za ceste na Pohorju je bilo že izdelane nekaj strokovne dokumentacije. V primeru realizacije planiranih cest na celotnem območju Pohorja bi glede na funkcijo osrednje panoramske ceste in

---

glede na njene predvidene prometno tehnične lastnosti cesta imela kategorijo regionalne ceste oziroma turistične ceste. Navezovalne ceste iz doline na to cesto bi glede na njihovo funkcijo bile lokalne ceste. Za vzpostavitev celotne cestne poteze bi bilo moč v prvi fazi manjkajoča odseka urediti kot gozdno cesto (skladno z veljavnim Pravilnikom o gozdnih prometnicah). Cestna poteza bi funkcionirala pretežno za potrebe gozdnega gospodarstva, hkrati pa bi opravljala funkcijo povezovanja kmetij in celkov v tem delu občine, preko nje pa bi se izboljšala tudi dostopnost do kmetij (izboljšanje možnosti za dejavnost podeželskega turizma itd.). V primeru, da se izkaže potreba po kategorizaciji celotne cestne poteze, npr. da se izkaže potreba po njeni drugačni funkciji, to je da cesta začne funkcionirati kot povezovalna cesta s sosednjimi občinami ali cesta, ki medsebojno povezuje naselja, pa se cestna poteza uredi s primernimi prometno tehničnimi elementi, se kategorizira kot lokalna cesta in se uredi vse potrebno glede lastništva in statusa zemljišč (geodetske izmere, odkupi, spremembe namembnosti zemljišč). Glede na to, da predlagana cestna povezava Mislinja – Rogla posega v območje Natura 2000, (Ur. l. RS, št. 49/2004). Posebno varstveno območje je ekološko pomembno območje, ki je na ozemlju EU pomembno za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja vrst ptic (posebno območje varstva) in drugih živalskih ter rastlinskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov (posebno ohranitveno območje), katerih ohranjanje je v interesu EU. Varstvene usmeritve za ohranitev območij Natura 2000 se upoštevajo pri urejanju prostora in rabi naravnih dobrin na način, kot je to določeno z Zakonom o ohranjanju narave.

Zakon o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 22/2003) navaja, da mora v postopkih načrtovanja rabe ali izkoriščanja naravnih dobrin in urejanja prostora pristojni državni ali lokalni organ izbrati tisto odločitev, ki ob približno enakih učinkih izpolnjuje merilo najmanjšega možnega poseganja v naravo in v primeru obstoja alternativnih tehničnih možnosti za izvedbo posega ne okrne narave. V zvezi s predvideno cestno povezavo Mislinja – Rogla bo potrebno doseči takšno rešitev, ki bo ob zagotovitvi cestne povezave ustrezala tudi pričakovanjem in zahtevam na področju ohranjanja narave.

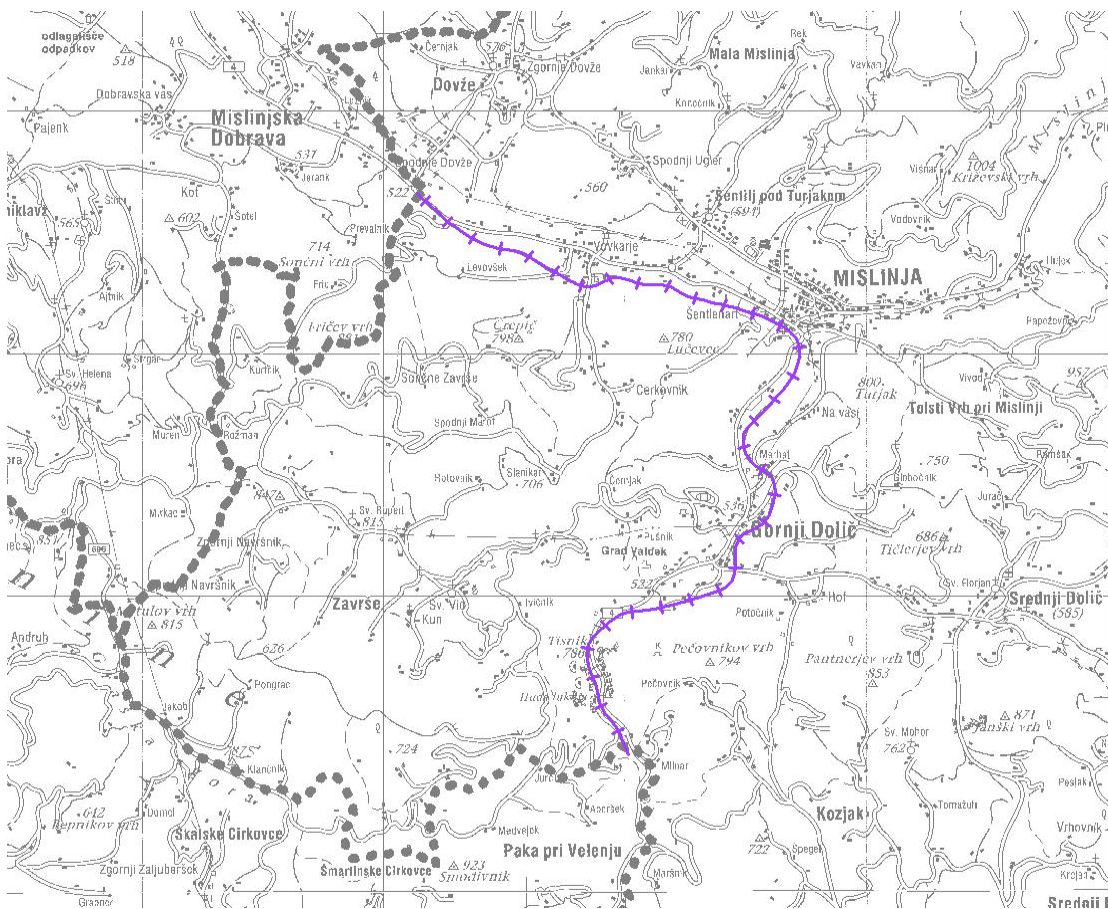
Ureditev kolesarskih povezav in peš površin:

- ureditev kolesarskega omrežja in vključitev v državno kolesarsko omrežje oziroma navezava nanj;
  - koriščenje trase opuščene železniške proge za ureditev kolesarske poti (trajno ali začasno);
-

- ureditev odstavnih mest za kolesa ob vseh objektih javnega značaja, trgovskih objektih, ipd.;
- ureditev gorske kolesarske povezave;
- v naseljih izgradnja pločnikov, kjer ni prostorskih možnosti izvajanje ukrepov umirjanja prometa, spremembe prometnih režimov;
- povezovanje površin za pešce v mrežo (trgi, ploščadi, pešpoti, pločniki).

3.2.2.2 Železniška infrastruktura

Na območju občine poteka trasa leta 1965 opuščene železniške proge Velenje – Slovenj Gradec – Dravograd. Do začetka 20. stoletja je v Mislinjskem jarku delovala tudi gozdarska železnica na električni pogon. Trasa opuščene železniške proge je opredeljena kot trasa v proučevanju oziroma plansko opredeljena za ponovno vzpostavitev odseka železniške proge od Velenja do Dravograda za primestni železniški promet.

Slika 16: Trasa opuščene železniške proge na območju občine Mislinja. (Vir: Občina Mislinja)

3.2.2.3 Omrežje javnega avtobusnega potniškega prometa

Linije avtobusnega potniškega prometa so speljane po glavni in regionalni cesti. To so linije primestnega prometa, namenjene direktnemu povezovanju s sosednjimi občinami in z mestoma Maribor in Ljubljana. Postajališča so v naseljih ob obeh cestah, avtobusna postaja je v Mislinji. Časovna dostopnost (glede frekvence prevozov) do pomembnejših središč (regijsko središče Slovenj Gradec, Velenje, Ljubljana..) je ob delavnikih dobra.

3.2.3 Krajina

3.2.3.1 Naravne kakovosti in območja ohranjanja narave

Območja naravnih kakovosti so opredeljena:

- v Strategiji prostorskega razvoja Slovenije (SPRS, Ur. l. RS št. 76/2004);
- v Prostorskem redu Slovenije (Ur. l. RS št. 122/2004): na splošni ravni, kot kriteriji za podrobnejše opredeljevanje območij naravnih kakovosti na nivoju lokalne skupnosti (60., 62. in 64. člen).

V skladu z navedenimi izhodišči lahko znotraj občine Mislinja prepoznamo dvoje pomembnejših območij naravnih kakovosti:

- *območje Pohorja*: naravne kakovosti se bolj intenzivno pojavljajo v višjih legah (površje Pohorja);
- *območje Velenjsko-Konjiškega hribovja* v južnem delu občine: naravne kakovosti se bolj intenzivno pojavljajo v središčnem pasu južnega dela občine.

Najpomembnejša in najzanimivejša naravoslovna dediščina v občini je povezana s posebnostmi Hude Luknje – območja tako imenovanega osamelega krasa s številnimi značilnimi kraškimi naravnimi pojavi ter endemičnimi rastlinskimi (kortuzovka) in živalskimi vrstami (pajki in hrošči). Slikoviti Mislinjski graben, najdaljša pohorska globača, je zavarovan naraven rezervat. Ostanke nekdanjega pomembnega botaničnega parka so se ohranili pri graščini – upravi nekdanjih mislinjskih fužin. Ob vznožju Turjaka, pri 'Colnarci' nad Mislinjo stoji lipa izjemnih dimenzij (premer 811 centimetrov). Za območje občine so bile izdelane 'Naravovarstvene smernice za spremembe in dopolnitve prostorsko ureditvenih pogojev za občino Mislinja' (Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Območna enota Maribor,

---

marec 2005). Te navajajo tiste naravne vrednote, ki jih je treba pri urejanju tangiranih delov prostora v občini ustrezno upoštevati.

Območji, ki sta predlagani za zavarovanje, sta dve, in sicer

- Pohorski regijski park;
- Huda luknja – Paški Kozjak.

V pregledu naravnih vrednot in novo predlaganih naravnih vrednot so zajeti:

- orjaška lipa v Colnarci v Mislinji;
- območje osamelega krasa v okolici soteske Hude luknje jugozahodno od Mislinje;
- zgornji tok Mislinje s pritoki do Sp. Fužine severovzhodno od Mislinje;
- prehodno barje na Pohorju med Roglo in Ribniškim vrhom;
- barje na Mulejevem vrhu na Pohorju severovzhodno od Mislinje;
- jama v Tisniku jugozahodno od Mislinje;
- in 82 drugih naravnih vrednot oziroma novo predlaganih naravnih vrednot (največ med njimi je dreves oziroma dendroloških naravnih vrednot).

Smernice opozarjajo tudi na biotsko raznovrstnost v krajini občine Mislinja. Na območju številnih potokov se kot taki značilni elementi krajine:

- naravna struga;
- bogata obvodna zarast;
- mejice;
- mokrotni travniki.

Na območju planinskega sveta so značilni elementi krajine gorski pašniki in travniki.

Za območje občine odlok o zavarovanju naravnih vrednot še ni bil sprejet.

3.2.3.2 Raba naravnih virov

V občini Mislinja so prisotni naslednji naravni viri:

- *kmetijska zemljišča*: območje Mislinjske doline je v SPRS opredeljeno kot območje kmetijstva z omejitvami zaradi varstva voda; kmetijska zemljišča obsegajo večinski del ravninskih območij, v večjem obsegu se do določene višine pojavljajo tudi v hribovitem svetu.

Kombinacija nagibov, nadmorske višine, pedološke sestave tal, klimatski in socialni dejavniki so narekovali usmeritev proizvodnje na tukajšnjih kmetijah. Naravne danosti omogočajo razvoj govedoreje, v nižinskih in gričevnato hribovitih območjih se je razvila intenzivna mlečna proizvodnja, v gorsko višinskih območjih pa razne oblike kombinirane proizvodnje v različnih oblikah kmetovanja – sonaravna reja domačih živali, ekološko kmetovanje, vse v smislu ohranjanja kulturne krajine in ohranjanje demografske slike tega območja.

Kmetije oziroma zemljišča na območju občine Mislinja so opredeljena v območje z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost. Krajina je zelo raznolika - razprostira se od 450 do 1100 m nadmorske višine. Manjši del kmetij leži v strnjenih naseljih, sicer pa so kmetije zaokrožene v celke.

Osnovni cilj kmetovanja (tudi) na območju občine Mislinja je izvajanje takšnih kmetijskih dejavnosti, ki bodo zagotovile sonaravno rabo, ohranjale biotsko pestrost rastlin in živali ter varovale naravno in kmetijsko krajino ob sočasnem trajnostnem razvoju družbe.

Na tukajšnjih kmetijah je od vseh obdelovalnih površin v povprečju 10 – 20 % njivskih površin. Na teh površinah je ponavadi koroza, kot nepogrešljiv vir energije in voluminozne mase na živinorejskih kmetijah. Delno se pojavlja še krompir za lastne potrebe.

- *gozd*: večji del občine pokrivajo gozdovi; v SPRS je območje vseh pohorskih gozdov in gozdov vzhodno od Gornjega Doliča opredeljeno kot območje lesno-proizvodnih gozdov; predvsem v južnem delu občine, so opredeljeni varovalni gozdovi; na vrhu Pohorja sta opredeljena gozdna rezervata Lovrenška jezera in Ovčarjevo;

Karakteristični podatki o gozdovih v občini so naslednji:

površina občine Mislinja:	11.118 ha
površina gozdov:	8.079 ha
gozdnatost občine:	73 %
površina zasebnih gozdov:	5 398 ha
površina državnih gozdov:	2 681 ha

- rudnine: v občini sta plansko opredeljeni dve območji pridobivanja mineralnih surovin; vendar je izven obeh območij prisotnih večje število (nelegalnih) kopov, predvsem v širši okolici Gornjega in Srednjega Doliča;

Iz vladne 'Uredbe o podeljenih rudarskih pravicah za raziskovanje ali gospodarsko izkoriščanje mineralnih surovin na raziskovalnem in pridobivalnih prostorih: Batič, Občina Mislinja...' (Ur. L. RS, št. 97/06) izhaja, da je za gospodarsko izkoriščanje mineralne surovine v kamnolomu Batič predmet rudarske pravice izkoriščanje tehničnega kamna – dolomita. V zvezi s to mineralno surovino se na lokaciji tega kamnoloma oziroma peskokopa lahko opravlja dejavnost pridobivanja mineralne surovine in njena predelava za nadaljnjo uporabo. Trajanje rudarske pravice je predvideno za dobo desetih let.

Slika 17: V peskokopu Batič v Gornjem Doliču nameravajo kopati pesek še naslednjih 20 let. (Vir: občina Mislinja)

➤ vodni viri:

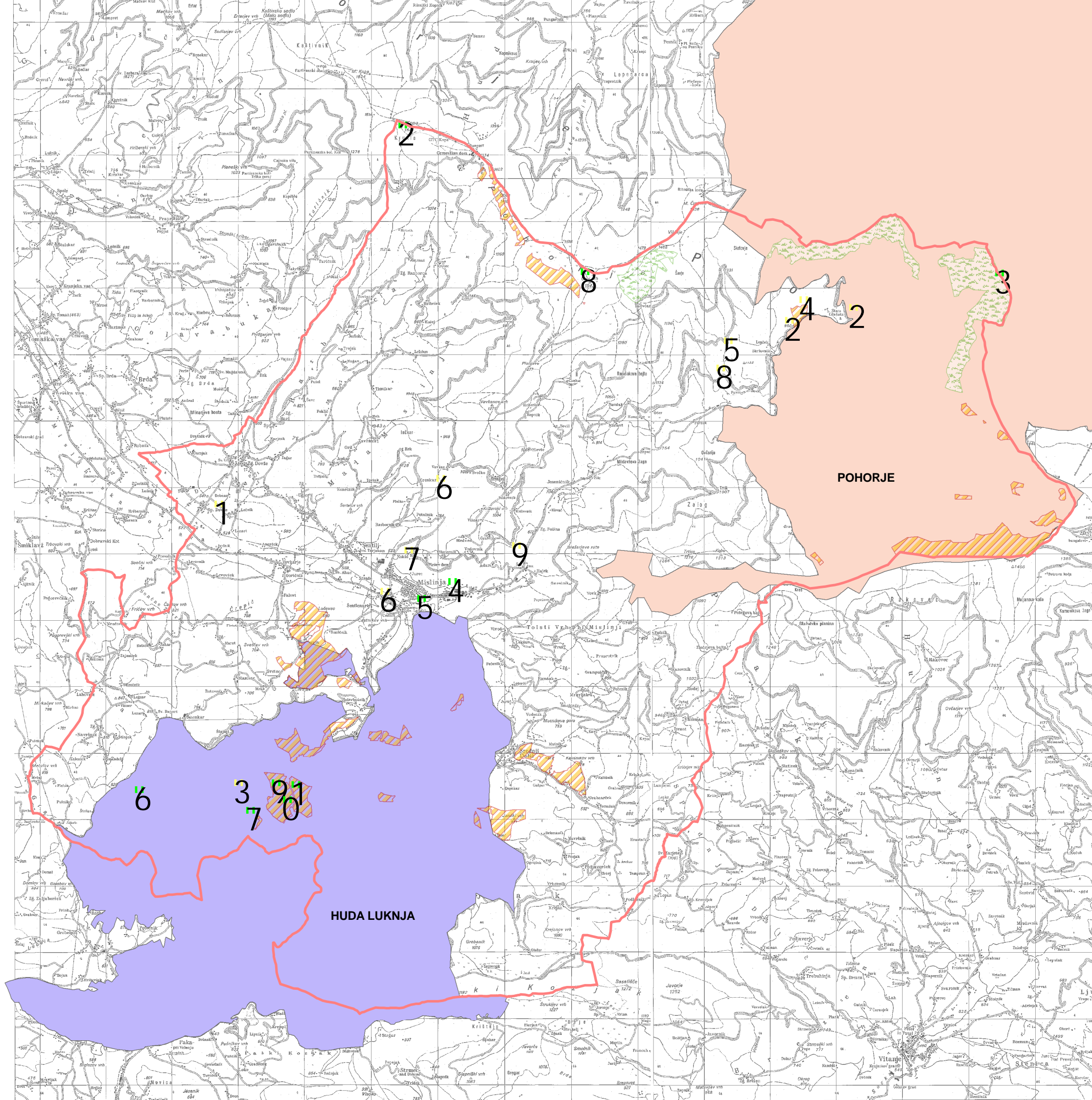
- vodooskrba občine se vrši preko večjega števila višje ležečih vodnih zajetij, razpršenih po območju celotne občine; podtalnica Mislinjske doline se ne uporablja za vodooskrbo;
- na reki Mislinji in reki Paki ter njunih pritokih je večje število malih hidroelektrarn; na reki Mislinji s pritoki so predvidene nove male hidroelektrarne.

Za Pohorje je značilen sistem mreže površinskih vodnih izvirov, v predelu, kjer se meša silikatna in karbonatna matična podlaga, pa so v nižjih plasteh bogata nahajališča vodnih virov. Večja vodozbirna območja na območju občine so pod Črnim vrhom, v Jenini, Metulovem vrhu, Hudi luknji, v Tolstem vrhu ob potoku Polenica. V območju vodnih virov so opredeljene tri stopnje vodovarstvenih pasov.

3.2.3.3 Rastlinstvo in živalstvo

Planinska flora in favna, ki jo srečujemo v hribovitem delu občine Mislinja, je zelo raznolika in zanimiva. Na Pohorju (zlasti na pohorskih 'planjah') se srečujemo s številnimi rastišči arnike, znana so rastišča zaščitenega panonskega svišča na Kopah, na južnih pogorjih občine se na pomlad srečujemo z obsežnimi rastišči pomladnega vresja, z velikimi rastišči šmarnic na Kozjaku, na pobočju Tisnika v soteski Hude luknje pa se znajdemo v območju, ki po flori in favni povsem spominja na alpska območja. Med avtohtonimi divjimi živalmi srečamo največ srne, gamse, jelene, divjega zajca, velikega divjega petelina, ruševca itd. V loviščih najdemo visoko divjad: srnjad, gamse, jelene in divje prašiče, od nizke divjadi lisice, zajci, kune in jazbeci. V pernato divjad sodijo kanje vrane, krokarji in srake. Od tega so zaščiteni krokarji, kragulji in kanje. V gojitvenem lovišču so našli svoj življenjski prostor ruševca in divji petelin.

NARAVNE VREDNOTE
Legenda

meja občine

Naravne vrednote državnega pomena - točke

- 0 Huda luknja - jama
- 1 Huda luknja - osameli kras
- 2 Kope - planje
- 3 Lovrenško barje
- 4 Mislinja - hrast
- 5 Mislinja - lipa
- 6 Ponikva
- 7 Požiralnik Ponikve
- 8 Crni vrh - planje in visoko barje
- 9 Spehovka - jama

Naravne vrednote lokalnega pomena - točke

- 1 Dovže - nahajališče fosilov
- 2 Glažuta - slapova
- 3 Huda luknja - naravni most
- 4 Jaklovo pecevsje - jama
- 5 Javhovo - rdeci bor
- 6 Mislinja - lipi
- 7 Mislinja - nasad dreves
- 8 Mislinjski graben - lipa
- 9 Mislinjski graben - nahajališče kamnin

Varovalni gozdovi - območje

- varovalni gozdovi lokalnega pomena
- varovalni gozdovi državnega pomena

Natura 2000 - območje

- Huda luknja
- Pohorje

VIRI:
- Atlas okolja, Agencija RS za okolje
<http://gis.arso.gov.si>
- občina Mislinja
- DTK 50

M 1:50000

3.2.3.4 Kulturne kakovosti

Na območju občine ni na nacionalni ravni prepoznavnih krajinskih območij. V registru kulturne dediščine prav tako ni izjemnih krajin ali drugih površinsko bolj razsežnih območij. Kot potencialna lokalno pomembna območja prepoznavnosti, kot jih opredeljuje Prostorski red Slovenije v 58. členu, na območju občine prepoznavamo:

- območje Mislinjske doline kot kulturne krajine skupaj s profanimi (domačije) in sakralnimi objekti (cerkve, kapelice) kulturne dediščine; cerkveni objekti (cerkve sv. Ahaca blizu Straž, sv. Lenarta v Mislinji, sv. Ilije v Šentilju in sv. Urha v Dovžah) ležijo na obrobju Mislinjske doline in kvalitetno uokvirjajo njen vzhodni zaključek

Strateški položaj ob vhodu v Mislinjsko dolino je kraju Mislinja in okolici že v najstarejših časih namenil pomembno vlogo urbanega središča, skozi katerega je v antiki vodila rimska cesta Celeja – Colatio – Virunum, ki je svoj pomen zadržala tudi v srednjem veku, saj sta se ob njej pod varstvom mogočnih gradov Irštajn na obronkih Kozjaka in Valdek v Završah razmahnila trgovina in tovarništvo.

Na območju Občine Mislinja so se ohranili številni spomeniki etnološke dediščine (kot posebno kvalitetni izstopajo Nogarjev mlin na Dovžanki, domačija Stari Pušnik v Dovžah) in celo kompleksi ambiciozne kmečke arhitekture iz konca 19. stoletja (pri Hofu v Gornjem Doliču). Domala vsi spomeniki potrebujejo nujne vzdrževalne in konservatorske posege.

Antični ostanki iz obdobja rimske province Norik (izjemna 'villa rustica' v Dovžah, rimski nagrobniki na Šentvidu v Završah in v Dovžah), pomembna srednjeveška profana (ostanki gradov Irštajn in Valdek) in sakralna arhitekturna zapuščina (gotska podružnica sv. Ahaca v Stražah) predstavljajo kontinuiteto razvoja bogate kulturno-zgodovinske dediščine zgornje Mislinjske doline v času od zgodnjega do poznega srednjega veka. Javni interes Občine Mislinja na področju varovanja nepremične kulturne dediščine je usmerjen v vzdrževanje in obnavljanje bolj pomembnih spomenikov: arheološke dediščine (ostanki rimske vile rustice v Dovžah), sakralne arhitekturne dediščine (zlasti cerkev sv. Ahaca v Stražah), etnološke dediščine (Nogarjev mlin na Dovžanki, Robnikova kovačija, domačija Stari Pušnik), tehniške dediščine (ostanki starih fužin na različnih lokacijah, ostanki trase gozdne železnice),

---

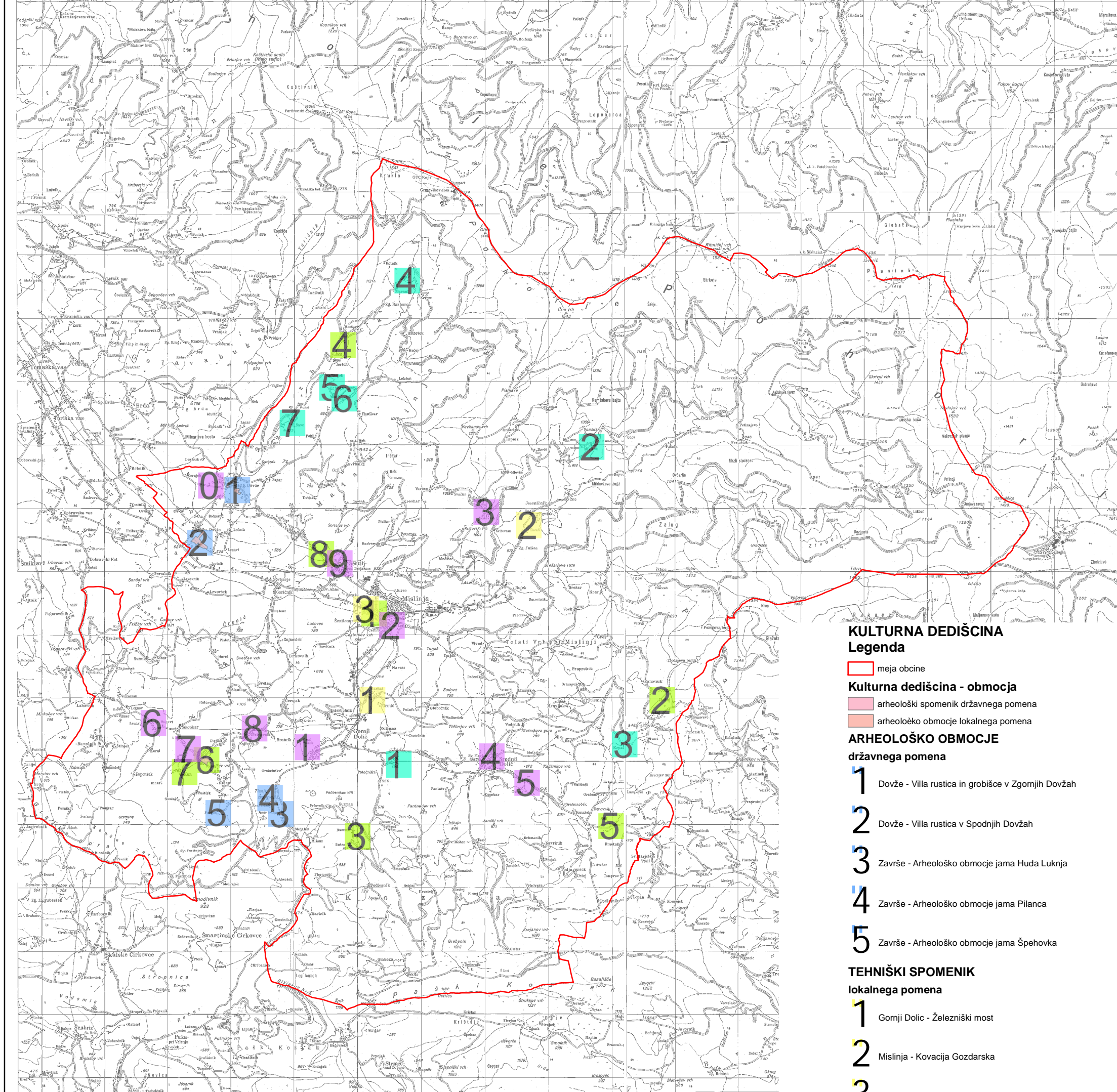
spomenikov novejše zgodovine (partizanska obeležja) ter spominske sobe oziroma hiše pomembnih mož in žena (rojstna hiša slikarja Jožeta Tisnikarja v Mislinjskem jarku).

Arheološka izkopanja, ki jih je Koroški pokrajinski muzej intenzivno vršil na lokaciji ostankov rimske podeželske kmetije (vile rustice) v Dovžah so pokazala, da gre za pomembno arheološko najdišče, vredno prezentacije. V povezavi z zanimivim arhitekturnim etnološkim spomenikom – domaćijo Stari Pušnik v soseščini in privlačno vsebino, povezano z ljudskim zdravilcem predstavlja kompleks izjemno spomeniško vrednoto, ki ob primerni prezentaciji ponuja možnost trženja v smislu kulturnega turizma.

Slika 18: Tisnikarjeva domačija v Mislinjskem jarku (Vir: občina Mislinja)

ETNOLOŠKI SPOMENIK

lokalnega pomena

- 1** Gornji Dolci - Domacija Gornji Dolci
- 2** Mislinja - Domacija Mislinja
- 3** Paka - Domacija Paka
- 4** Razborca - Domacija Lušenc
- 5** Razborca - Nogarjev kozolec
- 6** Razborca - Nogarjev mlin
- 7** Razborca - Vodnjak na domaciji Razborca

UMETNOSTNO ARHITEKTURNI SPOMENIK

lokalnega pomena

- 0** Dovže - Cerkev sv. Urha
- 1** Gornji Dolci - Razvaline gradu Valdek
- 2** Mislinja - Cerkev sv. Lenarta
- 3** Mislinja - Sedovnikovo znamenje
- 4** Srednji Dolci - Kapelica pri cerkvi sv. Florijana
- 5** Srednji Dolci - Rudlova kapelica
- 6** Završe - Cerkev sv. Ruperta
- 7** Završe - cerkev sv. Vida
- 8** Završe - Pristovnikovo znamenje
- 9** Šentilj pod Turjakom - Cerkev sv. Ilja

ZGODOVINSKI SPOMENIK

lokalnega pomena

- 1** Mislinja - Rojstna hiša Rada Iršica
- 2** Paka - Spomenik padlim borcem XIV. divizije
- 3** Paški Kozjak - Grobnica borcev XIV. in XVII. divizije
- 4** Razborca - Spomenik in grobišče padlih partizanov
- 5** Srednji Dolci - Spomenik preboja XIV. divizije
- 6** Završe - Grobnica padlih borcev
- 7** Završe - Spomenik padlim borcem I. Pohorskega bataljona
- 8** Šentilj pod Turjakom - Grobnica partizanov in žrtev nacizma

KULTURNA DEDIŠČINA

Legenda

- meja občine
- arheološki spomenik državnega pomena
- arheološko območje lokalnega pomena

ARHEOLOŠKO OBMOČJE

državnega pomena

- 1** Dovže - Villa rustica in grobišče v Zgornjih Dovžah
- 2** Dovže - Villa rustica v Spodnjih Dovžah
- 3** Završe - Arheološko območje jama Huda Luknja
- 4** Završe - Arheološko območje jama Pilanca
- 5** Završe - Arheološko območje jama Špehovka

TEHNIŠKI SPOMENIK

lokalnega pomena

- 1** Gornji Dolci - Železniški most
- 2** Mislinja - Kovacija Gozdarska
- 3** Mislinja - Robnikova kovacija

VIRI:
 - občina Mislinja
 - DTK 50
 - M 1:50000

3.2.3.5 Turistična območja, turizem in rekreacija

Naravne in ustvarjene razmere v prostoru so vir za razvoj prostočasnih in turističnih dejavnosti. Ker je prostor za doseg optimalnih razvojnih rezultatov dejavnosti omejen in ranljiv, je treba tudi pri snovanju razvoja prostočasnih in turističnih dejavnosti to okoliščino ustrezno upoštevati. Severna meja občine poteka po grebenu Pohorja, od vzhoda proti zahodu po liniji Rogla – Lovrenška jezera – Ribniški vrh – Črni vrh – Kope. Ker se objekti in naprave zimsko-športnega turizma nahajajo večinoma na severnih pobočjih Pohorja, zimsko-športni turizem v občini ni razvit. Izjema je počitniško naselje Pungart, do katere vodi regionalna cesta preko območja občine Slovenj Gradec.

Za rekreacijo občanov in rekreativne ter turistične obiskovalce tukajšnjih krajev obstajajo v občini precejšnje možnosti. Za potrebe vsakodneвне rekreacije občanov (sprehajanje, (smučarski) tek, nabiranje gozdnih sadežev in zelišč, kolesarjenje, športne igre (na igriščih) in za igro otrok (na otroških igriščih) so na voljo zelene in rekreacijske površine v in ob strnjenih naseljih. Ta se predvsem s pohodnimi in planinskimi potmi navezujejo na območja s turistično funkcijo, ki so povečini na obrobju občine ali v njeni neposredni soseščini (Rogla, Kope, greben (Paškega) Kozjaka).

Med planinskimi potmi so v občini najpomembnejše:

- planinska pot iz Mislinje proti Črnemu vrhu, Mrzlemu studencu, Pungartu ali v smeri proti Ribniški koči;
- planinska pot preko Tolstega vrha na Roglo na Pohorju;
- planinska pot iz Dovž do Pungarta na Pohorju;
- planinska pot iz Straž na Črepič (798 m), naprej do Fričevega vrha;
- planinska pot iz Gornjega Doliča na Špik (vrh na zahodnem delu Kozjaka) in od tam do planinske kočice na (Paškem) Kozjaku, od koder je možno pot nadaljevati po grebenu (Paškega) Kozjaka do znane planote Basališče, kjer v maju zacvete na tisoče cvetov šmarnic.

Na območju hribovitega dela Občine Mislinja peljeta tudi dve transverzalni poti in sicer:

- slovenska planinska transverzala, ki je izpeljana od Maribora do Ankarana in preide na mislinjsko območje pri Lovrenških jezerih in zapusti naše območje na Kopah na Pohorju;
-

- šaleška planinska pot, ki preide na naše območje na (Paškem) Kozjaku in se nadaljuje preko soteske Hude luknje, preko pobočja Tisnika, ki je posejano s številnimi kraškimi jamami, preko Završ proti Graški gori.

Slika 19: Turistične, planinske, rekreacijske, učne in kolesarske poti v občini Mislinja
(vir: zloženska Turističnega društva Mislinja, 2001)

Kot planinsko postojanko bi lahko šteli tudi gostišče 'Špes', kjer se radi ustavljajo planinci, ki se vračajo s Pohorja. Za oskrbovanje planincev na planinskih poteh pa so pomembne številne turistične kmetije in 'kmetije odprtih vrat'.

Posebej bi omenila Smučarsko skakalni klub Mislinja. V letih 1996-2002 je klub docela prenovil skakalne naprave, izgradili so enosedežnice. Skakalni center se ponaša s skakalnicami velikosti K-85 M, K-65 M, K-31 M, ki so vse odete v plastiko, zato ne poznajo mrtve sezone. Ugodna lega skakalnic omogoča tudi v zimskem času njihovo dobro pripravo, predvsem pa

dolgo zimsko skakalno sezono. Smučarsko skakalni center je s svojo infrastrukturo edinstven v Koroški regiji. Zanimiv je tudi za skakalne klube širom Slovenije. Enosedežnica bo ta interes gotovo povečala.

Slika 20: Skakalnica v Mislinji. (Vir: <http://www.rr-vel.si/it/o-mislinja/sl/>, 21.05.2006)

Predeli občine ponujajo dobre možnosti za *izletniški, lovski, obvodni, kmečki, zdraviliški, jamarski in druge vrste zelenega turizma*. Te možnosti pa bo treba še dopolniti, razviti in povezati v celovito turistično–rekreativno ponudbo občine (in sosednjih občin). Obstoječa območja in kapacitete za eno ali večdnevno in dopustniško rekreacijo (pohodništvo, kolesarjenje, smučanje) se soočajo s problemi dostopnosti, vzdrževanja, stagnacije ali (pre)počasnega razvoja. Z njihovo boljšo navezavo na tukajšnje naravne znamenitosti, kulturne in zgodovinske spomenike ter krajinske kvalitete prostora bi jim bile zagotovljene boljše razvojne možnosti.

Pri urejanju turističnih in rekreacijskih območij je ob *vključitvi naravnih vrednot in tukajšnje slikovite krajine* potrebno izhajati tudi iz tega, da omenjenih vrednot in krajine turizem in rekreacija ne bi razvrednotila.

V funkciji turizma in rekreacije so tudi nekateri *gozdovi* v občini. V okolici naselja Mislinja in drugih strnjenih naseljih so gozdovi primerni in zanimivi za vsakodnevno rekreacijo občanov in njihove druge prostočasovne dejavnosti. Vrh Pohorja je zelo obiskan, pozimi za alpsko in tekaško smučanje, poleti za pohodništvo in sprehode. Značilnost tega dela Pohorja so planje, ki jih je potrebno ohraniti, saj so pomemben element kulturne krajine in kot takšne atraktiven del tukajšnje kulturne krajine, zanimive za pohodnike in turiste.

Naravne in ustvarjene danosti v občini nudijo ugodne pogoje za zimsko in deloma tudi letno rekreacijsko ter turistično izrabo prostora. Spričo *visoke stopnje naravne ohranjenosti in avtohtonosti kulturne krajine* na obsežnih predelih občinskega prostora obstajajo velike možnosti zlasti za sonaravno obliko rekreacije in turizma – torej takšno, ki ni zasnovana na industrijskem tipu množične rekreacije in turizma. V občini obstajajo tudi potenciali za razvoj zdraviliškega turizma (za ljudi s težavami z dihali).

Za razvoj turizma in rekreacije je in bo še naprej pomembno *Pohorje* in območja okoli že uveljavljenih rekreacijsko turističnih središč ter planinskih postojank na severnem in vzhodnem obrobju občine (Kope, Rogla v sosednji Občini Zreče, Ribniška koča v sosednji Občini Ribnica na Pohorju). Pohorski del občine je primeren za razvoj turizma in rekreacije v naravnem okolju. Za razvoj turizma obstajajo potenciali tudi v sonaselju Mislinja – Šentilj pod Turjakom in v

---

njegovi neposredni okolici, nadalje na območju Tolstega Vrha nad Mislinjo (povezava s turističnim območjem Rogla), Kozjaka, Doliškega podolja in Završ – skratka, tako rekoč na celotnem območju občine.

Stanje v zvezi s prenočitvenimi in gostinskimi kapacitetami v občini ni zadovoljivo in bi ga bilo potrebno izboljšati. Poleg prenočitvenih zmogljivosti je potrebno poskrbeti tudi za športna igrišča oziroma športno rekreativne možnosti v bližini turističnih in prenočitvenih objektov (Grmovškov dom, lovska kočna na Završah in na Tolstem vrhu...).

Slika 21: Rekreatijski center 'Interbožnik' v Movžah. (Vir: občina Mislinja)

Predvsem je treba turistične zmožnosti, potenciale in aktivnosti v občini povezati s tovrstnimi udejstvovanji v sosednjih občinah in jih snovati ter udejanjati (tudi) na regionalni ravni.

Pomembna komponenta turizma je kmečki turizem s spremljevalnimi dejavnostmi (prodaja pridelkov, izdelkov domače obrti, lov in ribolov, jahanje, izletništvo, delo na kmetiji, ponudba programov aktivnih počitnic na kmetiji...). Turizem na podeželju je pomemben vzvod ohranjanja njegove poseljenosti in ekonomske perspektivnosti.

3.3 Predlog razvoja občine Mislinja

Lokacija umeščenosti občine med dve središči nacionalnega pomena (Velenje, Slovenj Gradec) precej prispeva k temu, da se vse večje in pomembnejše nove gradnje oziroma investicije umeščajo v omenjeni mesti, v vmesnem prostoru (tudi v občini Mislinja) pa ne oziroma kvečjemu v manjši meri. Konkurenca sosednjih središč je torej za občino Mislinja (pre)močna in postavlja se vprašanje, kako se temu zoperstaviti. Eden od možnih odgovorov je oblikovanje učinkovitih povezav lokalnih subjektov po posameznih področjih (predelovalne dejavnosti,

---

kmetijstvo, turizem...). Gre za koncept lokalnih razvojnih partnerstev za ta in ona področja dejavnosti, pri čemer pa se vsekakor velja ozreti čez občinske meje in za posamezna področja oblikovati ne le lokalna, pač pa regionalna razvojna partnerstva. Predlagani temeljni (prostorsko) razvojni koncept za 'tekmovanje' s sosednjimi središči bi torej bil: lokalna (in regionalna) razvojna partnerstva ugotavljajo in ustvarjalno nadgrajujejo lokalne (in regionalne) razvojne ter prostorske potencialne.

3.3.1 Prvi predlog: optimalni scenarij reševanja problemov v zvezi s prostorskim razvojem

Glede razvoja občine Mislinja so postavljeni **trije konkretni cilji** na katerih področjih naj se prostor razvija, da bo prepoznavnejši za širšo okolico:

- 1 gozdovi, gozdarstvo, lesarstvo;
- 2 turizem v povezavi z rekreacijo in naravno ter kulturno dediščino;
- 3 stanovanjska gradnja.

Z namenom, da bi občina postala v širšem prostoru bolj prepoznavna in znana, bi kazalo izbrati eno od zgoraj naštetih področij kot 'paradno občinsko' in v prihodnje osmišljeno in z dolgoročno pozornostjo usmerjati aktivnosti lokalnih in drugih subjektov predvsem v to področje. Pri tem bi veljalo biti inovativno ambiciozen in na dotičnem izbranem področju nuditi podporo razvoju tudi v širšem prostoru zanimivih in novih rešitev. Glede na to, da je bil ta prostor v preteklosti vodilen na nekaterih področjih tudi v širšem merilu (fužinarstvo, elektrificirana ozkotirna železniška proga), ni razlogov, da ne bi bilo temu tako tudi danes in v prihodnje.

- **prvi cilj** spada v kategorijo gozdarstva, saj je občina Mislinja v večini pokrita z gozdovi. V zvezi s tem navajamo nekaj zamisli:
  - a) vzpodbujanje novih pristopov na področju sonaravne energetske (samo)preskrbe (voda, les, veter, sončna energija...); praktični prikazi teh rešitev, oblikovani skupaj z visokošolskimi in razvojnimi institucijami; prirejanje periodičnih strokovnih srečanj na to temo; vključitev zanimivih izvedenih projektov v turistično ponudbo ('sonaravno energetske tehnični muzej na prostem');

- b) načrtno vzpodbujanje obdelave lesa in lesnih proizvodov (papir, lepenka...) na višji ravni - stalni tematski krožek na osnovi šoli, stalno sodelovanje z visokošolskimi in oblikovalsko-razvojnimi institucijami, implementacija v proizvodnem programu enega od lokalnih podjetij, likovna kolonija z vabljenimi umetniki... (vodilno geslo in cilj tega idejnega sklopa: 'občina, prepoznavna v širšem prostoru po zanimivostih in novostih v zvezi z obdelavo in oblikovanjem lesa ter vsega, kar je moč iz njega narediti');
  - c) ponovna vzpostavitev odseka elektrificirane ozkotirne železnice in njegova muzejska prezentacija v naselju Mislinja kot del turistične ponudbe občine;
- **drugi cilj** je usmerjen v razvoj turizma v povezavi z rekreacijo in naravno ter kulturno dediščino. Zamisli:
- a) oblikovati ponudbo za zimske smučarske šole in vrtce za otroke (za kar niso potrebna obsežna smučišča in zahtevne naprave);
  - b) vzpostavitev regijsko pomembnega, znanega drsališča v naravi;
  - c) vzpostavitev *novega botaničnega parka* (navezava na park pri gozdni upravi v naselju Mislinja; geološka, litološka, vegetacijska... raznolikost občine nudi dobre pogoje za oblikovanje zanimivega prikaza tukajšnje vegetacije in vegetacije od drugod, ki bi uspevala tudi v tukajšnjih geografskih razmerah)
- **tretji cilj** se navezuje na stanovanjsko gradnjo in tudi tukaj smo predlagali nekaj zamisli:
- a) vzpodbujati in uresničevati domiselne pristope k stanovanjski gradnji na strmih legah;
  - b) vzpodbujati novo kakovostno gradnjo lesenih hiš.

V občini je dokaj majhen delež ravninskega sveta – večino predstavlja hribovje, torej za poselitev manj ugoden svet (nagnjenost terena, težavnejša prometna dostopnost). Tudi zato je treba pri urejanju prostora v ravninskem delu občine ravnati pretehtano in racionalno oziroma prostorsko varčno.

Ureditev glede poselitve:

V občini ni izrazitih centralnih naselij – edina izjema je občinsko središče, v manjši meri tudi Srednji Dolič. Zato bi bilo potrebno prostorsko osrediščiti oziroma koncentrirati centralne funkcije na območju Gornjega Doliča, Doliškega podolja med Srednjim in Gornjim Doličem

---

(tu preprečiti nadaljnje razprševanje centralnih funkcij vzdolž regionalne ceste) in Završ (tu bi bilo smiselno formirati manjše ureditveno območje naselja). Razmisliti bi veljalo o načrtnem formiranju nekaj manjših (lahko funkcionalno tudi monostrukturno zasnovanih) prostorsko razvojnih 'točk' ali 'središč' na Kozjaku, Tolstem vrhu pri Mislinji, Razborci in Mali Mislinji, ki bi premogle kmečko-turistično, gostinsko, trgovsko, rekreacijsko in/ali naravovarstveno funkcijo ter bi predstavljale nekakšne 'mini razvojne pole' teh povečini demografsko ogroženih območij.

Potrebno bi bilo po posameznih naseljih podrobno določiti zemljišča in obenem konkretno opredeliti širitve, zaokrožitve in zapolnitve naselij, zaselkov in območij razpršene poselitve ter gradnje.

Območje razpršene poselitve je tako načeloma treba ščititi pred novo, množično poselitvijo. Ta se lahko na tem območju realizira pod pogojem vzdrževanja in ohranjanja avtohtonega vzorca poselitve ali kot dopolnitev obstoječih stavbnih zemljišč na način njihovega zapolnjevanja, zaokroževanja ali širitve.

Zaradi mestoma obsežne spremembe oziroma degradacije avtohtonega vzorca poselitve predlagamo sanacijo območij razpršene gradnje z zapolnjevanjem in zaokroževanjem strokovno prepoznanih in nekaterih »novih« poselitvenih območij (to je naselij in zaselkov). Ostalo gradnjo izven poselitvenih območij naj bo možno le zapolnjevati in zaokroževati, v kolikor je to možno. Širitev stavbnih zemljišč na tem območju načeloma ne bi smeli dopuščati. Območja, kamor se naj primarno usmerja poselitev v obliki zapolnjevanja, zaokroževanja in/ali širitev (slednje po predhodni zapolnitvi in prenovi), so obstoječa poselitvena območja oziroma naselja, ki imajo v veljavnem občinskem prostorskem planu opredeljeno ureditveno območje (UON). Omenjeno zapolnjevanje, zaokroževanje in/ali širitev naj poteka do jasno izraženih robov ali logičnih ter strokovno utemeljenih meja in hkrati tako, da so še ohranjene oziroma prepoznane meje med posameznimi UON. Prepoznani zaselki, gradnja izven poselitvenih območij in degradirana območja na ostalem območju se le zapolnjujejo in zaokrožujejo. Prostor med njimi naj se maksimalno ščiti, saj ima v večji meri še ohranjeno osnovno namensko rabo in poselitveni vzorec (v delu Mislinjske doline in v dolini Pake poselitev pretežno v naseljih, na planotah Kozjaka, Pohorja in Završ (Šentviškega hribovja) pa razpršena poselitev).

Glede razvoja poselitve v Mislinjski dolini bi veljalo poskrbeti za uresničevanje naslednjega koncepta: poselitev usmerjati na rob doline in jo koncentrirati v nekaj obstoječih in novoformiranih UON. Pri tem pa teh UON ne bi veljalo širiti vzdolžno, pač pa jih zaokrožati in s tem narediti prostorsko bolj kompaktne. Obenem je potrebno v obstoječih UON za pozidavo izkoristiti obstoječa nezazidana stavbna zemljišča.

Pri usmerjanju poselitve vzdolž cest na potezah Zgornje Dovže- Šentilj pod Turjakom, Gornji - Srednji Dolič in Movže - Huda luknja glavne ceste bi bilo potrebno poskrbeti za členjenost tega prostora, to je preprečiti bi bilo potrebno zraščanje tukajšnjih naselij in zaselkov. Koncept nadaljnega razvoja poselitve vzdolž naštetih potez bi lahko poimenovali 'linearna točkovna koncentracija'. To bi pripomoglo tudi k boljši orientaciji v tem prostoru in njegove večje prepoznavnosti (zlasti za ljudi od drugod). Obenem bi to zagotovilo nadaljnji obstoj 'zelenih koridorjev' med hribovjem in dolinskim svetom, ki imajo pomembne funkcije, zlasti krajinsko in biotsko.

Nadaljnja širitev razpršene gradnje v prostoru med Zgornjimi in Spodnjimi Dovžami ni smiselna oziroma opravičljiva, predvsem z vidika varstva tukajšnjih kmetijskih zemljišč - le-teh namreč v občini ni dosti, ravninskih in takšnih v večjih kompleksih pa še zlasti ne.

Novo stanovanjsko gradnjo bi veljalo prioriteto usmerjati na izbrane prometno dovolj dobro dostopne lokacije, to je v izbrana naselja in zaselke. To bi omogočilo načrtno in bolj ambiciozno urejanje potrebne infrastrukture v le-teh s tem pa tudi njihov bolj urejen izgled. V ta namen bi bilo potrebno pripraviti podrobnejše prostorske akte, urediti lastništvo zemljišč in poskrbeti za koordinirane aktivnosti pri dopolnitvah infrastrukturne (komunalne) opremljenosti teh zemljišč. Intenzivnejša vključitev občinske uprave v te aktivnosti bi bila pri tem neobhodna. Možni prioritetni izbor lokacij za kompleksno stanovanjsko gradnjo ali intenziviranje posamičnih stanovanjskih gradenj je naslednji: Mislinja - Šentilj pod Turjakom (na dveh lokacijah, zahodno od osnovne šole in severno od botaničnega parka), Srednji Dolič (jugozahodno od cerkve), Zgornje Dovže (na zemljiščih vzdolž ceste na zahodu naselja), Šentilj pod Turjakom - zahod (na zemljiščih med obstoječima deloma tega UON), Završe (v bližini enega od obeh tukajšnjih zaselkov ob cerkvah). Na nekaterih od prej omenjenih lokacijah imajo

---

zemljišča že status stavbnega zemljišča, na drugih bi ga bilo potrebno na osnovi pričujočih strokovnih podlag zagotoviti.

Za poselitev so težavnejši pogoji zlasti na Kozjaku. Ta svet premore manj prostorskih potencialov za razvoj kot drugi deli občine (dokajšnje strmine, težavnejša dostopnost, manjši kompleksi kmetijske zemlje, redkejša poselitev, ni izrazitih atraktivnosti - z izjemo grebena Kozjaka pri cerkvi in šoli). Zato se za ta prostor toliko izraziteje zastavlja vprašanje, kakšen prostorski razvoj, katere nove in perspektivne dejavnosti predlagati za ta prostor? Poleg obstoječe usmerjenosti v gozdarstvo, lesarstvo in živinorejo se zdi, da je tu možen in smiseln predvsem razvoj turizma na podeželju in rekreacije, in sicer v povezavi z občinama Dobrna in Velenje.

Prometna ureditev:

V zvezi s problemom slabe prometne dostopnosti do domačij in ponudnikov dopolnilnih dejavnosti na kmetijah bi veljalo nove gradnje v tem prostoru usmerjati na lokacije, kjer je prometna dostopnost boljša, obenem pa jih v prostoru relativno zgoščati. Tako bi nove investicije v cestno infrastrukturo bile bolj ekonomične, prostorsko koncentrirani ponudniki dopolnilnih dejavnosti pa bi bili (prostorsko in tudi sicer) bolj prepoznavni, kar bi pripomoglo k večji obiskanosti in s tem večji ekonomski uspešnosti njihovega delovanja.

Pri načrtovanju novih in vzdrževanju cest, ki so v uporabi, je s posebno pozornostjo potrebno obravnavati potrebe posameznih hribovskih kmetij po njihovi povezavi z dolino in športnimi ter rekreacijskimi centri ter območji.

Izboljšanje prometne lege občine v regiji in državi:

- rekonstrukcija in posodobitev glavne ceste s ciljem zagotoviti večjo prepustnost, omogočiti večje vozne in potovalne hitrosti izven naselij, skozi naselja pa hitrosti zmanjšati in zagotoviti večjo varnost za pešce in kolesarje,
  - izgradnja hitre ceste v smeri proti Velenju in avtocestnemu omrežju; trasa planirane hitre ceste je v fazi preučevanja in odločanja o najboljši varianti,
-

- izgradnja nove železniške proge oziroma ponovna vzpostavitev železniške povezave (Celje) - Velenje - Slovenj Gradec - Otiški vrh - avstrijska Koroška v skupnem prometno-infrastrukturnem koridorju z novo hitro cesto;
- rekonstrukcija in posodobitev (razširitev vozišča, obvoziščni elementi skozi naselja) regionalne ceste Mislinja – Vitanje – Slovenske konjice, s čemer bi se izboljšala povezanost s sosednjimi tudi Pohorskimi občinami, s katerimi načrtuje skupne aktivnosti na področju razvoja turizma.

Izboljšanje prometne dostopnosti v občini:

- izgradnja cestnih povezav na Pohorju, ceste z elementi dimenzij, ki upoštevajo kompromis med prepustnostjo, prevoznostjo in velikostjo posega v prostor, s čemer se bodo kanalizirali obstoječi razpršeni prometni tokovi motornih vozil, izboljšani bodo pogoji za gospodarski razvoj in vzpostavljen bo pogoj za pristop k skupni ponudbi in trženju Pohorja:
  - Rogla – Glažuta – Kope, kot zahodni odsek panoramske Pohorske ceste;
  - Mislinja – Rogla, kot navezovalna cesta na panoramsko cesto (v delu rekonstrukcija obstoječe ceste, na dveh odsekih novogradnja).

Razvoj dejavnosti:

Kmetijstvo:

V zvezi z razvojem kmetijstva v podeželskem prostoru bi bilo potrebno:

- v programu razvoja podeželja jasno razločiti tiste sestavine (stanje, problemi, ukrepi...), ki so povezani z urejanjem prostora, in jih nato smiselno vključiti v prostorske akte občine;
  - vzpodbujanje diverzifikacije v nekmetijske dejavnosti;
  - zlasti za velike in srednje velike kmetije je treba ugotoviti njihove prostorske potrebe in jih pri pripravi prostorskih aktov ustrezno upoštevati; omenjeno ugotavljanje mora biti izvedeno pravočasno glede na časovnico priprave prostorskih aktov občine; vitalne in perspektivne kmetije je treba ustrezno zaščititi pred bližnjimi drugimi uporabniki prostora (tudi stanovanjsko gradnjo) in jim zagotoviti prostorske možnosti za razvoj; po potrebi je treba formirati zaščitne vmesne pasove med njihovimi zemljišči in bližnjo poselitvijo; za aktivne obdelovalne površine kmetij, ki imajo status stavbnega zemljišča, je smiselno vzpostaviti status kmetijskega zemljišča;
-

- izkoristiti razvojne možnosti na področju energetike; poleg malih hidroelektrarn je tu še predvsem izraba biomase iz gozdov kot alternativni vir energije, pomemben predvsem za lokalno energetska preskrbo.

Turizem:

Komparativni prednosti občine sta raznolikost in slikovitost njenega prostora. To bi veljalo izrabiti predvsem pri vzpostavljanju novih ureditev in gradenj za rekreacijo, turizem, stanovanja, ki bi bile lahko tudi manjšega prostorskega obsega in kapacitet, a spričo omenjene raznolikosti in slikovitosti okoliškega prostora kljub svoji morebitni majhnosti nič manj privlačne (primer: rekreacijsko območje Interbožnik).

Na območju občine je le en večji športni objekt (skakalnica v Mislinji), ob tem pa več majhnih športnih objektov (igrišča) ozko lokalnega pomena. Veljalo bi razmisliti o izgradnji večjega novega športnega objekta oziroma večjega športno-rekreativnega kompleksa. Možnosti za to so južno od osnovne šole v Mislinji in tudi v bližini skakalnic. Pri tem velja vzeti v obzir tudi večje travnato nogometno igrišče. Možnosti za razvoj zimskih športov bi iz obstoječih zametkov (kegljanje na ledu, tek na smučeh, drsanje) lahko ambiciozno razvili. Tako bi lahko vzpostavili večje drsališče (variantno nepokrito oziroma naravno v smislu zgolj krajinske vodne ureditve v bližini reke Mislinje).

Biotsko pestrost v nekaterih delih občinskega prostora je treba ohranjati, razvijati in ponekod ponovno vzpostaviti skupaj s tistimi značilnostmi krajine, ki so pomembne za ohranjanje biotske raznovrstnosti.

Kulturna dediščina:

V zvezi z nepremično kulturno dediščino je treba stremeti k zagotavljanju usklajenega in vzdržnega razvoja nepremične kulturne dediščine v prostoru ter zagotavljanju njene trajnostne rabe. Nepremična kulturna dediščina je dejavnik vzdržnega prostorskega razvoja. Ta vključuje štiri vidike vzdržnosti: ekonomsko, socialno, okoljsko in kulturno. Ohranjena dediščina in njena integracija v prostoru je eden od nosilcev trajnostnega razvoja Občine Mislinja na vseh področjih (gospodarstvo, kmetijstvo, promet, kultura, okolje idr.). Obenem je nepremična kulturna dediščina tudi razvojni dejavnik in prostorski potencial, ki ga je kot takšnega treba

---

upoštevati pri prostorskem načrtovanju. Dediščino je treba obravnavati kot dejavnik kvalitete prostora in vir blaginje ter priložnosti za razvoj. Dediščina s svojo raznovrstnostjo in kvaliteto predstavlja pomemben socialni, ekonomski, vzgojni in identifikacijski potencial, katerega občina lahko in mora izkoristiti za doseg prostorsko uravnoveženega razvoja.

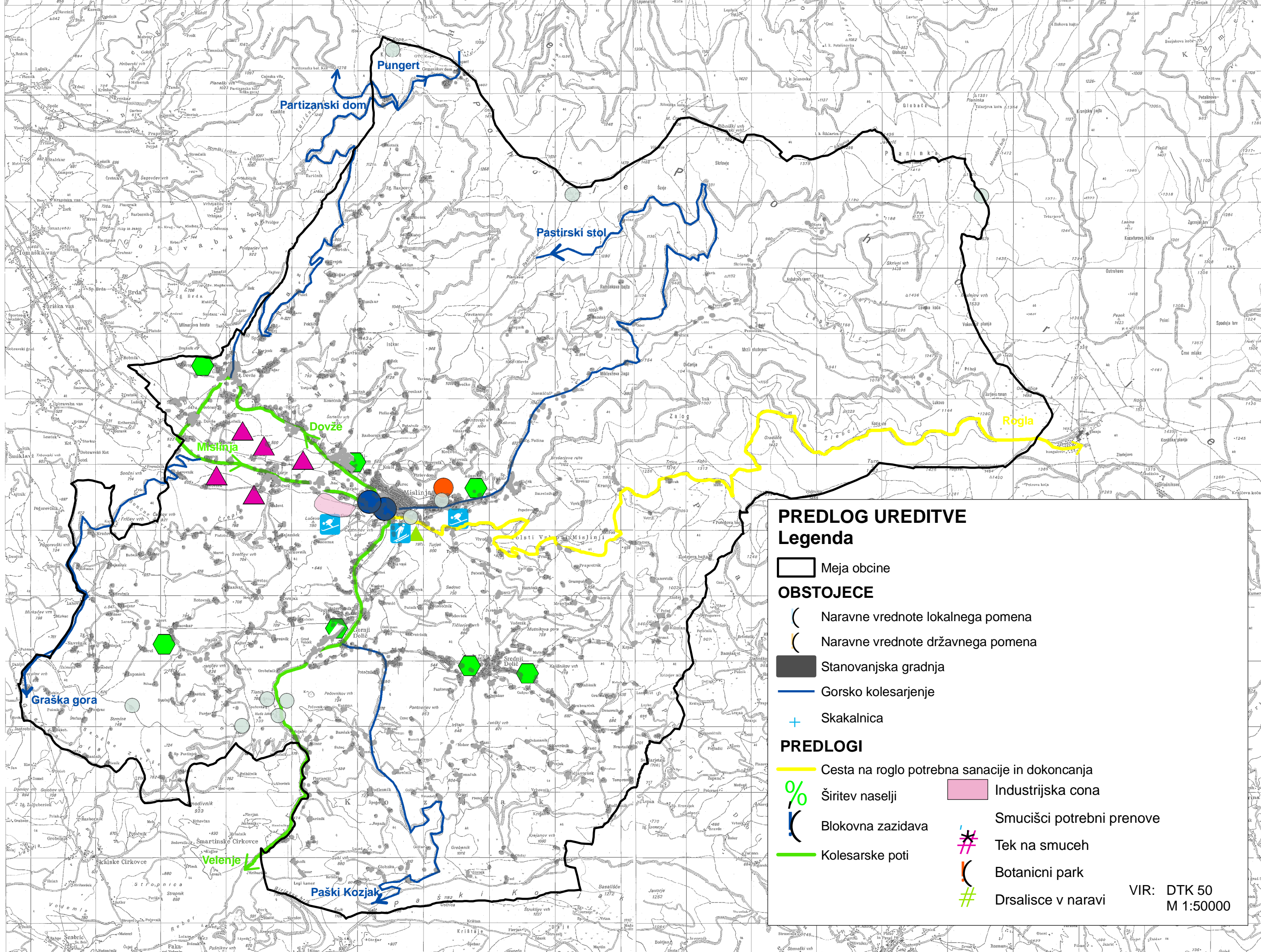
Občina Mislinja bo morala zaradi nove lokalno-samoupravne ureditve in dodatno evidentiranih enot nepremične kulturne dediščine v prihodnjem obdobju pristopiti k pripravi sprememb veljavnega odloka o kulturnih in zgodovinskih spomenikih, ki so ga sprejeli organi nekdanje občine Slovenj Gradec.

Nekatera naselja v občini se nahajajo v dolinah, tako *cerkve* sicer predstavljajo dominanto v prostoru, vendar ta dominanten položaj ni tako izrazit. Zaradi tega je pri gradnji v teh naseljih potrebno posebno pozornost nameniti ohranitvi dominantnega položaja sakralnih objektov ter podrejanje gabaritov ostalih objektov v naselju. Večji del občine predstavlja hribovit svet, kjer predstavljajo cerkve izrazito dominantno vlogo. Pri vseh posegih v vidnih dominantah je potrebno posebno pozornost ohraniti pogledom na te objekte in ohraniti nepozidano okolico. V smislu konkretnih vlaganj je treba načrtovati obnovo najbolj ogroženih objektov in tistih delov premične in nepremične opreme posameznih objektov, ki so izjemnega pomena za občino in širši slovenski prostor. S stalnim sodelovanjem lastnikov, investitorjev in stroke je potrebno zagotoviti strokovno obnovo sakralne in profane stavbne dediščine ter s pravočasnim obveščanjem o nameravanih posegih omogočiti predhodne raziskave objektov. Problem varstva arhitekturne dediščine, kakor je razviden na Kozjaku, je razviden pri tistih novih ali obnovljenih stavbah na kmečkih gospodarstvih, ki (niti najmanj) ne izhajajo iz tukajšnjih tradicionalnih arhitekturnih značilnosti. Zato bi veljalo bolj dosledno skrbeti za nadaljevanje izročila arhitekturne dediščine pri novogradnjah na podeželju. Še posebej je to pomembno na perspektivnih kmetijah, kjer lahko pričakujemo razvoj za turizem, navezovanje na pohodniške poti in posledično večji obisk ipd. Problem pri neperspektivnih kmetijah pa je v prvi vrsti propadanje arhitekturne dediščine.

Na karti predloga ureditve je prikazana najbolj optimalna možnost glede reševanja problemov v zvezi s prostorskim razvojem v občini Mislinja.

PREDLOG UREDITVE Legenda

Meja občine

OBSTOJECE

- (Naravne vrednote lokalnega pomena
- (Naravne vrednote državnega pomena
- Stanovanjska gradnja
- Gorsko kolesarjenje
- + Skakalnica

PREDLOGI

- Cesta na roglo potrebna sanacije in dokoncanja
- % Širitev naselji
- Blokovna zazidava
- Kolesarske poti
- Industrijska cona
- Smučišči potrebni prenove
- * Tek na smuceh
- Botanicni park
- # Drsalisce v naravi

VIR: DTK 50
M 1:50000

3.3.2 Drugi predlog: Tretja razvojna os skozi Koroško

Koroška regija nujno potrebuje sodobno cestno povezavo, ki bo regijo povezovala s sosednjimi regijami in omogočala navezavo na evropsko cestno omrežje prvega reda. Februarja 2006 je potekala prva prostorska konferenca o pripravi državnega lokacijskega načrta za hitro cesto na območju od avstrijske meje do avtoceste A1 (Celje – Ljubljana). Marca 2006 so bile podrobneje obdelane tri variante trase (za koroško krajino), ki so bile na Ministrstvu za okolje in prostor predstavljene županom občin, po katerih poteka hitra cesta.

OPIS PREDLOGA NAJUSTREZNEJŠE VARIANTNE REŠITVE: (Sterguljc.R. in sod.
Predlog najustreznejše variante rešitve.)

Osnovni cilj nove prometne povezave med avtocesto A1 Šentilj – Koper in mejo z Republiko Avstrijo je zagotoviti ustrezno medsebojno povezanost središč mednarodnega, nacionalnega in regionalnega pomena v širšem prostoru tako imenovane tretje razvojne osi. Koridor tretje razvojne osi poteka na obravnavanem delu v smeri od severa proti jugu od meje z Avstrijo pri Dravogradu oziroma Holmcu do Spodnje Savinjske doline. Funkcija nove prometne povezave bo predvsem povečati konkurenčnost območja ob razvojni osi, povečati dostopnost in krepiti institucionalnih in gospodarskih povezav ter večjo integracijo prostora izven obstoječih evropskih prometnih koridorjev.

Z načrtovano novo prometno povezavo bo zagotovljena:

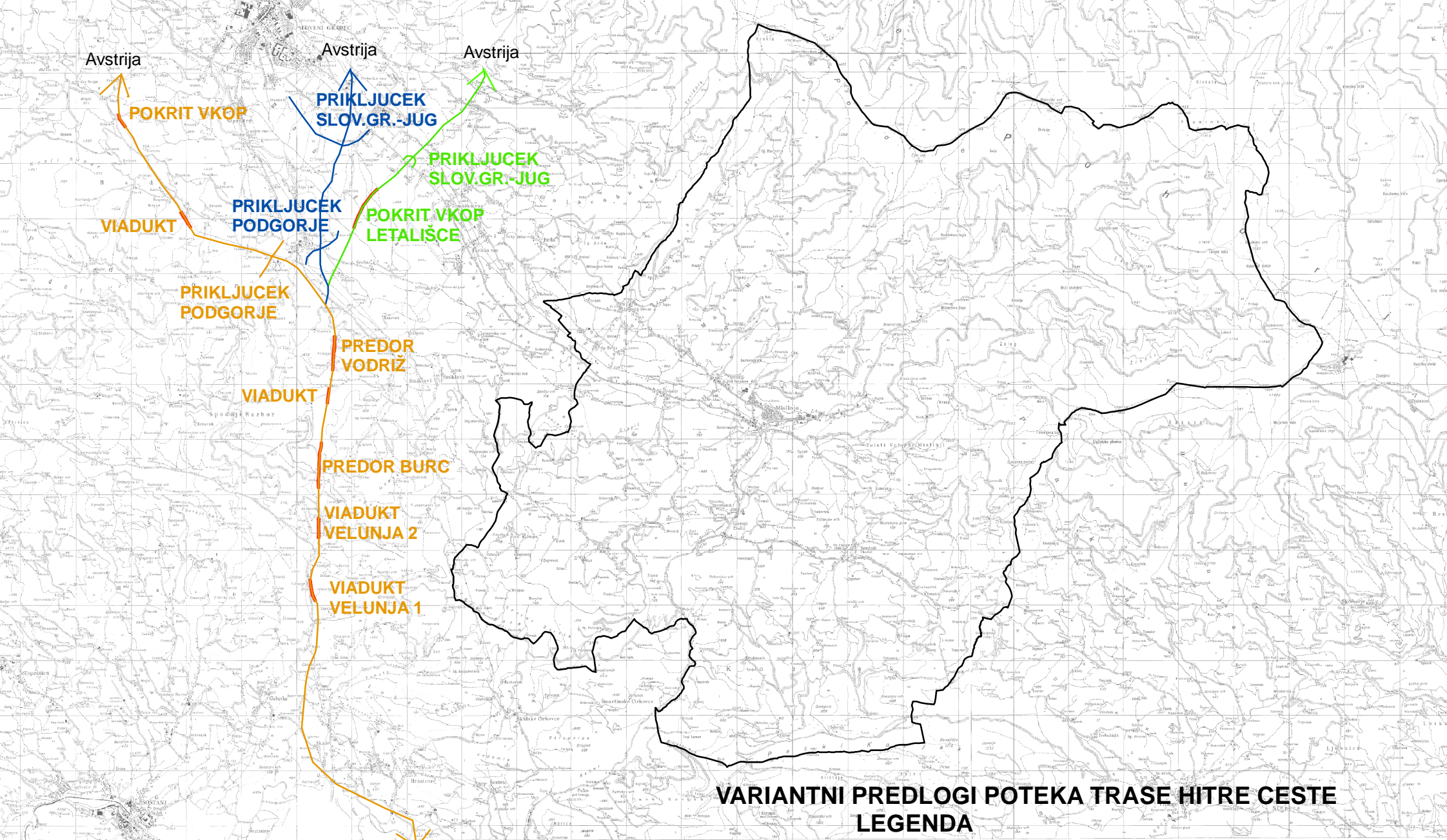
- medsebojna povezanost središč mednarodnega, nacionalnega in regionalnega pomena v širšem območju Slovenije;
  - prometna povezava v okviru V. in X. koridorja in med koridorji;
  - povezanost tujih središč mednarodnega pomena preko ozemlja Slovenije;
  - navezava pomembnejših lokalnih središč v obravnavanem območju na ustrezne razvojne povezave;
  - razbremenitev obstoječih prometnic, ki ne omogočajo ustreznih pogojev za sodoben in varen promet ter
  - izboljšanje kakovosti potovanja, skrajšanje potovalnih časov in povečanje prometne varnosti.
-

V Sloveniji bo nova prometna povezava podpirala razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij, skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi, medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij ter njihovo povezanost z evropskimi prometnimi sistemi in urbanim omrežjem. Predlagan najustreznejši potek nove cestne povezave je sestavljen iz naslednjih variant: A3 – B2 – C1 – D1 – E2 – F2 – N1, ki so bile kot najustreznejše prepoznane po sintezi vseh vidikov vrednotenja in primerjave, opravljenih po posameznih odsekih. Tako predlagana najustreznejša kombinacija variant poteka od mednarodnega mejnega prehoda Holmec do Poljane, po Mežiški dolini južno od Prevalj in severno od Raven na Koroškem ter pri Otiškem vrhu preide v Mislinjsko dolino. Okoli Dravograda poteka kot vzhodna, južna in zahodna obvoznica, na glavno smer pa se priključi pri Otiškem vrhu. Naprej poteka v koridorju obstoječe glavne ceste, skozi predor Gradišče vzhodno mimo Slovenj Gradca, kjer v nadaljevanju poteka v zgornjem delu po sredinskem, v spodnjem pa po zahodnem poteku, in sicer mimo Podgorja, skozi predor Graška gora, vzhodno mimo Škalskega jezera, skozi pokriti vkop po zahodni strani Velenja, skozi predore severno od Gore Oljke in pri Letušu preide v Savinjsko dolino. Od tu naprej poteka v koridorju obstoječe regionalne ceste, zahodno mimo Polzele in se pri Šentrupertu priključi na avtocesto A1. Kombinacija ima navezovalno cesto Velenje, ki poteka od priključka Velenje pri Škalskem jezeru skozi predor pod Konovim do Šaleške ceste v naselju Konovo.

Trasa hitre ceste (tretje razvojne osi) ne poteka skozi občino Mislinja, kar se vidi na spodnji karti, vendar bo kljub temu na njo imelo velik vpliv. Prednosti:

- zmanjšanje cestnega prometa skozi občino in s tem večja varnost
  - izboljšanje kakovosti potovanja
  - možnost razvoja gospodarstva
  - možnost razvoja turizma
  - večja povezanost z ostalimi regijami
  - večja obiskanost občine zaradi večjega tranzita
  - zaradi bližine lahko postane občina zanimiva za domače in tuje investitorje – dotok novega kapitala
-

**VARIANTNI PREDLOGI POTEKA TRASE HITRE CESTE
LEGENDA**

- Meja občine Mislinja
- varianta 1- najverjetnejša
- varianta 2
- varianta 3
- PREDOR, VIADUKT, POKRIT VKOP

VIR:
 - <http://arhiva.velenje.si>
 - DTK 50
 - M 1:50000

Avstrija

Avstrija

Avstrija

PRIKLJUČEK
SLOV.GR.-JUG

PRIKLJUČEK
SLOV.GR.-JUG

POKRIT VKOP
LETALIŠČE

PRIKLJUČEK
PODGORJE

VIADUKT

PRIKLJUČEK
PODGORJE

PREDOR
VODRIŽ

VIADUKT

PREDOR
BURC

VIADUKT
VELUNJA 2

VIADUKT
VELUNJA 1

Celje

4 ZAKLJUČEK

Človek je v veliki meri posegal v prostor oziroma v naravno okolje, to se je stopnjevalo do te mere, da se je okolje začelo spreminjati, podirati. Veliko dobrin je bilo uničenih kar je privedlo do spoznanja, da je potrebno naravno okolje varovati.

Naravna bogastva Zemlje, tudi zrak, vodo, tla (prst), rastlinje in živalstvo, in še posebno naravne ekosisteme je potrebno s skrbnim planiranjem in upravljanjem ohraniti za zdajšnje in prihodnje rodove. Potrebno je ohranjati in širiti rodovitnost tal, skrbeti za prostoživeče živali, premišljeno izrabljati zemeljske vire, ki se ne obnavljajo, omejiti izpuščanje strupenih in drugih škodljivih snovi (Prosen, 1993).

Na podlagi zakonov, ki jih je sprejela Slovenija in ostalih strateških dokumentov, država določa okvire za prostorsko planiranje na regionalni in državni ravni. V njeni pristojnosti je nadzor nad zakonitostjo prostorskega planiranja na nižji ravni. Če lokalne skupnosti ne opravljajo svojih nalog na področju urejanja prostora, ima država v posebnih primerih pravico do nadomestnega ukrepanja.

Lokalne skupnosti imajo izvirno pravico do urejanja prostora na svojem območju, razen za prostorske ureditve, ki so v neposredni pristojnosti države. Pri urejanju prostora in prostorskem planiranju morajo lokalne skupnosti delovati v skladu s sprejetimi zakoni, standardi in merili. Njihova glavna naloga v zvezi z urejanjem prostora je skrb za racionalno, mešano in vzdržno usmerjeno rabo prostora ter varčno rabo zemljišč v skladu z načeli kakovostnega bivanja, dela, rekreacije in zdravega okolja.

Prizadevanja Slovenije za vzdržni prostorski razvoj se najbolj izražajo v Strategiji prostorskega razvoja Slovenije, ki je temeljni državni dokument za usmerjanje razvoja v prostoru (A.Zavodnik Lamovšek, 2003).

Med nastajanjem naloge, smo prišli do spoznanja, da v Mislinji največji problem predstavlja poselitev in infrastruktura, zgolj zaradi majhnega deleža ravninskega sveta. Zato je potrebno, da se pri urejanju prostora v ravninskem delu občine ravna racionalno in prostorsko varčno.

Poselitev v občini Mislinja je razširjena skoraj po celotnem občinskem prostoru, vendar zaradi geografskih razmer neenakomerno. Zaradi potreb po zaščiti kulturne krajine in racionalne izrabe gospodarske javne infrastrukture je smiselno nekatere posege omejiti oziroma dopustiti le tiste, ki s svojo socialno in ekonomsko komponento omogočajo obstoj oziroma razvoj poselitve na podeželju. Smiselno bi bilo opredeliti območja, ki so manj primerna ali neprimerna za gradnjo in na njih tudi v prostorskih aktih onemogočiti tozadevne spremembe namenske rabe zemljišč.

Povečanje števila gradnje v višje ležečih predelih bi bilo zelo zaželeno, kot tudi izoblikovanje manjših centralnih naselij. Z obnovitvijo cest, ki vodijo do višje ležečih kmetij, bi pripomogli k preprečevanju razvojnega zaostajanja in odseljevanja ljudi.

Občina Mislinja je zelo razgibana in slikovita, dve tretini pokrita z gozdovi. V dolini ni večjih onesnaževalcev okolja, zato so naši kraji še ohranili prvinsko lepoto, ki očara ljubitelje narave. Mislinja s svojo okolico vabi na slikovite pohode, kjer boste lahko raziskovali pestro rastje, odkrivali kraški svet, se sprehajali po viskogorskih barjih in spoznali številne kulturne spomenike. Sprostili in pomerili se boste lahko v mnogih športih: smučanju in smučarskih skokih, lovu, ribolovu in drugih.

Kljub vsem kvaliteta tega prostora, pa se občina srečuje tudi s problemi razpoložljivih zemljišč za gradnjo, marsikje je potrebna obnova cestnih povezav, ohranitev kulturne dediščine, obnove zaščitenih poslopij. S predlogi ureditve občine, smo predlagali rešitve, izboljšave, to bo naredilo podeželje privlačnejše in bo pritegnilo mlade izobražene ljudi da ostanejo v občini.

VIRI

Barbič, A. 2005. Izzivi in priložnosti podeželja. Ljubljana, Fakulteta za družbene vede: 343 str.

Kladnik, D. 1999. Leksikon geografije podeželja. Ljubljana, Inštitut za geografijo: 318 str.

Pogačnik, A. 1992. Urejanje prostora in varstvo okolja. Univerzitetni učbenik, Ljubljana: Mladinska knjiga: 179 str.

Pogačnik, A. 1999. Urbanistično planiranje. Univerzitetni učbenik., Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo: 252 str.

Prosen, A. 1993. Sonaravno urejanje podeželskega prostora. Ljubljana, Katedra za prostorsko planiranje na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo: 180 str.

Vrišer, I. 1978. Regionalno planiranje. Ljubljana, Mladinska knjiga: 356 str.

Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega plana Občine Slovenj Gradec za obdobje 1986–2000 in družbenega plana Občine Slovenj Gradec za obdobje 1986–1990 za območje Občine Mislinja v letu 2001 (Prostorski plan Občine Mislinja z Urbanistično zasnovo naselij Mislinja in Šentilj pod Turjakom). UL RS št. 82-4267/01: 8306.

Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih ureditvenih pogojih za Občino Mislinja. UL RS št. 88-3732/05: 8869.

Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije. UL RS št. 76/04: 9218-9277.

Pravilnik o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev območij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij. UL RS št. 99-4914/07: 13398.

Pravilnik o podrobnejši vsebini, obliki in načinu priprave Prostorskega reda Slovenije ter vrstah njegovih strokovnih podlag. UL RS št. 42-1887/04: 5187.

Program priprave Strategije prostorskega razvoja Občine Mislinja. UL RS št. 33-1810/07: 4776.

Uredba o prostorskem redu Slovenije. UL RS št. 122-5064/04: 14701.

Zakon o lokalni samoupravi. 1993. UL RS št. 72-2629/93: 3766.

Zakon o prostorskem načrtovanju. 2007. UL RS št. 33-1761/07: 4585.

Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. UL RS št. 93-4020/05: 9655.

Zakon o urejanju prostora. UL RS št. 110-5386/02: 13057.

Evropske prostorsko razvojne perspektive. URL:

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/zakonodaja/konvencije/perspektive/a_epp1.pdf (februar 2008).

Del B. URL:

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/zakonodaja/konvencije/perspektive/b_epp1.pdf (februar 2008).

Prostorska vprašanja evropskega pomena. URL:

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/zakonodaja/konvencije/perspektive/b_epp2.pdf (februar 2008).

Cilji in operacije sektorskih politik za ozemlje Evropske Unije. URL:

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/zakonodaja/konvencije/perspektive/a_epp3.pdf (februar 2008).

Uporaba Evropske prostorsko razvojne perspektive. URL:

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/zakonodaja/konvencije/perspektive/a_epp4.pdf (februar 2008).

Širitev EU. URL:

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/zakonodaja/konvencije/perspektive/a_epp5.pdf (februar 2008).

Zavodnik Lamovšek, A. 2003. Vzdržan prostorski razvoj v Sloveniji. URL:

http://www.mop.gov.si/si/publikacije/drugo/vzdrzen_prostorski_razvoj_v_sloveniji_izvlecek/ (februar 2008)

Regionalna zasnova prostorskega razvoja J Primorske. Poročilo 1. faze. Regionalni razvojni center Koper, Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Urad za prostorski razvoj. November 2004. URL:

http://camp.rrekp.si/news/files.php?actionID=view_file&dir=.&file=RZPR+JP+poro%28ilo+1.+faze.pdf (februar 2008).

Posledice širitve EU. 2003. URL:

http://www.sigov.com/upr/doc/PoslediceSiritveEU_SLO.pdf (februar 2008).

Selak, I. 2006. Strokovna podlaga za poselitev v strategiji prostorskega razvoja občine. Magistrsko delo. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo: 137f. URL: http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/mag_200603_irena_selak.pdf (februar 2008).

Kos Grabar, J., Konečnik Kunst, M., in sodelavci. 2007. Analiza stanja in teženj v prostoru občine Mislinja. Elaborat. Maribor. ZUM urbanizem, planiranje, projektiranje d.o.o.: 248f

Teritorialna agenda Evropske unije. URL:

http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/zakonodaja/konvencije/teritorialna_agenda_eu.pdf (februar 2008).

Vodilna načela za trajnostni prostorski razvoj evropske celine. Evropska konferenca ministrov odgovornih za regionalno planiranje (CEMAT). Ljubljana, Ministrstvo za okolje in prostor, Urad RS za prostorsko planiranje. September 2000. URL: http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/zakonodaja/konvencije/cemat/CEMAT_vsebina.pdf (februar 2008).

Ljubljanska deklaracija o prostorski razsežnosti vzdržnega razvoja. Evropska konferenca ministrov odgovornih za regionalno planiranje (CEMAT), Ljubljana, Ministrstvo za okolje, prostor in energijo. September 2003. URL: http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/publikacije/drugo/ljubljanska_deklaracija.pdf (februar 2008).

Poselitev in prostorski razvoj Slovenije. Ministrstvo za okolje in prostor. Urad za prostorsko planiranje. Ljubljana, julij 2001. URL: http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/podrocja/prostor/pdf/prostor_slo2020/1_8_dokument.pdf (februar 2008).

Ocena stanja in teženj v prostoru Republike Slovenije. 2001. Ljubljana. Ministrstvo za okolje, prostor, Urad RS za prostorsko planiranje, 56 str. URL: <http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/publikacije/drugo/ocena-stanja.pdf> (februar 2008).

Strategija prostorskega razvoja Slovenije. Ministrstvo za okolje, prostor in energijo. Ljubljana, januar 2004. URL: http://www.pososki-rc.si/sites/www/files/SPRS_260104_celota.pdf (februar 2008).

Strategija razvoja Slovenije. Vlada RS, 2005. URL:

http://www.slovenijajutri.gov.si/fileadmin/urednik/dokumenti/strategija_razvoja_slovenije.pdf (februar 2008).

Smernice za celostno ohranjanje dediščinske kulturne krajine. Ministrstvo za kulturo RS. Novo mesto, november 2005. URL:

http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/raziskave-analize/dediscina/Smernice_DKK_tekst_ODDANO2-skupaj.pdf (februar 2008).

Mislinja lega. (Prosta enciklopedija).

<http://sl.wikipedia.org/wiki/Mislinja#Lega> (maj 2008).

Regionalna zasnova prostorskega razvoja jugovzhodne Slovenije. Zaključno poročilo 2. faze. Novo mesto, februar 2003. URL: http://rc-nm.si/docs/tekst_2faza_28feb03.doc (februar 2008).

Potek trase hitre cest. URL: <http://arhiva.velenje.si/aktualno/HC%202007-10/index-hc.htm> (maj 2008).
